

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1930 R.

ZNAMIENNY WYROK SĄDÓW NIEMIECKICH

Polski świat przemysłowy od paru tygodni z niepokojem śledzi kształtowanie stosunków handlowych polsko-niemieckich, w związku z ogłoszonym dn. 4 grudnia 1929 wyrokiem sądu w Kolonji w sprawie przeciwko jednemu z inżynierów Polaków, współpracowników polskiej fabryki chemicznej.

Inżynier ten udał się do Niemiec, celem zakupienia maszyn i aparatów dla nowego działu fabryki polskiej oraz — przy okazji — dla przeprowadzenia rozmów z niedziałającym od szeregu lat w przemyśle niemieckim pracownikiem, celem zaangażowania go do oddawna w Polsce istniejącego działu produkcji. W czasie tych rokowań wysunięta została przez angażowanego możliwość porozumienia się jeszcze z jednym ewentualnym kandydatem na wyjazd do Polski. Rozmowy prowadzone przez inżyniera polskiego, który przed zaangażowaniem współpracowników pragnął zbadać rzeczowe kwalifikacje kandydatów — przerwane zostały aresztowaniem go — pod zarzutem szpiegostwa przemysłowego na rzecz Polski. Po sześciotygodniowym areszcie prewencyjnym, zastosowanym jako środek zapobiegawczy mimo możliwości złożenia wysokiej kaucji przez oskarżonego, odbyła się dn. 4 grudnia 1929 sprawa sądowa, w której wyniku ogłoszono wyrok skazujący na 8 miesięcy więzienia, karę pieniężną w wysokości 5.000 Mkn. oraz pokutne w wysokości 10.000 Mkn.

Nieprawdopodobnie wysoki wymiar kary sąd motywuje szeregiem okoliczności, uznając za dowiedzione, że oskarżony popełnił „występek szpiegostwa przemysłowego w sensie prawa przeciwko nieuczciwej konkurencji” przez starania o angażowanie do Polski współpracowników przemysłu niemieckiego, a przez to usiłowania zdobycia tajemnic technicznych. Dosłownie cytujemy następujący, nader charakterystyczny fragment motywów wyroku:

„Sądowi wiadome jest, że zagraniczne fabryki, zwłaszcza chemiczne, już od wielu lat prowadzą w Niemczech szeroko rozwinięte szpiegostwo przemysłowe; cudzoziemcy, a specjalnie nasi dawni wrogowie z czasów wojny światowej, mimo wszystkich wysiłków nie zdołali osiągnąć wysokiego poziomu, jakim się cechują wytwory niemieckiego przemysłu chemicznego. Niemiec-

kie sądy mają obowiązek bronić w miarę możliwości niemieckie gospodarstwo i przemysł przed temi niebezpiecznymi działaniami, aby zachować ojczyźnie te małe resztki, które jej jeszcze pozostały. Rzeczona kara więzienna, która w tym wypadku mieć ma przede wszystkim znaczenie odstraszające, nie mogła się więc zbyt różnić od najwyższej kary ustawowej..... Sąd nie wahał się przyznać najwyższego pokutnego, gdyż wziął pod uwagę, że oskarżyciel prywatny ma duże wydatki w związku z koniecznością ciągłego utrzymywania kontr-wywiadu, ponadto istnieje możliwość szkód przedsiębiorstwa, licząc się z tem, że inni robotnicy zgodzą się na zaangażowanie do Polski.”

Wskazać trzeba, że jako jeden z głównych świadków występował szef kontr-wywiadu niemieckiego koncernu chemicznego, dawny współpracownik niemieckiej policji kryminalnej. Sądy niemieckie oceniają, że nawet próby angażowania pracowników na drodze ogłoszeń w czasopiśmie są przejawem nielojalnej konkurencji, zaś korzystanie z doświadczeń niemieckich techników — karalnym przestępstwem. Charakterystyczne są również komentujące wyrok głosy prasy niemieckiej, która z całą otwartością wskazuje, że rozwój polskiego przemysłu chemicznego jest w jej przekonaniu niebywałym skandalem, gdy dąży wyraźnie do zmniejszenia rynku zbytu dla towarów niemieckich.

Sprawa kolońska nietylko ma głębokie znaczenie, jako ilustracja rzeczywistych stosunków w Niemczech, tak odległych od przeznaczonych na eksport hasel wolności handlowej, zniesienia granic ekonomicznych, rozejmu celnego i innych efektów pacyfizmu gospodarczego. Jest ona również smutnym doświadczeniem, zalecającem najwyższą ostrożność we wszelkich stosunkach z niemieckim handlem i przemysłem. Nie możemy być pewni, czy przypatrując się działaniu w fabryce niemieckiej jakiegoś aparatu, który chce sprzedać kupiec niemiecki — nie będziemy oskarżeni z paragrafów ustawy o nielojalnej konkurencji i czy sądy, stając w obronie „małych resztek niemieckiej ojczyzny, które jej jeszcze pozostały” — nie skarżą jutro innego przemysłowca na najwyższy wymiar kary więzienia i wysoką grzywnę!

ZBLIŻENIE PRODUCENTÓW I KUPCÓW BRANŻY CHEMICZNEJ

W dążeniu do najściślejszego zbliżenia wytwórców i konsumentów — a ściślej mówiąc — kupców branży chemicznej, Związek Przemysłu Chemicznego począwszy od r. 1928 inicjował na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych konferencje, w których uczestniczyli przemysłowcy i handlowcy chemiczni. Zebrania takie miały miejsce w Katowicach, we Lwowie, w Krakowie i dały jaknajlepsze rezultaty.

Zachęcona doświadczeniem prowincji, Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zorganizowała analogiczne zebranie dn. 16 grudnia 1929, przyczem wyzyskana została — jako ściślejszy teren zebrania — komisja racjonalizacji Izby. Wychodząco mianowicie z założenia, że jednym z przejawów racjonalizacji powinno być owo zbliżenie, prowadzące z jednej strony do przystosowania typu wytworów do istniejących potrzeb rynku wewnętrznego, z drugiej — do zaniechania zbędnego importu wytwarzanych w kraju artykułów.

Zebranie warszawskie przekonało, że podobne konferencje nietylko mają poważne znaczenie ogólne, lecz są również życiową potrzebą zarówno z punktu widzenia przemysłowca jak kupca. W naradach wzięło udział kilkadziesiąt osób, reprezentujących najpoważniejsze placówki chemiczne przemysłowe i handlowe, działające na terytorjum warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej. Zebraniu przewodniczył prezes komisji racjonalizacji Izby, p. Inż. Piotr Drzewiecki, dyskusję zaigaił Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. Edmund Trepka, szkicując cel zebrania i podkreślając, że podobne konferencje zajmować się powinny zarówno sprawami najogólniejszego znaczenia, jak również drobniejszymi szczegółami wymiany towarowej. Przeprowadzone debaty wskazały ogrom materiału, jaki ulec miałby przedyskutowaniu. Dlatego też nie poprzestano na wymianie zdań dn. 16 grudnia 1929, lecz wyłoniono specjalną podkomisję, która się zajmie opracowaniem wysuniętych przez zebranie tematów. W skład podkomisji weszli przedstawiciele przemysłu i handlu chemicznego, w ogólnej ilości 7-miu osób.

Należy podkreślić istotną doniosłość podobnych narad dla całokształtu naszego gospodarstwa narodowego. To też Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie nie zamierza poprzestać na jednym zebraniu w zakresie chemikalij, lecz pragnie zorganizować cykl narad, których głównym celem będzie zbliżenie producenta i kupca w dziedzinie wszystkich branż, reprezentowanych na terenie Izby.

ECHA POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Jak wiadomo, Zarząd Powszechnej Wystawy Krajowej przystąpił do wydania dzieła pa-

miątkowego p. t. „Powszechna Wystawa Krajowa w r. 1929”, zawierającego w 5-ciu tomach przeszło 2500 stron tekstu i około 1000 fotografii, wykresów, planów, map i t. p.

Nie może ulegać wątpliwości, że wydanie wspomnianego dzieła jest bezwzględnie koniecznością. Motywem tego kroku jest nietylko wzorowanie się na przykładach wielkich wystaw zagranicznych, które wszystkie zostały upamiętnione wydaniem kilkunastotomowych nieraz pamiętników; podobnie jak Powszechna Wystawa Krajowa była pierwszą polską wielką wystawą, będzie też jej wydawnictwo pamiątkowe pierwszym tego rodzaju dziełem w naszej literaturze.

Będzie więc posiadało doniosłe znaczenie kulturalne i propagandowe, a niepozbawione też jest znaczenia praktycznego, jako skarbnica wiadomości i informacji fachowych nietylko dla organizatorów przyszłych wystaw, lecz również dla wszystkich, którzy zamierzają w przyszłości wziąć udział w wystawach. Sfery gospodarcze powinny zainteresować się wydawnictwem pamiątkowym PWK. w większym stopniu, niż dotychczas miało to miejsce, tembardziej że znajdują w niem upamiętnienie własnego udziału w pierwszej polskiej Powszechnej Wystawie Krajowej.

Koszty, związane z wydaniem dzieła są — z uwagi na szeroki jego zakres — bardzo poważne. Dlatego też Zarząd Wystawy zmuszony był uzależnić wysokość nakładu od ilości egzemplarzy zgóry zamówionych i rozpiścić prenumeratę.

Cena udziału wynosi w prenumeracie 200.— zł., z czego 100.— zł. płatne jest przy zamówieniu, a 100.— zł. przy odbiorze tomu 2-go.

Sygnalizując o powyższej sprawie, zwracamy uwagę przedsiębiorstw chemicznych na pożytek — społeczny i indywidualny — zaabonowania wskazanego wydawnictwa pamiątkowego P. W. K.

KRONIKA

Dn. 12 grudnia 1929 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym rozważano szereg aktualnych spraw, stanowiących przedmiot działalności Związku. Dyskutowano więc nad zagadnieniem budowy nowej taryfy celnej, obecnej sytuacji w zakresie rokowań o zawarcie traktatu handlowego polsko-niemieckiego, projektami wzięcia udziału w Wystawie Międzynarodowej w Liège, Międzynarodowych Targach w Budapeszcie, Targach Lipskich.

Zarząd zdecydował w zasadzie termin ogólnego zebrania Związku, wskazując orientacyjnie drugą połowę marca r. b.

Dn. 17 grudnia 1929 odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min Skarbu. Na posiedzeniu tem postanowiono, w zakresie spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny, co następuje:

Acetocelulozę w arkuszach, importowaną pod

nazwą „Rhodoid“, cłiś według poz. 68 p. 5 taryfy celnej.

Ceratę z wyciśniętym deseniem imitującym skóre, cłiś wg. poz. 194 p. 2a taryfy celnej.

Mieszanię olejów roślinnych, importowaną pod nazwą „Glasserkittöl“, składającą się z 50% oleju bawełnianego i 50% oleju soya lub 50% oleju soya i 50% oleju perilla, cłiś wg. poz. 117 p. 4a, analogicznie do oleju lnianego.

Czernie, otrzymywane przez spalanie bogactych w węgiel ciał organicznych, oraz naturalne czernie ziemne — cłiś wg. poz. 42 taryfy celnej.

Proszki giserskie, t. zw. „sztuczne licopodium“, cłiś wg. poz. 66 p. 2c taryfy celnej.

Należąca do Związku Przemysłu Chemicznego Fabryka Przetworów Hydratcelulozy Stanisław Kwinto i Synowie w Toruniu zawiadamia nas, że wypuściła już na rynek arkusze, kapsle i torebki analogiczne do celofanowych — pod nazwą „Polofan“.

Towarzystwo Polsko - Łotewskie podjęło inicjatywę zorganizowania Izby Handlowej Polsko-Bałtyckiej, celem współdziałania w rozwoju stosunków handlowych i finansowych pomiędzy Polską i państwami bałtyckimi. Posiedzenie konstytucyjne odbyło się dn. 17 grudnia 1929 w Min. Przemysłu i Handlu i doprowadziło do utworzenia tej nowej przytecznej placówki.

W końcu stycznia r. b. przeprowadzone będą rokowania o rewizję obowiązującego traktatu handlowego polsko-rumuńskiego. Rewizja ta jest wynikiem wprowadzenia nowej taryfy celnej rumuńskiej, która przewiduje na niektóre artykuły obok stawek generalnych również stawki minimalne; te ostatnie rząd rumuński zamierza na stałe przyznać tylko krajom, które wzamian ofiarują Rumunii odpowiednie przywileje dla jej artykułów eksportowych. Znaczy to, że nie wszystkie stawki minimalne otrzyma Polska na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania, lecz będzie musiała ew. przyznanie niektórych stawek minimalnych rekompensować w specjalny sposób.

Niemieckie tłumaczenie nowej taryfy rumuńskiej, z której zorientować się można w charakterze nowych stawek, jest do nabycia w Bukareszcie pod adresem: Hugo Victor Kasper, Bucaresti, Calea Rahovei Nr. 26.

Z uwagi na istniejący eksport niektórych polskich artykułów chemicznych do Rumunii — sprawą powyższą mogą się zainteresować niektóre nasze przedsiębiorstwa chemiczne, zaś wszelkie uwagi w powyższym zakresie prosimy kierować pod adresem Związku — do dn. 15 stycznia r. b.

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Jerozolimie donosi, że w Londynie zosta-

ło ukonstytuowane towarzystwo pod nazwą „Palestine Potash Ltd.“, dla eksploatacji bogactw mineralnych Morza Martwego. W skład Zarządu wchodzi obywatele angielscy i palestyńscy; dyrektorem technicznym mianowany został inż. M. Nowowiejski. Kapitał nominalny wynosi 500.000 funtów angielskich, z czego wpłacono już 250.000 £. Produkcja soli potasowych wynieść ma 300 — 500 tonn w r. 1923, zaś w przeciągu 5-ciu lat miałyby wzrosć do 10.000 tonn rocznie. Narazie produkcja obejmuje karnalit; w miarę dalszego rozwoju przewidziana jest wytwórczość chlorku magnezu, wapnia i bromu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 85 z dn. 14 grudnia 1929 ukazało się pod poz. 629 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 14 listopada 1929 w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Rozporządzenie to przewiduje następujące brzmienie punktów 1 i 2 poz. 131 taryfy celnej:

Biel:

1) ołowiana — 16,20 zł. od 100 kg.

2) tytanowa, cynkowa oraz szarzeń cynkowy — 32,50 zł. od 100 kg.

Uwaga: Szarzeń cynkowy, sprowadzany do produkcji cynku metalicznego, za pozwoleniem Min. Skarbu, bez cła.

W stosunku do dotychczas obowiązujących stawek celnych, zmiana polega na podwyższeniu cła od bieli tytanowej ze zł. 16,20 do zł. 32,50, oraz na wprowadzeniu do taryfy szarzenia cynkowego. Rozporządzenie obowiązuje od dn. 29 grudnia 1929.

* W Dz. Ust. Nr. 89 z dn. 24 grudnia 1929 ukazało się pod poz. 670 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 grudnia 1929 w sprawie nowelizacji przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym.

Rozporządzenie to zmienia przepisy wykonawcze w jednym tylko punkcie; mianowicie § 143, dotyczący ustalenia podstawowej ceny monopolowej spirytusu, ukształtowany został w ten sposób, że cena stanowi średnią arytmetyczną sumy kosztów produkcji i dostawy spirytusu surowego w każdej z ubiegłych dwóch kampanii i w kampanji, dla której cenę ma się ustalić.

Rozporządzenie powyższe wydane zostało po wysłuchaniu opinii Państwowej Rady Spirytusowej, która zebrała się na nadzwyczajnem posiedzeniu, zwołanem specjalnie dla omówienia powyższej sprawy dn. 20 grudnia 1929. Rada Spirytusowa jednomyślnie wyraziła w rzeczonym zakresie opinię pozytywną, wychodząc z założenia, że tendencje do zmniejszenia rozpiętości wahań cen spirytusu są zjawiskiem gospodarczo nader korzystnym. Dla przemysłu chemicznego okoliczność ta jest również bardzo istotna, gdyż zmierza do względnej stabilizacji cen ważnego surowca, jakim jest spirytus.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "
" czysty 99%	330 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,76 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,96 "
Azotan amonowy	103,60 "
Benzen handlowy 90%	91 "
" czysty	103 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Fornalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolinum	45 "
Klej kostny	295 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	14 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	260 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" saponifikat	290 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smola preparowana	21 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	280 "
Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Toluen czysty	120 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN” Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45%₀ i 75%₀:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1. telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA,

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia „Współczesno”, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1930 R.

FABRYKA W MOŚCICACH

W dn. 18 stycznia r. b. odbyła się w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej uroczystość otwarcia Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach pod Tarnowem. Na terenie, który jeszcze przed 2¹/₂ laty był szmatem pola — powstał olbrzymi zespół budynków i instalacji, przeznaczonych do wytwarzania wielkich ilości związków azotowych z surowców: powietrza i wody.

Inicjatywa budowy tej fabryki powstała w latach 1923—1924, pod wpływem przekonania, że zarówno interesy rolnictwa, jak przyrost ludności, jak wreszcie — rozwój przemysłu azotowego na całym świecie, wymagają stworzenia nowej wielkiej fabryki związków azotowych. Wszystkie przewidywania sprawdziły się ściśle. Wzrost spożycia związków azotowych w Polsce nastąpił szybko, aniżeli można było przypuszczać. Tak więc Chorzów, który w latach 1922/1923 produkował w stosunku rocznym około 40.000 tonn związków azotowych (z czego 30% musiał wywozić zagranicę), w r. 1929 wyprodukował już 175.000 t. i całą produkcję umieścił na rynku krajowym. Ponadto — fabryki w Knurowie i Wyrach rozpoczęły produkcję syntetycznych związków azotowych, a koksownie śląskie zwiększyły produkcję siarczanu amonowego. Wszystko razem nie wystarczało na pokrycie zapotrzebowania krajowego. W roku 1929 sprowadzono do Polski 125.000 t. nawozów azotowych, głównie saletry chilijskiej i saletry wapniowej, które kosztowały ok. 55 milionów złotych. Pomimo przejściowej słabszej konjunktury w rolnictwie oraz w nawozach sztucznych — istniejące stosunki konsumpcyjne w Polsce stwarzają podstawy dla egzystencji nowej fabryki w Mościcach, która może dostarczyć rocznie ponad 100.000 t. produktów azotowych, lepiej zastępujących saletrę niż azotniak.

O założeniu fabryki w okolicy Tarnowa zdecydowały: niska stosunkowa cena terenu, węzeł kolejowy, sąsiedztwo spławnej rzeki Dunajca, niewielka odległość od zagłębi naftowego i węglowego, bliskość powiatowego miasta i t. p. Teren nabyty pod budowę fabryki wynosi 640 ha.

Postawiono 55 budynków fabrycznych o łącznej kubaturze 552.000 m.³ Ogólna długość ru-

rociągów (parowych, wodnych, gazowych i kwasowych) wynosi 47.060 metrów. 6 kotłów sekcyjnych wodnorurkowych dostarcza pary o ciśnieniu roboczym 27 atm. W elektrowni są zainstalowane 4 turbogeneratory o ogólnej mocy 24.900 kW. Wytwórnia gazu wodnego dostarcza około 180.000 m.³ gazu na dobę.

Normalna produkcja fabryki wynosi na dobę 60 t. amonjaku, wytwarzanego metodą Fausera. Azot niezbędny dla syntezy otrzymywany jest ze skroplonego powietrza, metodą Lindego. Wodór otrzymuje się z gazu wodnego, poddanego t. zw. „konwersji” ($\text{CO} + \text{H}_2 \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2$), oczyszczaniu, przepłókiwaniu i t. d.

Część wyprodukowanego amonjaku podlega spalaniu na kwas azotowy w utleniaczach, zaopatrzonych w siatki platynowe i w wieże absorbcyjne, systemu prof. I. Mościckiego. Normalna produkcja na dobę wynosi ok. 170 t. kwasu azotowego mocy 50%.

Azotan amonu, powstający dzięki zubożeniu kwasu azotowego amonjakiem gazowym, przerabia się następnie na saletrę „nitrofos”, przez mieszanie z drobnomielonym fosforytem. Nitrofos jest nawozem o zawartości ok. 16% azotu, posiadający ponadto fosfor, czem góruje nad mieszaninami azotanu z piaskiem. Normalna produkcja nitrofosu wynosi ok. 240 t. na dobę.

Normalna produkcja siarczanu amonu wynosi ok. 240 t. na dobę.

Oprócz oczywistych korzyści gospodarczych, jakie przynosi ta nowa i wielka placówka przemysłu chemicznego, budowa P. F. Z. A. w Mościcach dała szereg zysków natury społecznej i ogólno-ekonomicznej. Budowa fabryki przeprowadzona została przez krajowych fachowców, co stało się czynnikiem zaufania do własnych sił. Równoległe wzrosło zaufanie zagranicznych kół fachowych do naszego kraju. Budowa zwiększyła poważnie obroty w licznych gałęziach przemysłu i handlu, odbijając się jednocześnie korzystnie na dobrobycie sąsiednich okręgów, instytucji społecznych oraz na stanie zatrudnienia.

Główną korzyścią pozostaje rola fabryki w rozwoju produkcji nawozów sztucznych dla celów rolniczych.

KONFERENCJA W SPRAWIE MAKUCHÓW

Dn. 22 b. m. odbyło się w Min. Przemysłu i Handlu zebranie, poświęcone sprawom uregulowania zbytu makuchów. Zebraniu przewodniczył p. Vice-Minister Doleżał, który w zagajeniu oświadczył, że cło wywozowe na makuchy zostało zawieszona uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów do dnia 1 czerwca 1930 r., t.j. do chwili, w której wywóz makuchów jest ustawowo wolny od wszelkich ograniczeń. Celem przeto konferencji byłoby raczej ostateczne uregulowanie spraw zbytu makuchów na przyszłość, niż dyskusja nad obecną ciężką sytuacją i doraźnymi środkami, zmierzającymi do jej naprawy.

Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Prof. E. Trepka, w obszernym przemówieniu zobrazował położenie przemysłu olejarskiego na ziemiach polskich, stwierdził ogólnie panującą wśród rolnictwa tendencję nieznacznego stosowania makuchu lnianego i w konkluzji domagał się całkowitego uchylecia cła wywozowego na makuchy. W dyskusji, jaka się wywiązała, zabierali głos przedstawiciele: Min. Rolnictwa, społecznych organizacyj rolniczych, producentów oleju i makuchu lnianego, wreszcie handlu makuchami. Charakterystyczna była zupełna nieobecność na zebraniu przedstawicieli stowarzyszeń rolniczo-handlowych, co zdaje się potwierdzać fakt nieinteresowania się podobnych organizacji makuchami lnianymi.

W ostatecznym wyniku zebrania, powołana została pod przewodnictwem p. E. Trepki komisja, w której skład wejść mają po 2 przedstawiciele rolnictwa i olejarnictwa. Komisja ma rozważyć całokształt sprawy makuchowej i ostateczne wnioski przedstawić Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa.

Należy sądzić, że prace tej Komisji rozwiążą ostatecznie skomplikowane zagadnienie zapotrzebowania, handlu i eksportu makuchów.

KRONIKA

Zwracamy uwagę wszystkich członków Związku, że ogłoszenia umieszczane w pismach zagranicznych, a mające na celu angażowanie specjalistów w zakresie przemysłu chemicznego, są szczególnie pilnie śledzone przez wielkie zagraniczne organizacje przemysłu chemicznego. Wiadomo nam jest, że specjalny wydział kontrwywiadu tych wielkich organizacji składa z reguły kilka fikcyjnych ofert na podobne ogłoszenia. Dlatego też jest zalecona najwyższa ostrożność przy rozważeniu ofert, wpływających w wyniku umieszczenia wskazanych ogłoszeń. Mieliśmy okazję stwierdzenia powyższego stanu rzeczy w kilku konkretnych wypadkach, i tem silniej podkreślamy konieczność specjalnego traktowania ofert.

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie rozpoczęła produkcję saletry sodowej o zawartości 16,3% azotu. Produkt ten jest sprzedawany przez organizacje rolnicze po cenie zł. 41,50 za 100 kg. loco fabryka bez opakowania.

W dn. 10 stycznia 1930 odbyła się w Krakowskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej, pod przewodnictwem Vice-Prezesa Izby, Inż. Kulańskiego, konferencja porozumiewawcza producentów i konsumentów branży chemicznej, przy współudziale Dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego R. P. w Warszawie, p. Profesora Edmunda Trepki.

W toku obszernej dyskusji, jaka się następnie rozwinęła, wskazano na potrzebę dalszego doskonalenia produkcji, zwłaszcza w zakresie odczynników chemicznie czystych, konieczność rozwinięcia energiczniejszej propagandy chemicznej produkcji rodzimej, sprawę dogodniejszych warunków kredytów udzielanych kupcom przez przedsiębiorstwa produkujące, wreszcie konieczność tworzenia porozumień, tak między producentami i konsumentami, jak również obustronnych — za wzorem Zachodu.

Tegoroczne, XVI z rzędu, Targi Angielskie odbędą się od dn. 17 do 28 lutego r. b. w Londynie i Birmingham. Wystawa londyńska poświęcona będzie drobnemu przemysłowi, natomiast wystawa w Birmingham obejmie ekspozycje wielkiego przemysłu. W zakresie przemysłu chemicznego znajdują uwzględnienie następujące działy: wielki przemysł nieorganiczny i nawozy sztuczne, destylacja węgla, przemysł farmaceutyczny, perfumeryjno-kosmetyczny, chemikalia fotograficzne, odczynniki analityczne, ziemie rzadkie i rozpuszczalniki, barwniki i półprodukty, masy plastyczne.

Ukazał się VIII Rocznik Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, obejmujący sprawozdanie z działalności Związku za r. 1928 oraz szereg interesujących monografii, poświęconych historii i znaczeniu poszczególnych działów przemysłu metalowego. Rocznik, opracowany w szerszych ramach z okazji 10-ciolecia niepodległości Polski, obejmuje ogółem 4400 stron in 4-o oraz wiele interesujących fotografii. Na szczególną uwagę zasługuje poraz pierwszy monograficznie ujęta historia wszystkich działów polskiego przemysłu metalowego.

Departament Ogólny Min. Przemysłu i Handlu prosi nas o poinformowanie wszystkich członków Związku Przemysłu Chemicznego, że tygodnik „Przemysł i Handel”, wydawany staraniem Min. Przemysłu i Handlu przy współudziale Ministerstw: Skarbu, Rolnictwa oraz Komunikacji, ukazuje się od dn. 1 stycznia r. b. pod zmienionym tytułem: „Polska Gospodarcza”.

Pismo nie zmienia charakteru, ani zakresu informacyjnego i stanowi dalszy ciąg dotychczasowego tygodnika „Przemysł i Handel”. Również skład osobowy Redakcji wydawnictwa nie ulega żadnym zmianom, zaś wszelkie prawa i zobowiązania „Przemysłu i Handlu” przejął w całości tygodnik „Polska Gospodarcza”.

Z dn. 1 stycznia r. b. otworzone zostało biuro inżynierskie studjów dla przemysłu „Bip Technico” w Warszawie, ul. Miodowa 3. Biuro to, na wzór analogicznych biur zagranicą, udziela porad w zakresie spraw technicznych, organizacyjnych i prawnych. Zapewniona współpraca z „Bureau d'Etudes Industrielles Fernand Courtoy” w Brukseli oraz z „Bureau d'Etudes Industrielles Techna” w Paryżu pozwoli na posiłkowanie się najnowszymi metodami wiedzy technicznej.

Jak donosi prasa codzienna, Rada Naczelna Organizacji Ziemiańskich w obszernym memorjale, złożonym p. Ministrowi Rolnictwa, wysuwa między innymi postulat całkowitego zwolnienia od cła wywożonych zagranicę makuchów. Jest to znamieny przejaw, ilustrujący tę sprawę, oświetloną zresztą obszerniej na innym miejscu „Wiadomości Przem. Chem.”

Liga Samowystarczalności Gospodarczej (Warszawa, Hoża 74, tel. 125-36) zwraca naszą uwagę na intensywną jej działalność i prosi o zwrócenie uwagi członków Związku nażytek zapisywania się w poczet członków Ligi.

Towarzystwo Doraznej Pomocy Lekarskiej w Warszawie (Pogotowie Ratunkowe) przystąpiło do wydania trzeciego nakładu opracowania Dr. J. Zawadzkiego p. t. „Ratownictwo”. Wydawnictwo to daje popularne wskazówki, jak postępować w nagłych nieszczęśliwych wypadkach, transportować chorego, organizować stacje ratunkowe i t. d.; powinno się też znaleźć we wszystkich fabrykach. Niezależnie od tego, Zarząd Towarzystwa podjął wydawanie miesięcznika „Ratownictwo”.

NA MARGINESIE

Powzięta na posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów w dniu 24 stycznia uchwała o zawieszeniu cła wywozowego od makuchów, aczkolwiek narazie załatwia pałacy postulat umożliwienia eksportu, to jednak nie wyczerpuje całej sprawy.

Godzące bezpośrednio w interesy krajowego olejarstwa, a pośrednio — w interesy fabrykacji lakierów i pokostów, a także w interesy producentów siemienia lnianego — cła wywozowe od makuchów powinny być zniesione całkowicie i bezpowrotnie, albowiem ich zawieszenie nadal będzie utrzymywać atmosferę niepewności na ważnym odcinku życia gospodarczego.

Należy zaznaczyć, że teoria „zachowania pasz treściwych w kraju,” zastosowana do makuchów, a tak droga niektórym działaczom Ministerstwa Rolnictwa, nietylko doprowadziła do bankructwa paru olejarni i do wstrzymania pracy w kilku innych. Dotkliwa szkoda dla olejarstwa i dla bilansu handlowego wynika z obniżenia się cen makuchów na rynku światowym o 20% w porównaniu z początkiem grudnia r. ub. (terminem, od którego cło obowiązuje).

Bołoby požądane, aby w przyszłości tego rodzaju straty były brane pod uwagę przez teoretyków z Pałacu Prymasowskiego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Nr. 1 Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych ukazał się komunikat w sprawie przedłużenia ważności ulg taryfowych dla tranzytowego przewozu towarów przez Czechosłowację z Polski i do Polski. Między innymi, zniżki taryfowe dotyczą azotniaku, soli potasowych i fosforytów.

* W „Monitorze Polskim” Nr. 12 z dn. 16 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 20 obwieszczenie Ministra Skarbu, uprawniające do sprowadzania w stanie nieskazonym ciekłych olejów roślinnych przez Sp. Akc. Przemysł Chemiczny „Schicht,” wzamian Sp. Akc. „Saturnja”.

* W „Monitorze Polskim” Nr. 22 z dn. 28 stycznia 1930 ukazało się pod poz. 41 obwieszczenie Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie, zmieniające częściowo spisy biegłych rewidentów w zakresie kilku grup przemysłowych.

Obwieszczenie wskazuje następujące osoby, jako biegłych rewidentów w zakresie przemysłu chemicznego:

Dr. Blumenfeld Emanuel, Dyrektor fabr. wyrobów chem. „Henryk Blumenfeld” we Lwowie.
Halber Zygmunt, przemysłowiec we Lwowie.

Dr. Ichnatowicz Kazimierz, przemysłowiec we Lwowie.

Dr. Leśniański Wacław, Profesor Politechniki we Lwowie.

Inż. Płatowski Zygmunt, Dyrektor Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie.

Dr. Poratyński Jan, właściciel apteki we Lwowie.

Dr. Wysoczeński Bronisław, Dyrektor firmy „Mikolasch i S-ka” we Lwowie.

Podobne listy biegłych rewidentów ukazały się już na terenie wszystkich prawie Izb Przemysłowo-Handlowych.

E C H A

Na uroczystości otwarcia Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach dn. 18 stycznia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego był reprezentowany przez Dyrektora E. Trepkę, który przemawiając na Akademii w imieniu całego przemysłu — złożył życzenia rozkwitu dla nowego przedsiębiorstwa, a jednocześnie podkreślił jego doniosłość, jako ogniwa w ogólnym łańcuchu polskiej produkcji chemicznej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,74 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	" octowy techn. 30%	110 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	300 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	290 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smółka preparowana	21 "
Fornalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbolinum	45 "	Stearyna	300 "
Klej kostny	285 "	Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa: CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żoliborz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.	Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.	Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess
Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.	Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.	Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.
Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Smółka pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala Spiess.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazocyjanki sodowy i potasowy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.
	Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku,
Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1930 R.

Z PRZEMYSŁU FARMACEUTYCZNEGO

Ogólna ciężka sytuacja kraju w r. 1929 nie sprzyjała rozwojowi wytwórczości w Polsce, a więc również rozwojowi przemysłu chemicznego. Mimo to, produkcja farmaceutyczna może się wylegitymować poważniejszymi postępami. Przedewszystkiem podkreślić należy coraz silniej rosnącą tendencję przesuwania punktu ciężkości polskiego przemysłu farmaceutycznego na dział syntetyczny. Jako przykład, wskazać można wypuszczenie na rynek dwuetyloamidu kwasu pirydynobetakarbonowego; w dalszym ciągu rozwija się produkcja preparatów salicylowych, utrzymują się też na wysokim poziomie preparaty srebrne, arsenobenzenowe i inne. W r. 1929 przemysł chemiczno-farmaceutyczny rozwinął, wzorem zagranicy, fabrykację ergosteryny naświetlanej, fabrykowanej z krajowych drożdży, a znajdującej szerokie zastosowanie w leczeniu przy pomocy witamin.

Tak zwane „organopreparaty“, t. j. przetwory z narządów zwierzęcych, są coraz chętniej wytwarzane przez polski przemysł farmaceutyczny, przyczem na plan pierwszy wysuwają się przetwory przysadki mózgowej i tarczycy.

Zabiegi Związku Przemysłu Chemicznego, zmierzające do ułatwienia pracy przemysłowi farmaceutycznemu, dania możliwości rozwoju produkcji oraz skutecznej konkurencji z zagranicą — dążą w chwili obecnej do obniżenia cen spirytusu, przeznaczonego do fabrykacji specyfików farmaceutycznych oraz organo-preparatów. Należy stwierdzić, że przemysł zagraniczny, zalewający Polskę masami najrozmaitszych preparatów farmaceutycznych, korzysta przy ich wyrobie z taniego spirytusu eksportowego. Jeżeli polska wytwórczość chemiczno-farmaceutyczna ma skutecznie walczyć ze wzrastającym, najzupełniej zbędnym importem, to musi znaleźć całkowite zrozumienie u naszych władz fiskalnych. Obniżenie cen spirytusu dla przemysłu farmaceutycznego do poziomu, umożliwiającego konkurencję z towarami pochodzenia zagranicznego, musi się stać tem więcej nakazem chwili, że przemysł polski wykazuje daleko idącą inicjatywę w walce konkurencyjnej. Niezależnie od opracowywania i wypuszczania na rynek coraz to nowych preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych, preparatów or-

ganoterapeutycznych i t. p. — przemysł prowadzi ożywioną kampanję prasową i reklamową. Jesteśmy w posiadaniu kompletu pocztówek, wydanych przez jedną z polskich firm chemiczno-farmaceutycznych, a kierowanych pod adresem wszystkich lekarzy w Polsce. Zarówno pomysłowość, jak technika wykonania tych pocztówek — są bardzo oryginalne i nie ustępują najlepszym wzorom reklam zagranicznych.

Przemysł farmaceutyczny z natury swojej przeznaczony również do wytwarzania drobnych chemikalji, nie zaniedbuje działalności na tem polu. Rozpoczęto więc fabrykację trzeciorzędowego alkoholu trójchlorobutyłowego, tiosiarczanu złota, amidopirynobutylochloratu, jodokakodylanu wapnia, inozytofosforanów, czterojodofenylotaleiny i t. d.

Podkreślić jednak wypada, że pomyślny rozwój naszego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego zależy jest w wysokim bardzo stopniu od ustosunkowania czynników rządowych. Nie powracając już do sprawy spirytusu, zauważyć trzeba, jak doniosły wpływ na działalność tej gałęzi przemysłu mają np. Kasy Chorych. Sformułować należy dezyderat konieczności zaopatrywania się Kas Chorych w środki lecznicze i opatrunkowe wyłącznie tylko w fabrykach krajowych. Wiadomo nam jest bowiem, że niektóre Kasy, zwłaszcza małopolskie, wyraźnie ciążyą ku zagranicy, pielęgnując tradycje dawnych stosunków z Wiedniem. Władze nadzorze Kas Chorych powinny się przeciwstawić podobnym tendencjom z całą stanowczością i kategorycznie żądać, aby podległe instytucje korzystały z usług przemysłu krajowego. Nie mniej doniosłą jest sprawa pokutujących gdzieśkolwiek pomysłów organizowania własnych fabryk Kas Chorych. Fabryki te miałyby produkować szereg preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych i t. p. Należy sądzić, że wspomniane koncepcje, pozbawione realnych podstaw, a wymierzone zupełnie wyraźnie przeciwko polskiemu przemysłowi farmaceutycznemu, nie będą w bliższej lub dalszej przyszłości realizowane. Jeżeli je notujemy na tem miejscu, to tylko dlatego, aby scharakteryzować ciężkie położenie przemysłu chemiczno-farmaceutycznego: nietylko musi walczyć ze wzrastającą konkurencją zagraniczną, przedsiębrać wielkie wysiłki,

aby uzyskać obniżenie cen zasadniczych surowców, — lecz również walczyć z pomysłami, godzącymi w jego byt.

Sygnalizowanie grożących zewsząd niebezpieczeństw jest tem konieczniejsze, że dopiero

ich całość daje pojęcie o ciężkich warunkach pracy omawianej gałęzi przemysłu chemicznego. Na tem tle wyraźniej rysują się wysiłki i postępy, uskuteczniiane przez polski przemysł chemiczno-farmaceutyczny.

Pakownia preparatów farmaceutycznych w firmie „Ludwik Spiess i Syn” Sp. Akc.

WŚRÓD KSIĄŻEK

* Nakładem tygodnika „Przemysł i Handel”, ukazało się opracowanie Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku p. t. „Port Gdański”. Wydawnictwo to, podane w pięknej szacie graficznej i ozdobione wieloma interesującymi rysunkami i wykresami, jest kopalnią nader ciekawych wiadomości, dotyczących portu gdańskiego. Książka zasługuje na gruntowne przestudjowanie, które przyniesie pożytek nie tylko bezpośrednio zainteresowanym sprawami Gdańska, lecz również wszystkim działającym na polu gospodarczym. Ilustracyjnie podajemy kilka liczb, charakteryzujących rozwój portu gdańskiego:

RUCH TOWAROWY W PORCIE GDAŃSKIM:

	Przywóz		Wywóz	
1911 . . .	1.039.701 t.	100%	1.203.795 t.	100%
1913 . . .	1.233.630 „	119%	878.471 „	73%
1925 . . .	690.778 „	66%	2.031.969 „	169%
1928 . . .	1.832.409 „	176%	6.783.273 „	564%

Jedno z najpoważniejszych miejsc w imporcie przez port gdański zajmują artykuły chemiczne oraz surowce do wytwarzania nawozów sztucznych (fosforyty). Import fosforytów i saletry przez port gdański wynosił przeciętnie w latach 1911/13 — 125.566 t. rocznie, w r. 1928 osiąga rekordową cyfrę 389.485 tonn. Uruchomiony w r. 1929 basen towarowy masowych przy ujściu Wisły zaopatrzonej został w mosty przeładunkowe i żorawie dla fosforytów; najsłabsze z tych żorawi mają nośność 10 tonn.

Importowy przed wojną port dla węgla — Gdańsk — po wojnie stał się portem eksportowym. W r. 1926 wywieziono przez Gdańsk prawie 3,5 miliona tonn węgla, w r. 1927 — przeszło 4 miliony tonn, a w r. 1928 — prawie 5,4 milionów tonn. Udział Gdańska w eksporcie polskiego węgla wzrósł z 6% w r. 1923 do 33% w r. 1928. Udział Gdańska w handlu zagranicznym Polski w r. 1923 wynosił 8%, w r. 1928 — 34%.

* Wydane zostało drukowane sprawozdanie roczne z działalności Uzdrowiska dla dzieci przy Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu. Broszura zawiera szereg nader interesujących informacji o organizacji i działalności Uzdrowiska. W pierwszym 1928/29 roku działalności Uzdrowiska, przebywało w niem ogółem 305 dzieci, przyczem największa ilość — bo 74 — w wieku lat 6-ciu. Średni przyrost wagi u dzieci wynosił 6,5%, w Uzdrowisku dokonywany był cały szereg zabiegów leczniczych, jak np. naswietlanie lampami kwarcowymi.

Sprawozdanie zasługuje na zupełnie specjalną uwagę, jako dowód samorzutnego podjęcia inicjatywy społecznej przez przemysł polski, niewątpliwie wykazującej znaczenie efektywniejsze rezultaty, niż szeroko rozbudowany system obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

KRONIKA

Dn. 31 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przyjęto w poczet członków Związku:

Zjednoczenie Sprzedaży Kwasu Siarkowego Sp. z ogr. odp., Katowice.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, Sp. Akc., Winnica.

Wytwórnię Światłoczułego Papieru St. Juracki i St. Chełmicki, Poznań.

Zarząd zdecydował wzięcie udziału przez Związek w Wystawie Międzynarodowej w Liège; przemysł chemiczny zajmuje jedno ze stoisk o powierzchni 36 mtr.² w pawilonie polskim.

Kooptowano do Zarządu p. Inż. Ludwika Brzezowskiego, Dyrektora Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie.

Wreszcie postanowiono zwrócić uwagę na uchwałę ostatniego ogólnego zebrania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, wprowadzającego dwie kategorie członków Towarzystwa: zwyczajnych i wspierających. Zarząd Związku zwraca uwagę na konieczność popierania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, drogą wpisywania się na członków wspierających.

Dnia 4 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu na którym — w sprawach bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny — powzięto następujące uchwały:

aldehyd benzoesowy clić wg. poz. 119 p. 4 taryfy celnej,

ziemie używane w przemyśle, nadchodzące w stanie zmielonym, a służące do celów odbarwiających, odwanających i t. p. clić wg. poz. 66 p. 1 lub poz. 66 p. 2c.,

miseczki porcelanowe używane do rozdrabniania farb clić wg. poz. 216 p. 1 taryfy celnej.

Dn. 4 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja, poświęcona rozważeniu wynalazku Inż. Wł. Kopczeńskiego w zakresie dętek do kół samochodowych. W konferencji wzięli udział przedstawiciele przemysłu

gumowego, którzy wyrazili gotowość pewnej współpracy z wynalazcą, przede wszystkim w kierunku ułatwienia przeprowadzenia właściwych prób i doświadczeń.

Dn. 6 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu narada w sprawie ekstraktów garbarskich. Celem narady było ustalenie ostatecznego poglądu na sprawy ulg celnych od ekstraktów oraz rewizja zaprojektowanych w nowej taryfie celnej stawek na ekstrakty garbarskie.

Dziennik „Polska Zbrojna” zawiadamia nas, że przystępuje do wydania specjalnego numeru na dzień 19 marca r. b. — t. j. w dniu imienin Marsz. Piłsudskiego i w związku z tem przystępuje do zbierania ogłoszeń.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 5 z dn. 3 lutego r. b. ukazało się pod poz. 44 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie zwrotu ceł przy wywozie cyjanków, żelazocyjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Rozporządzenie to jest poprostu przedłużeniem dotychczas obowiązujących w tej sprawie przepisów, nie wprowadza żadnych zmian w normie zwrotu cła, natomiast obowiązuje aż do odwołania, nie zaś — jak uprzednio — do pewnej oznaczonej daty. Rozporządzenie ma zastosowanie do towarów wywiezionych zagranicę w czasie od dn. 1 stycznia 1930 r.

* W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 11 lutego 1930 ukazało się pod poz. 56 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 28 stycznia 1930 w sprawie cła wywozowego od makuchów.

Rozporządzenie to przewiduje zawieszenie ceł wywozowych od makuchów lnianych i rzepakowych do dn. 31 maja 1930. Zaznaczyć należy, że z mocy samego prawa makuchy są wolne do wywozu w okresie od 1 czerwca do 1 grudnia, praktycznie przeto — makuchy nie będą opłacały cła wywozowego od dn. 11 lutego do 1 grudnia r. b.

Musimy tu jednak z całą stanowczością podkreślić, że w sprawie tak doniosłej jak umożliwienie eksportu makuchów, których zbyt w kraju bliski jest obecnie zeru, opieszałość w ogłoszeniu powyższego Rozporządzenia jest conajmniej niezrozumiała. Uchwała Komitetu Ekonomicznego, decydująca bezcłowy wywóz makuchów, zapadła w drugiej połowie stycznia r. b. Ale praktyczne wprowadzenie jej w życie przez publikację właściwych przepisów nastąpiło dopiero w trzy tygodnie po uchwale. Tymczasem ceny makuchów na rynkach światowych spadły i eksport kalkuluje się znacznie gorzej, niżby to miało miejsce jeszcze parę tygodni temu.

Byłoby ze wszech miar pożądane na przyszłość, aby publikowanie zarządzeń, mających istotny wpływ na życie gospodarcze, odbywało się w śpieszniejszym tempie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "
" czysty 99%	330 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "
Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Fornalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	285 "
Klej skórny	40 "
Krezol	140 "

Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	14 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	260 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" " saponifikat	290 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smola preparowana	21 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	300 "
Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Toluen czysty	120 "
Zelaty a techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i potproukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75 39.

Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala Spiess.

Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca.

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI

PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1930 R.

GOSPODARCZA OFENSYWA ROSYJSKA

Pogłębiający się coraz silniej ogólny kryzys gospodarczy w Polsce wymaga troskliwego badania wszystkich czynników, wpływających na kształtowanie się przebiegu przeżywanego przesilenia. Z wielką uwagą śledzimy też import towarów zagranicznych, studjując szczegółowo jego przyczyny oraz wzrost lub spadek natężenia przywozu. Od kilku miesięcy specjalnie dotkliwie daje się odczuwać import rosyjski, obejmujący w zakresie artykułów interesujących przemysł chemiczny takie towary, jak klej stolarski, kalosze, linoleum i t. d. Import ten nosi wszelkie cechy złośliwego dumpingu, nietylko bowiem ceny, po jakich oferowane są towary rosyjskie, urągają wszelkim podstawom kalkulacji i są znacznie niższe od kosztów własnych produkcji, lecz również warunki płatności odbiegają znacznie od przyjętych w Polsce, stwarzając niebezpieczną konkurencję towarom krajowym.

Jednym z głównych zadań polityki gospodarczej każdego kraju jest stworzenie podstaw niezależności ekonomicznej i najkorzystniejszych warunków produkcji. Stosunki nasze z Rosją zdają się być jaskrawem zaprzeczeniem podobnego postulatu. Jest faktem niewątpliwym, że Rosja wpuszcza do siebie jedynie takie artykuły, których sama wyprodukować nie może, stosując jaknajostrejsze restrykcje przywozowe w stosunku do zbędnego importu. Równocześnie jednak zalewa inne kraje, zwłaszcza Polskę, swojami najczęściej bardzo lichymi produktami, uprawiając dumping w formie zdecydowanie bezwzględnej, a więc nie licząc się ani z kosztami własnymi, ani z transportem, ani ze zwyczajami handlu międzynarodowego, ani z żadnymi względami, jakimi kierują się przemysł i handel państw cywilizowanych.

Wynik walki w tych warunkach jest łatwy do przewidzenia. Skończyć się ona może zupełnym zgłębieniem przeciwnika i powstaniem na gruzach jego pracy ośrodków obcych i wrogich.

Warunkiem pomyślnego rozwoju gospodarstwa narodowego jest zasada, aby przywożono istotnie niezbędne artykuły, wywożono zaś te, których podstawą produkcji jest obfitość rodzi-

mego surowca, dająca możliwość wywozu nadmiaru produktu bez uciekania się do eksportu materiałów wyjściowych. Polska posiada dostateczne dla pokrycia własnych potrzeb ilości kleju kostnego wysokiego gatunku, produkcja kaloszy i obuwia gumowego przekracza nawet zapotrzebowanie wewnętrzne, zaś fabrykacja linoleum (imitacji) również odpowiada konsumpcji polskiej.

Szczególnie drastyczny charakter posiada import rosyjskiego kleju; przemysł kostny jest jednym z wielu, których powstanie i rozkwit zawdzięcza Rosją polskiej inicjatywie technicznej, polskiej myśli i polskiej pracy. Twórcą przemysłu kostnego w Rosji był wybitny Polak, działacz społeczny i przemysłowiec, ś. p. Stanisław Glezmer, któremu też rosyjski przemysł kostny ma do zawdzięczenia swój rozwój. I oto placówki, stworzone w Rosji przez Polaków, po znacjonalizowaniu z chwilą wprowadzenia reżime'u sowieckiego, zalewają rynek polski w niezwykle trudnych warunkach, omówionych wyżej.

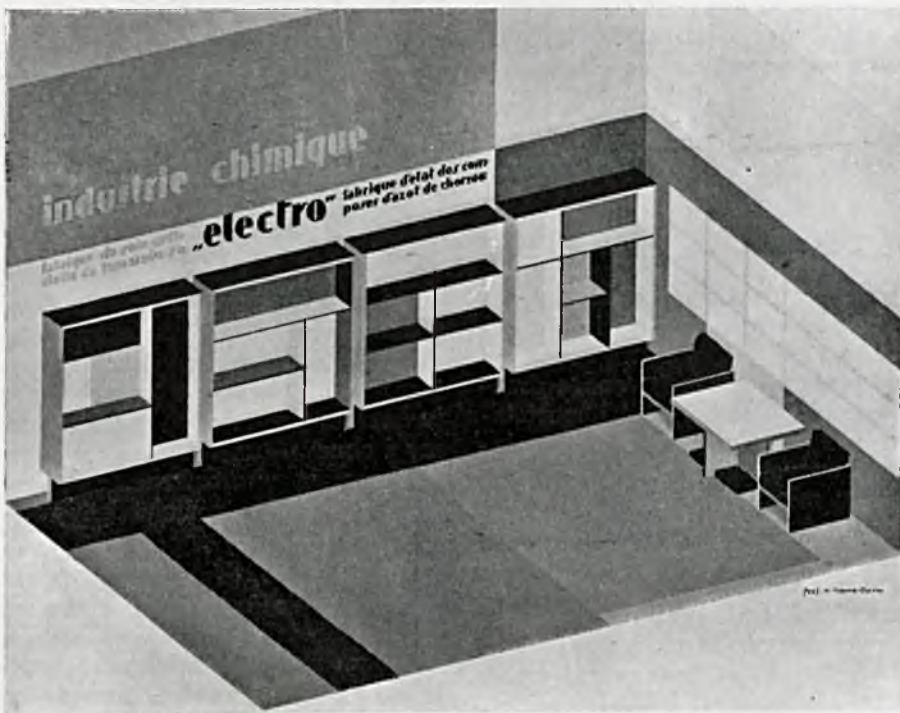
Import obuwia gumowego i linoleum, opartych na surowcach pochodzenia pozarosyjskiego (kaczuk i korek), przedstawia się tem osobliwiej, że ceny sprzedażne towaru rosyjskiego w Polsce są niejednokrotnie niższe od cen surowca importowanego do Rosji, a użytego do wyrobu tych artykułów.

Złośliwy import rosyjski nosi wszelkie cechy ofensywy ekonomicznej, narazie próbnej, niezawodnie jednak planowanej na szeroką skalę.

Podstawowym naszym obowiązkiem jest przełamanie w zarodku tego ataku, co zdaje się być tem łatwiejsze, że posiadamy w rezerwie nietylko niewątpliwą w efekcie lecz ostateczną broń — zakazy przywozu, ale również możliwość stosowania ceł maksymalnych. Kraj nasz nie posiada z Rosją traktatu handlowego, nie jesteśmy nawet w stadium rokowań o zawarcie umowy, wydaje się więc nietrudne, przynajmniej pod względem formalnym, katagoryczne przeciwstawienie się zakusom nielojalnego zdobywania rynku polskiego.

WYSTAWA MIĘDZYNARODOWA W LIÈGE

Dn. 3 maja r. b. otwarta będzie w Liège Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa, organizowana celem uczczenia setnej rocznicy niepodległości Belgii. W Wystawie tej bierze udział również Polska, wystawiając w specjalnie wzniesionym pawilonie — według projektu arch. J. Müllera. Przemysł chemiczny, zjednoczony w Związku Przemysłu Chemicznego, wydzierżawił w pawilonie polskim powierzchnię 36 mtr.², celem urządzenia reprezentacyjnego stoiska chemicznego. Projekt stoiska, reprodukowany obok, został wy-

Projekt stoiska polskiego przemysłu chemicznego na wystawie w Liège.

konany przez wskazanego przez Dykcję Działu Polskiego artystę, p. H. Czernego. Stoisko składa się w zasadzie z 2-ch części: z wystawy ogólnej, gdzie eksponowane będą wykresy charakteryzujące rozwój polskiego

przemysłu chemicznego, oraz z wystaw indywidualnych poszczególnych przedsiębiorstw chemicznych.

Związek Przemysłu Chemicznego użytkownik w tym celu znane z Powszechnej Wystawy

Krajowej tablice, przystosowane do potrzeb zagranicy i uzupełnione danymi za r. 1929. Wystawy przedsiębiorstw indywidualnych są ilustracją wystawy ogólnej; dotychczas zgłosiły swój udział następujące firmy: Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Zakłady Elektro w Łaziskach

Górnych, Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie; prawdopodobny też jest udział Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach oraz Państwowej Wytwórni Prochu i Materjałów Kruszących w Zagożdźonie.

Z PRZEMYSŁU TŁUSZCZOWEGO

Ramowa ustawa żywnościowa przewiduje wydanie specjalnych przepisów, dotyczących poszczególnych dziedzin przemysłu żywnościowego. Uzgadniany też jest tekst ustawy margarynowej, która objąć ma całokształt przepisów w zakresie sztucznych tłuszczów jadalnych. Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił w ostatnich dniach z wnioskiem o przepisowe ograniczenie maksymalnej zawartości wolnych kwasów tłuszczowych w roślinnych tłuszczach jadalnych. Ilość ta nie powinna być wyższa od 0,5% i w tym też kierunku idzie ustawodawstwo państw zachodnich, które niekiedy obniża jeszcze wskazaną granicę do 0,3% wolnych kwasów tłuszczowych.

Tymczasem na rynku polskim zjawiają się od czasu do czasu surowe nierafinowane oleje roślinne, przeznaczone do spożycia wewnętrznego, i zawierające 1% a nawet więcej wolnych kwasów tłuszczowych. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że spożycie podobnych olejów wywołuje skomplikowane zaburzenia żołądka i ki-

szek; dlatego też ustawa margarynowa powinna ograniczyć zawartość wolnych kwasów tłuszczowych. Co więcej, Departament Zdrowia, tak zwyczaj żywo reagujący na wszelakie choćby pozorne zamachy na zdrowie konsumenta, powinien już teraz wprowadzić właściwe zarządzenia, regulujące zawartość wolnych kwasów tłuszczowych w olejach roślinnych, przeznaczonych do spożycia.

Wydanie podobnych przepisów leży też w najżywotniejszym interesie naszego przemysłu rafineryjnego; rynek polski zalany jest bowiem taniem surowymi olejami roślinnymi, które — ze szkodą olejów rafinowanych — nabywa i konsumuje uboższa ludność, niszcząc zdrowie wprowadzeniem do organizmu nadmiernej ilości wolnych kwasów tłuszczowych.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert & Michalski“, Warszawa, Krak. Przedm. 13, Gmach Hotelu Europejskiego, nadsyła nam spis ostatnio wyda-

nych książek z dziedziny chemji i technologii chemicznej:

Michel Rudolf. Gastechnische Rechentafel. 2 Aufl. (8 S. mit 1. Taf.). (Umschlagt). nn Mk. 2.20.

Lüth Fridrich. Die Feuchtigkeit in technischen Gasen Tl. 1. (Rechnungsgrundlagen. 9 S. mit Fig. Mk. 1.35.

Kali-Kalender. Bearb. von C. Hermann. Mit vielen Tab. Jg. 5. 1930. (VI, VIII, 64, 174,9). Lw. nn. Mk. 5.20.

Kleinlogel Adolf. Einflüsse auf Beton. Die chemisch. mechan. u. sonst. Einflüsse von Luft, Wässern Säuren... auf Zement, Mörtel, Beton u. Eisenbeton, sowie d. Massnahmen zur Verringerung u. Verhütung dieser Einflüsse. (S. 481 — 560, VIII S. mit Abb). Lfg. 6 Bog 31 — 35 u. Titelbog. Jede Lfg. Mk. 6.00.

Gummi-Kalender. Jahrbuch d. Kautschuk-Industrie. Hrsg. von Ernst Hauser u. K. Maier. (VIII, 373, 54 S. mit Abb). 1. Taf). Lw. Mk. 5.80.

Hanemann, Heinrich und Artur Schildkötter. Beitrag zur Kenntnis des Systems Schwefel-Eisen-Kohlenstoff. (9 S. mit Abb). Gr. E. Nr. 96. Mk. 1.35.

Chemie und Technologie der Seifen und Waschmittel. In 2 Aufl. bearb. von H. Bertsch. Hrsg. von Hans Heller. Mit 1. Taf. u. 175 Abb. (XIX, 752 S.) = Ubbelohde Handbuch d. Chemie u. Technologie d. Oele u. Fette. Bd. 3. Abt. 2. Hldr. Mk. 75.—.

Gebr. Hartmann, Chemische Fabrik Halle-Ammendorf, Druckfarbenfabriken in Ammendorf bei Halle, Saale. (6 S. mit AAb). nn. Mk. 2.—.

Vom Wasser. Ein Jahr. f. Wasserchemie u. Wasserreinigungstechnik. Bd 3. 1929. Mit 20 Tab u. 101 Abbim Text u. auf Taf. (282 S.) Pp. Mk. 21.—.

Neumann, Ber. Die Salzglasur, ihre Bildung und Fehler auf Grund mikroskopischer Untersuchungen. Institut f. chem. Technologie d. Techn. Hochschule Breslau. (55 S. mit Abb). (Umschlagt). Mk. 2.—.

Spencer G. A Handbook for Cane Sugar Manufactures and their Chemists. £.—. 30.—.

Stamberger P. The Colloid Chemistry of Rubber. pp. 80. £.—. 6.—.

KRONIKA

Otrzymujemy zawiadomienie o powołaniu do życia Związku Kupców i Przemysłowców Polskich w Mandżurji (Harbin-China, Glucha St. 24). Związek ten grupuje wszystkich osiadłych w Mandżurji kupców i przemysłowców, obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, i ma na celu zarówno reprezentowanie interesów członków Związku, jak informowanie przemysłu polskiego o potrzebach miejscowego rynku.

Firma „Braziltrad Limitada S. A.” w Rio de Janeiro, Rua 1-o de Março, 51-2-o And. zawiadamia, że zorganizowała sekcję polską, której zadaniem jest prowadzenie interesów importowych i eksportowych między Polską i Brazylią. Oferty na eksport towarów polskich do Brazylii powinny być kalkulowane cif Rio de Janeiro lub cif Santos, gdyby zaś były obliczane fob Gdynia lub fob Hamburg — wówczas należałoby też podać koszt przewozu do Brazylii.

Pan Inż. Z. Leppert porusza w „Gazecie Malarskiej” sprawę clenia oleju drzewnego, wskazując niedogodności dla przemysłu lakierniczego, wynikające z rozmaitej taryfikacji tego oleju — zależnie od zawartości wolnych kwasów tłuszczowych.

Jak wiadomo, sprawa powyższa została rozstrzygnięta w myśl postulatów przemysłu lakier-

niczego w nowej taryfie celnej, gdzie olej drzewny stanowi odrębną pozycję. Natomiast obecna taryfa celna, z wyraźną szkodą dla przemysłu lakierniczego, nie wyodrębnia oleju drzewnego, lecz cli go jako „oddzielne niewymienione oleje roślinne”, według poz. 117 p. 7a lub p. 7b Ten stan rzeczy domaga się uregulowania — w myśl słusznych postulatów fabryk lakierów i clenia oleju drzewnego, niezależnie od ilości wolnych kwasów tłuszczowych.

Pałestyńsko-Polska Izba Handlowa i Przemysłowa w Tel-Aviv donosi, że założony został Pałestyńsko-Polski Bank dla emigrantów z Polski z kapitałem zakładowym 10.000 funtów. Jednym z zasadniczych celów Banku jest ułatwienie handlu między Polską i Pałestyną, przez udzielanie kredytów i t. p. na towary i produkty importowane z Polski.

Normalna produkcja siarczanu amonu w Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach pod Tarnowem wynosi 40 tonn na dobę — nie zaś 240 tonn, jak to — wskutek błędu zecerańskiego — podano w Nr. 3 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 5 z dn. 3 lutego r. b. ukażo się pod poz. 57 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 20 stycznia 1930 o barwieniu artykułów żywności i przedmiotów użytku.

Rozporządzenie to przewiduje bardzo szczegółowo rodzaje barwników, jakie mogą być używane do barwienia artykułów żywności, naczyń i aparatów używanych do artykułów żywności: wskazuje też barwniki, jakimi mogą być barwione środki kosmetyczne oraz przeznaczone dla dzieci zabawki, obrazki, farby i wyroby kauczukowe. Omawia wreszcie barwienie tkanin odzieżowych, tapet, sztucznych liści, kwiatów, świeczek, farb do malowania wnętrz i t. d.

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 3 sierpnia 1930, zaś w zakresie przepisów o barwieniu naczyń — dn. 3 lutego 1931.

* W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 11 lutego 1930 ukażo się pod poz. 57 Rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie opłat za paszporty na wyjazd zagranicę.

Rozporządzenie to obniża cenę jednorazowego paszportu zagranicznego do zł. 100, pozostawiając bez zmiany ceny paszportów, uprawniających do wyjazdu zagranicę w celach przemysłowych i handlowych.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 25 lutego r. b.

E C H A

* Przed paru dniami zostało zawarte porozumienie pomiędzy wszystkimi polskimi fabrykami gumowymi, produkującymi obuwie gumowe i kalosze. Zorganizowano Sp. z ogr. odp. pod nazwą „Centrogum”, Wspólnota Interesów Fabryk Obuwia Gumowego w Polsce. Zarządcami Spółki są pp. Inż. Edmund Trepka i Henryk Senior.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "
" czysty 99%	330 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "
Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlow 90%	90,50 "
czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Fornalina 30%	250 "
tiosiory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	285 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	14 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	260 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" saponifikat	290 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smółka preparowana	19,95 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjalkalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	300 "
Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żoliborz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala Spiess.

Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie viskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smółka pierwszorządowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjalkalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45%₀ i 75%₀: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1930 R.

WSPÓŁCZESNA BRONŃ W WALCE Z KRYZYSEM GOSPODARCZYM

Z chaosu powojennego powoli wyłaniają się nowe kierunki życia gospodarczego. Zanika stopniowo tradycjonalizm, będący dziedzictwem długiego szeregu etapów rozwojowych, a racjonalizacja obejmuje wszystkie dziedziny pracy. Życie gospodarcze w pewnej mierze przestaje być wolną grą interesów indywidualnych, staje się coraz więcej procesem regulowanym przez inicjatywę zbiorową, produktem ludzkiej woli i rozumu. Społeczeństwa nowoczesne, zmierzając do pokonania wstrząsów i przesilen — ekonomicznych i społecznych — dążą do regulowania nie tylko produkcji i wymiany, lecz również spłotu pokrewnych czynności. Stałe opanowanie konjunktury, wyeliminowanie wahań i falowań gospodarczych, produkowanie według określonego planu, stosownie do potrzeb i okoliczności — oto hasła dnia dzisiejszego.

Życie gospodarcze przybiera nowe formy organizacyjne, przetwarzając się w planowo instalowaną i świadomie kierowaną aparaturę.

Na tle stopniowego rozkładu liberalizmu gospodarczego starego typu — najwybitniejszym wyrazem nowych tendencji są wielkie organizacje wytwórców: syndykaty, kartele, trusty, koncerny i t. p. Do przeszłości już należy okres, kiedy opinia społeczna widziała w takich porozumieniach niebezpieczeństwo dla konsumentów, wynikające ze zmonopolizowania pewnej dziedziny wytwórczości, podnoszenia cen i t. d. Życie wykazało, że zrzeczenia poważnych producentów prowadzą naogół ostrożną politykę cen, licząc się z siłą nabywczą ludności i z ogólnymi warunkami rynku. Częstokroć zawarcie syndykatu w pewnej gałęzi przemysłu prowadzi raczej do obniżenia cen, dając jednocześnie gwarancje pod względem jakości wyrobów.

Z drugiej strony — kartelizacja jest często nieodzownym warunkiem szerzej pomyślanej racjonalizacji, prowadząc do podziału pracy, do logicznego skoordynowania systemu frachtów kolejowych, do standaryzacji wyrobów, do wymiany doświadczeń technicznych, do organizowania wspólnych zakładów naukowych.

Pożytek i celowość kartelizacji przemysłu i handlu są tak oczywiste, że nawet radykalne sfery społeczne, które dawniej walkę z kartela-

mi uważały za jeden z ważnych punktów swego programu społeczno - politycznego, teraz zmieniają stopniowo stanowisko, a niekiedy skłonne są uważać kartelizację za środek pokonania wszelkich niedomagań gospodarczych.

Stosunki gospodarcze w Polsce, rozwijające się z pewnym opóźnieniem w porównaniu z Zachodem, nasuwają jednak wiele wybitnych dowodów, przemawiających za kartelizacją. Te dziedziny produkcji, które zdobyły się na kartelizację (jak np. cementownictwo), potrafiły się ostać pomimo niesprzyjającej konjunktury. Inne — (jak włókiennictwo lub garbarstwo), gdzie porozumienia nie zostały ugruntowane — są od szeregu lat dotknięte niepowodzeniami, przybierającymi w ostatnich czasach charakter katastrofalny.

Trzeba dodać, że w zakresie przemysłu chemicznego powyższe spostrzeżenie może być potwierdzone w całej rozciągłości: działy wytwórczości, które ujęte zostały w ramy syndykatów lub karteli, prosperują najlepiej; przedsiębiorstwa idące luzem, w pojedynkę — chylą się do upadku, a w najlepszym razie wegetują.

Proces kartelizacji oddawna przekroczył już granice państw; międzynarodowe zrzeszenia przemysłowe odgrywają coraz większą rolę w licznych dziedzinach, wśród których wytwórczość chemiczna nie stoi na ostatnim miejscu.

Podkreślić wypada, że w takich środowiskach jak Komitet Ekonomiczny Ligi Narodów, lub Międzynarodowa Izba Handlowa, które doniedawna proklamowały bez zastrzeżeń politykę wolnego handlu, widząc w niej rozwiązanie trudności światowego handlu — zaczynają teraz zwyciężać poglądy, wykazujące bezpłodność liberalizmu gospodarczego, a podkreślające wielkie możliwości, kryjące się w kartelizacji.

Polski przemysł chemiczny, uwzględniając powszechne tendencje, musi we wzajemnych porozumieniach szukać wyjścia na spokojne tory skoordynowania produkcji z popytem, starając się również — a może przede wszystkim — tą bronią walczyć z katastrofą, której widmo kryje się w dzisiejszej fatalnej sytuacji gospodarczej naszego kraju.

SPRAWOZDANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Wydane zostało sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. za r. 1929, które otrzymują wszyscy członkowie Związku równocześnie z niniejszym numerem „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

Sprawozdanie nie różni się swym układem od sprawozdań z lat poprzednich i składa się zasadniczo z 4-ch części. Część pierwsza obejmuje dokładny spis wszystkich przedsiębiorstw, wchodzących w skład Związku Przemysłu Chemicznego — z uwzględnieniem osobowego składu Zarządów oraz listy wytwarzanych artykułów. W części drugiej znalazł miejsce skorowidz alfabetyczny artykułów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa chemiczne — członków Związku. Część trzecia zawiera dokładne omówienie sytuacji w polskim przemyśle chemicznym w ciągu r. 1930, ujęte w sposób monograficzny. Wreszcie część czwarta jest właściwym sprawozdaniem z działalności Związku Przemysłu Chemicznego.

Sprawozdanie uzupełnione jest spisem przedsiębiorstw, które zostały odznaczone w grupie chemicznej Powszechnej Wystawy Krajowej, przyczem uwzględnione są zarówno odznaczenia wystawowe, jak odznaczenia rządowe.

Sprawozdanie obejmuje 55 stron druku formatu normalnego A. 4 i ilustrowane jest kilku fotografiami.

PRZEWÓZ PRODUKTÓW CHEMICZNYCH

Przewóz produktów chemicznych kolejami polskimi za lata 1926, 1927, 1928 przedstawiał się — według statystyki Min. Komunikacji — jak następuje (w tonnach):

	1926	1927	1928
Kwas siarkowy	178.867	255.387	246.443
Soda wszelka	76.496	90.165	99.245
Sole chemiczne inne	48.095	67.659	67.978
Smoła węglowa	105.951	137.392	165.437
Produkty destylacji smoły	49.621	52.201	78.576
Barwniki naturalne i sztuczne	23.488	36.230	30.770
Garbniki	27.645	29.751	30.829
Nawozy sztuczne fosforowe	359.205	525.876	649.494
Fosforyty	42.070	96.092	138.136
Nawozy sztuczne potasowe	301.835	425.258	462.927
Nawozy sztuczne azotowe	257.478	320.888	250.985

WŚRÓD KSIĄŻEK

W chwili, gdy traktat handlowy polsko-niemiecki zostaje już ostatecznie zawierany, ukazuje się ciekawa książka B. Rzepeckiego „Zatarg gospodarczy polsko - niemiecki”, dająca

próbę zbilansowania strat i korzyści, jakie wyniknęły z wojny celnej polsko-niemieckiej. Obszerne to opracowanie, obejmując całokształt spraw związanych z zatargiem gospodarczym, kładzie specjalny nacisk na wpływ, jaki wywarła wojna celna na życie gospodarcze Polski. Autor dowodzi, że wojna celna rozbudziła te siły twórcze oraz wykazała takie możliwości gospodarcze, z których istnienia przy rozpoczęciu wojny celnej społeczeństwo polskie nie zdawało sobie sprawy. Nie upłynął jeszcze rok od rozpoczęcia wojny, gdy Polska nie tylko zlikwidowała na G. Śląsku bezrobocie, powstałe wskutek zatargu celnego z Niemcami, lecz nawet powiększyła swoją wytwórczość. W piątym roku wojny nikt już nie wątpi, że przemysł górnośląski może się rozwijać niezależnie od rynku niemieckiego. Zdobyto szereg nowych rynków eksportowych, kompensując w ten sposób utratę rynku niemieckiego.

Wpływ wojny celnej na unifikację gospodarczą Polski wyraził się nie tylko w zespoleniu przemysłu G. Śląska z resztą Polski, lecz również w zespoleniu Pomorza oraz w. m. Gdańska z całokształtem życia gospodarczego Polski. Poza to wojna celna umożliwiła wielu gałęziom wytwórczości zdobycie rynku wewnętrznego, przewyżając przyzwyczajenia przedwojenne, które w poszczególnych dzielnicach uniemożliwiały zbyt pewnych towarów polskich.

Istnieją jednak poważne pozycje na rachunku strat. Zastąpienie pośrednictwa niemieckiego przez inne kraje podrożyło niekiedy koszty sprowadzania towarów. W niektórych wypadkach utrata rynku niemieckiego, zwłaszcza w pierwszych latach wojny, nie mogła być skompensowana przez zdobycie nowych rynków. Brak stałych stosunków handlowych z Niemcami wywarł niewątpliwie wpływ ujemny na międzynarodowe gospodarcze położenie Polski.

Autor poświęca sporo miejsca przemysłowi chemicznemu, ujmując syntetycznie położenie poszczególnych gałęzi naszej wytwórczości. Aczkolwiek szkic ten związany jest tylko fragmentarycznie z całokształtem zagadnienia wojny celnej polsko-niemieckiej, jednak zasługuje na uwagę, przede wszystkim jeśli mowa o zestawieniach, dotyczących importu artykułów chemicznych z Niemiec.

Natomiast należy się zastrzec z całą stanowczością przeciwko nie opartym na żadnych przesłankach wyliczeniom, dotyczącym wysokości ochrony celnej w Polsce. Autor, powołując się na R. A. Ringmana, twierdzi że ochrona celna na artykuły chemiczne w Polsce wynosi rzekomo 51% ad valorem, pozostając jednak niższą od ochrony celnej we Francji (77% a. v.), w Czechosłowacji (54% a. v.) i t. d. Udokumentowany referat, przedstawiony przez Prof. E. Trepkę na Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej w Genewie, wykazuje przeciętną ochronę celną na artykuły chemiczne w Polsce w wysokości 19,97% ad valorem. Przeciętna wyprodukowana jest z ochrony celnej 3-ch grup artykułów chemicznych: artykułów t. zw. „ciężkiego”

przemysłu chemicznego, nawozów sztucznych oraz barwników.

Poza tą poprawką, której wprowadzenie wydaje się niezbędne w następnym wydaniu cennej książki B. Rzepeckiego, wszystkie inne szczegóły dotyczące wytwórczości chemicznej są dostatecznie ściśle.

„Zatarg gospodarczy polsko - niemiecki” jest dziełem interesującym, zasługującym na uwagę i opartem na sumiennem przestudowaniu bogatego materiału.

ROCZNIK INFORMACYJNY O SPÓŁKACH AKCYJNYCH

W r. 1927 zainicjowane zostało w wyniku porozumienia Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z Bankiem Handlowym w Warszawie — wydawnictwo Rocznika Informacyjnego o Spółkach Akcyjnych. Założeniem wydawnictwa było opublikowanie rzeczowych, dokładnych i pełnych wiadomości o stanie wszystkich poważniejszych przedsiębiorstw w Polsce. Potrzeba taka była oczywista zarówno z uwagi na konieczność poinformowania poważnych kół zagranicznych o przedsiębiorstwach w Polsce, jak ze względu na ułatwienie, jakim jest tego rodzaju wydawnictwo dla kierowników przedsiębiorstw polskich, zwłaszcza banków.

Drugie wydanie Rocznika jest obecnie opracowywane i — w porównaniu do wydania pierwszego — różni się wprowadzeniem tekstu niemieckiego, decydującego o powodzeniu książki na terenie Europy Środkowej i państw skandynawskich.

Ponieważ koszt wydania Rocznika jest dość wysoki, przeto Redakcja proponuje nie umieszczać bezpłatnie wiadomości o spółkach akcyjnych — jak to miało miejsce w pierwszym wydaniu — lecz pobierać opłatę w wysokości 200 zł., w której to sumie mieściłaby się również cena jednego egzemplarza Rocznika.

Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego — jak o tem donosimy na innym miejscu — postanowił czynnie poprzeć wydawnictwo Rocznika Informacyjnego o Spółkach Akcyjnych i zwraca się na tej drodze do wszystkich członków Związku z prośbą o przychylny ustosunkowanie się do propozycji przedstawicieli Rocznika w powyższym zakresie.

KRONIKA

Dn. 5 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym — między innymi — postanowiono:

przyjąć w poczet członków Związku Fabrykę Bieli Cynkowej B-ci Löbbecke w Niedzieliskach, upoważnić Prezydium i Dyрекcję Związku do ustalenia terminu ogólnego zebrania Związku Przemysłu Chemicznego — w początkach kwietnia r. b.,

poprzeć wydawnictwo „Rocznika Informacyjnego o Spółkach Akcyjnych w Polsce”.

Sp. Akc. „Ursus” w Warszawie donosi, że w wyniku współpracy z Prof. J. Czochrańskim przystąpiła do wyrobu nowego stopu łożyskowego, składającego się z ołowiu, wapnia, sodu i litu. Stopy te znalazły szerokie zastosowanie w technice, zwłaszcza w kolejnictwie. Powstaje wobec tego w Polsce znacznie większe zapotrzebowanie na czyste chlorek wapnia, metaliczny sód i lit. Gdyby którakolwiek z fabryk związkowych zainteresowała się bliżej produkcją wskazanych artykułów chemicznych — jesteśmy w możności udzielić bliższych informacji.

Zwracamy uwagę eksporterów na firmę D. Nagase & Co, Ltd., z siedzibą główną w Osaka, realizującej eksport do Japonii. Europejska filja firmy mieści się w Londynie: 6, Lloyds Avenue, E. C. 3. Wskazana firma prosi o podanie jej adresu przedsiębiorstwu chemicznemu, które mogłoby zająć się eksportem do Japonii.

W odznaczeniach państwowych, przyznanych poszczególnym firmom chemicznym, uczestniczącym w grupie chemicznej Powszechnej Wystawie Krajowej, nastąpiło przesunięcie, polegające na przyznaniu Sp. Akc. „Motor” Dyplomu Honorowego, zamiast ogłoszonego poprzednio Medalu Srebrnego.

Min. Komunikacji zamierza wprowadzić na kolejach polskich specjalne skrzynie dla przewozu drobnicy, t. zw. „containery”. Zaletą tej inowacji będzie zredukowanie kosztów własnych kolei przez wyzyskanie w silniejszym stopniu taboru oraz skrócenie manipulacji, związanych z ładowaniem i przesyłaniem drobnicy. Z drugiej strony — nadawcy i odbiorcy będą korzystać z szeregu udogodnień. Mianowicie, transport dokonywany będzie „od drzwi do drzwi”, a zatem nie trzeba będzie delegować urzędników celem wykonania czynności nadawczych i odbiorczych. Wobec tego, że po załadowaniu nadawca zamyka i stempluje skrzynię, znika potrzeba asekuracji przesyłek; nie trzeba będzie zaopatrywać towaru w staranne opakowanie, a zatem odpadają koszty z tego tytułu; opłaty taryfowe pobierane będą od wagi zblizonej do wagi netto (obecnie opakowanie waży ok. 20% przesyłki). Rozładowanie towaru nie będzie narazone na wpływ atmosferyczny, wobec dokonywania tej czynności w fabryce. Poza tem czas trwania transportów będzie znacznie krótszy, wobec usunięcia szeregu manipulacji kolejowych. Poważne ułatwienia nastąpią przy przeładunkach z kolei normalno-torowych na wąskotorowe.

Znaczne oszczędności, które uzyska kolej przy stosowaniu containerów pozwolą prawdopodobnie na obniżenie kosztów przewozu i odciążenie licznych przesyłek od transportów samochodami.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
„ czysty 99%	330 "	„ siarkowy 60° Bé	7,74 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	„ solny bez arsenu	14 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	„ octowy techn. 30%	110 "
„ granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅ 7,20—8,25	20 "
Azot amonu	103,60 "	„ kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	34,50 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	68 "
„ czysty	105 "	„ czysty w łuskach	160 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	260 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	„ ołowiu	300 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	290 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	„ saponifikat	20,85 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	19,95 "
„ „pro narcosi”	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
Fenol czysty	300 "	Smoła preparowana	43 "
Formalina 30%	250 "	Siarczan amonu	70 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Siarczek sodu 60/62%	25 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	60 "
„ techniczna	175 "	„ kaustyczna	16 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	300 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	13,76—15,20 "
Klej kostny	285 "	Superfosfat 16%	120 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	450 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa: CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.	Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.	Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess
Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99, „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80. Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39. Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.	Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12. Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9 ^a , tel. 75-39. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39. Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Żelazocyjanki sodowej i potasowej: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.
Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku,
Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1930 R.

POLSKO-NIEMIECKA UMOWA HANDLOWA

Zasady, na których oparte są postanowienia umowy handlowej polsko - niemieckiej, podpisanej w dn. 17 marca r. b. — znane są dokładnie z komunikatów urzędowych oraz z komentarzy, jakimi zaopatrzyła traktat prasa codzienna i gospodarcza.

Dla polskiego przemysłu chemicznego najgroźniejsze są trzy wynikające z umowy handlowej konsekwencje, jakie ułatwiają dostęp towarów niemieckich na rynek polski: to uchylenie „bojowych” zakazów przywozu, przyznanie klauzuli największego uprzywilejowania pod względem celnym oraz ułatwienie penetracji agentów i przedstawicieli przemysłu niemieckiego w kraju naszym.

Z chwilą uprawomocnienia postanowień traktatowych, odpadną zakazy przywozu na następujące, bezpośrednio przemysł chemiczny interesujące towary: żelatyna, klej, oleina, margaryna i sztuczne tłuszcze jadalne, węgiel drzewny, żywice, smoły żywiczne, gumy i balsamy, wyroby gumowe, ałun i siarczan glinu, azotniak, siarczan sodowy, kwas solny, kwas octowy, spirytus drzewny, preparaty arsenobenzolowe, alkohol metylowy, gliceryna oczyszczona, mydła, ultramaryna, atramenty, środki do czyszczenia, smarowania i klejenia, kity, tusze, klisze oraz błony fotograficzne.

Na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania pod względem celnym Niemcy skorzystają z tych wszystkich zniżek od ceł autonomicznych, jakie Polska dała w swoim czasie innym krajom, zawierając z nimi traktaty handlowe. Przechodzą więc automatycznie na Niemcy niżki celne, utrwalone w traktacie polsko-francuskim, polsko - czechosłowackim, polsko-łotewskim i innych, gdzie Polska przyznawała kontrahentowi pewne zniżki celne. Najwięcej zagrożone w wyniku przyznania klauzuli największego uprzywilejowania celnego będą niewątpliwie — z pośród poszczególnych gałęzi wytwórczości chemicznej: przemysł gumowy, farmaceutyczny i perfumeryjny.

Chociaż poziom ochrony celnej dla innych dziedzin produkcji chemicznej nie zostaje na ogół obniżony, jednak zdaje się nie ulegać najmniejszej wątpliwości, że po wejściu w życie postanowień traktatowych — konkurencja niemieckiego przemysłu chemicznego stanie się

znacznie więcej dotkliwa, niż obecnie. Zapewnienie bowiem swobodnego przenikania niemieckiego przedstawiciela na rynek polski daje mu do rąk atuty, jakich był pozbawiony podczas targu gospodarczego. Możliwość dotarcia do drobnego kupca, a nawet bezpośrednio do konsumenta, przedstawianie mu zalet towaru niemieckiego i rzekomej wyższości ponad towarem polskim, indywidualne dostosowywanie warunków płatności do każdego odbiorcy — oto prerogatywy, wynikające dla niemieckiego komiwojażera z rzeczonych przepisów traktatowych. Aby zdać sobie sprawę z istotnego niebezpieczeństwa, jakie pociąga za sobą możliwość swobodnej cyrkulacji agentów niemieckich, należy sięgnąć pamięcią do czasów z przed wojny celnej, a jeszcze lepiej — z przed r. 1914 — gdy niemieccy agenci firm przemysłowych potrafili docierać do majstrów fabrycznych, do biur zakupów — aby uporczywie wprowadzać i utrwać na rynku towary niemieckie. Dokładna ze strony niemieckiej znajomość rynku polskiego, komiwojażerskie uzdolnienia Niemców, szerokie możliwości finansowe przy kredytowaniu odbiorcom polskim towarów niemieckich: sprawiają, że nawet przy równości innych warunków współzawodniczących przemysłów — walka konkurencyjna musi być ostra, a dla wytwórczości polskiej ciężka.

Polscy przemysł chemiczny nie może pozostać obojętny wobec faktu zawarcia traktatu polsko-niemieckiego. Musi zmobilizować wszystkie siły, aby przeciwstawić się niewątpliwym zakusom wytwórczości niemieckiej, zmierzającym do opanowania rynku polskiego. Mniejszy znacznie — ilościowo i jakościowo — zakres produkcji naszej wytwórczości oraz droższyna kapitału w kraju naszym sprawiają, że koszty produkcji w Polsce są wyższe, niż u naszego zachodniego sąsiada. To też droga, po jakiej iść musi zwłaszcza teraz przemysł polski, powinna zmierzać ku najściślejszym porozumieniom wewnętrznym, gdyż w większych zespołach leży siła odporna przeciw konkurencji niemieckiej. Nad wyraz celowe zdaje się być stosowanie środków, skutecznie wypróbowanych na terenie niemieckiego przemysłu chemicznego. Przykład znanego koncernu I. G. Farbenindustrie A. G., powstałego drogą kartelizacji i sfuzjonowania wie-

lu niemieckich jednostek przemysłowych wskazuje, że podobne posunięcia, realizowane zresztą już teraz w Polsce, powinny znajdować coraz więcej zwolenników i naśladowców. Bliskie współdziałanie nauki z techniką, dokładny podział produkcji, stosowanie najnowszych metod technicznych, racjonalne i krytyczne wprowadzanie zasad naukowej organizacji, bliższa współpraca produkcji z handlem — oto współrzędne z tendencją wewnętrznym porozumień gospodarczych czynniki, które stanowiąc będą najskuteczniejszą broń przeciw nadmiernemu przenikaniu niemieckich towarów chemicznych na rynek polski.

* * *

W związku z podpisaniem traktatu polsko-niemieckiego zostaną zniesione zakazy przywozu do Niemiec następujących produktów polskich, interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny:

Węgiel drzewny także sproszkowany, brykiety.

Oleje roślinne.

Oleje i tłuszcze jadalne.

Oleina.

Kwas siarkowy i bezwodnik kwasu siarkowego.

Soda amonjakalna i krystaliczna.

Węglan potasu.

Siarczan sodu i kwaśny siarczan sodu.

Siarczan żelaza i siarczan cynku.

Ałun potasowy, sodowy, chromowy, żelazowy, miedziowy.

Siarczan glinu.

Żelazocyjanki sodu i potasu.

Chloran sodu.

Fosforany sodowy i amonowy.

Węglan baru.

Chloropochodne węglowodorów.

Sole chromowe.

Kwas mrówkowy.

Ultramaryna.

Tlenek cynku.

Biel ołowiowa i cynkowa.

Farby ziemne.

Kreda szlamowana.

Farby pigmentowe i olejne.

Pokosty i lakiery.

Wszelkie farby nieprzygotowane.

Materiały wybuchowe.

Kleje.

Gazy zgęszczone.

Lekarstwa i środki farmaceutyczne.

Jedwab sztuczny barwiony i niebarwiony.

Wszelkie produkty chemiczne oddzielnie niewymienione.

Wszystkie niewymienione metaloidy, kwasy, sole i związki metaloidów oraz związki metaloidów z metalami.

Na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania Polska korzystać będzie ze zniżek traktatowych przyznanych innym państwom. Po-

nizej umieszczamy spis tych zniżek celnych, jakie mogą posiadać znaczenie przy wywozie do Niemiec artykułów chemicznych, pochodzenia polskiego:

	w markach za 100 kg. auton. konw.	
Kwas siarkowy	0,50	bez cła
Kwas borny i boraks	5.—	3.—
Kwas winowy	20.—	6.—
Ług sodowy	4,50	4.—
Woda utleniona	10.—	1.—
Nadchloran potasu	4.—	2,50
Siarczan miedzi i żelaza	2.—	1,50
Chromiany potasu	4.—	3.—
Karbid	5.—	4,25
Kwaśny fosforan sodu	2.—	1,80
Fosforan amonu	10.—	4.—
Błękit berliński	25.—	20.—
Tlenek cynku	5.—	4.—
Litopon	3.—	2,50
Biel ołowiowa i cynkowa	10.—	7,50
Nawozy fosforowe	0,50	bez cła
Środki farmaceutyczne dozowane	300.—	175.—
Środki farmaceutyczne niedożowane	200.—	110.—
Węże gumowe	240.—	125.—
Obuwie kąpielowe	210.—	100.—
Jedwab sztuczny niebarwiony	100.—	60.—
Jedwab sztuczny barwiony	140.—	110.—
Margaryna	30.—	20.—
Wodorotlenek sodu	4,50	4.—
Oleina	4.—	3.—
Pokosty i lakiery	33 —	25.—

W związku z istnieniem stałego zakazu wywozu smoły surowej z Niemiec, zapewniony został w traktacie wolny wywóz do Polski 10.000 tonn smoły rocznie.

Dosłowny tekst traktatu handlowego polsko-niemieckiego umieszczony jest w „Monitorze Polskim” Nr. 70 z dn. 25 marca r. b.

KRONIKA

Dn. 12 kwietnia r. b. o godz. 5½ popoł. w pierwszym, o godz. 6-ej popoł. w drugim terminie odbędzie się doroczne Ogólne Zebranie Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego Zebrania.
- 2) Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1929.
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
- 4) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku.
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej.
- 6) Sprawy instytucji ubezpieczeniowej dla przemysłu chemicznego.
- 7) Wolne wnioski.

Po zakończeniu formalnej części Zebrania, odbędzie się wykład Prof. Adama Krzyżanowskiego, posła na Sejm, na temat aktualnych zagadnień gospodarczych.

Zebranie odbędzie się w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych, w Warszawie ul. Mazowiecka 5. Formalne zawiadomienia o Zebraniu zostały już — stosownie do przepisów statutowych — rozesłane wszystkim członkom Związku.

Proszeni jesteśmy o podanie do wiadomości, że skład Zarządu Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce” w Zgierzu przedstawia się obecnie jak następuje: pp. Dr. R. Górecki, Dr. F. Maciszewski, Dr. W. Rogalski, Dr. A. Pawlikowski, Dr. T. Smoluchowski, Inż. E. Berger, Inż. A. Tupalski, Inż. W. Sommer, Inż. S. Lipkowski. St. Rogaczewski, W. Miller, A. Legis. Fabryka wytwarza — obok artykułów wymienionych w tekście sprawozdania Związku za r. 1929 — również środki pomocnicze dla włókiennictwa: zwilżające, zmiękczające, odbarwiające i t. d.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów rozważał na kilku specjalnych zebraniach sprawę, dotyczące robót i dostaw na rzecz Skarbu Państwa. Wyniki tych narad zostały opracowane w formie szczegółowego referatu, który członkowie Związku Przemysłu Chemicznego mogą przejrzeć w lokalu Związku.

Związek Kupców i Przemysłowców Polskich w Mandżurji (Harbin — China, Glucha St. 24) zwraca uwagę, że możliwości zbytu polskich wyrobów na rynku mandżurskim niewątpliwie istnieją; rynek jest bardzo pojemny, obsługiwany przez przedstawicieli całego świata, wyposażonych niejednokrotnie w składy konsygnacyjne. Importerzy miejscowi z tych też względów nie odczuwają potrzeby szukania nowych źródeł zakupu i dlatego inicjatywa nawiązania stosunków handlowych z Mandżurją wyjść musi od producentów polskich. Nadsyłane próbki i oferty (te ostatnie w dolarach amerykańskich cif Władywostok lub fob jeden z portów europejskich) powinny być przesyłane do wskazanego Związku Przemysłowców, przyczem na adresie należy umieścić słowa „via Siberia”.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert & Michalski” (Warszawa, Krak. Przedm. 13, Gmach Hotelu Europejskiego) nadsyła nam spis następujących wydawnictw w językach obcych, w zakresie chemii czystej i stosowanej:

Kircher Mia und Walter. Vom Handweben auf einfachen Apparaten. 2 Aufl. Mit 63 Abb. im Text. 20 eingedr. Webmuster u. 16 Taf. 1930. (IV, 56 S.). Mk. 4.50.

Textil. Kalender. Bearb v. E. Möller. Jg. 29. 1930. Mit 358 Abb. im Texte. 1929. (V, VI 616.) 64 — 14 Mit Figü. Hlw. Mk. 3.00.

Schigut Eugen. Kontrollierte Deinen Betrieb! 1930. (110 s. Mit Fig). Lw. Mk. 4.80.

Fierz-David Hans. Die Kunstseide. 1930. (77 S.). Fr. 7.50

Fortschritte in der anorganische-chemischen Industrie, dargestellt, an Hand d. Deutschen Reichs-Patente Hrsg. v. Adolf Bräuer u. J. d. Ans. Bd. 3. 1930. nn. Mk. 58.00.

Hottenroth Valentin. Die Kunstseide. E erw. Aufl. Mit 157 Abb. im Text u. auf 3 T. geb. Mk. 30.00.

Wassermann Felix und Heinrich Hopff. Grundriss der organischen Chemie. 3 Voll neu bearb. Aufl. 1930. (125 S.). Mk. 2.75.

Donner Otto. Bestimmungsgründe der Baumwollpreise. Etwa. Mk. 6.80.

Stolz Nikolaus. Grundlagen der Kalkulation, Preisermittlung u. Betriebslehre im Malerhandwerk u. in verwandten Berufen. Etwa. Mk. 6.00.

Bernoulli August. Physikalisch-chemisches Praktikum. Mit 28 Fig. u. 1. Taf. im Text. 1930. (XII, 147). Lw. Mk. 8.50.

Schultz Gustav. Farbstofftabeln. 7 Aufl. Neubearb. u. erw. v. Lehmann. Bd. 1. Künstl. organ. Farbstoffe bekannter Konstitution od. Herstellungsweise. Natürl. Farbstoffe u. Farblacke. Anorgan. Farbstoffe. Lfg. 7. (S. 241 — 288). 1929. nn. Mk. 8.00.

André C. Chimie du sol. Br. Fr. 24.

Pozzi-Escot M. Le pH force d'acidité et l'alcalinité. Br. Fr. 10.—

Vigreux. Le Soufflage de verre dans les laboratoires scientifiques et industriels. Br. Fr. 35.—

Davies. The Conductivity of Solutions and the Modern Dissociation Theory pp. 204. £.—, 15.—

Auden H. A. Sulphuric Acid and Its Manufacture. Illustr. and diag. £.—, 16.—

Butler. The Chemical Elements and Their Compounds. Illustr. £.—, 6.—

Michaelis. Oxidation-Reduction Potentials. 16 illustr. £.—, 12/6.

Barnshaw. High Drafting in Cotton Spinning. pp. 128. £.—, 21.—

„Gas Wordl” Analyses of Municipal Gas Accounts. £.—, 21.—

Houssa A. Physics and Chemistry Applied to Flour Milling. pp. 208. £.—, 6/—

Brunner. The Problem of Oil. pp. 232. £.—, 12/6.

Foreman. Efficiency and Scarcity Profits. pp. 344. £.—, 18.—

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 20 z dn. 25 marca r. b. ukażo się pod. poz. 166 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 27 stycznia 1930 w sprawie obniżenia ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, rękodzieł oraz rolnictwa.

Rozporządzenie to, podobnie jak w latach poprzednich, ustala listę kontyngentów towarów, jakie mogą być wywożone z Gdańska, opłacając ulgową stawkę celną, i obejmuje następujące artykuły, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny (w stosunku rocznym):

223	Makuchy	11.500 tonn	bez cła
226	Kości	500 „	3.—
227 g.	Mizdra skórna	25 „	2.—
230	Smola pogazowa	600 „	bez cła
253	Ługi glicerynowe	200 „	bez cła

* W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 10 ukazała się poprawka do poz. 547 części I B. na zasadzie której sól gorzka (siarczan magnezu) zaliczona została do kl. 11, zamiast 6 obecnie obowiązującej.

W dziale taryf wyjątkowych (część II zeszyt 1) sole potasowe idące z Katusza i Stebnika na wywóz prze porty polskie otrzymały zniżoną stawkę przewozową zł. 17,2 za 1 tonnę do dn. 31 sierpnia r. b. przy ładunkach całopociągowych.

Zmiany powyższe obowiązują od dn. 1 kwietnia 1930 r.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,74 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	" octowy techn. 30%	110 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapnia bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	300 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	290 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" „pro narcosi"	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smola preparowana	19,95 "
Formalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjalkalna	25 "
" techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Katibolineum	45 "	Stearyna	300 "
Klej kostny	285 "	Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i produkty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Jazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie viskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjalkalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1930 R.

W A L N E Z E B R A N I E ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dnia 12 kwietnia r. b. odbyło się zwyczajne Walne Zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do postanowień statutowych, zwyczajne Walne Zebrania odbywają się co roku, celem zatwierdzenia sprawozdania z działalności za rok ubiegły, udzielenia Zarządowi absolutorjum oraz powołania władz Związku.

Zebranie tegoroczne nosiło podobny charakter. Obradami kierował p. Dr. Józef Landau, Prezes Związku; uzupełniające sprawozdanie z działalności Związku złożył Dyrektor, p. Edmund Trepka. Ponieważ zarówno sprawozdanie rzeczowe jak rachunkowe za r. 1929 rozesełane było wszystkim członkom Związku — pierwsze w formie drukowanej monografii, drugie w odbitkach maszynowych — przeto nie zachodziła potrzeba powtarzania znanych wszystkim szczegółów. Natomiast przemówienie Dyrektora Związku obejmowało raczej najważniejsze fragmenty działalności Związku w przeciągu ubiegłych trzech miesięcy r. 1930. Specjalne akcenty położone były na zawarciu traktatu handlowego polsko-niemieckiego i wynikające z tego faktu konsekwencje dla przemysłu chemicznego. Zasadnicze nasze stanowisko w tej sprawie znalazło już wyraz na łamach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, poprzestajemy więc teraz na stwierdzeniu, że sformułowane w rzeczonym zakresie tezy nie uległy zmianie, zostały jednak pogłębione w przemówieniu Dyrektora Związku. Zgromadzeni reagowali na przemówienie, rozumiejąc istotne niebezpieczeństwa, jakie wpływają z umowy handlowej polsko-niemieckiej dla naszej wytwórczości chemicznej. Na specjalne podkreślenie zasługuje jednomyślna opinia zebranych, wskazująca konieczność wydatniejszej ochrony celnej szczególnie zagrożonych artykułów chemicznych; strona niemiecka dała już przykład podwyższania stawek celnych na artykuły eksportu polskiego do Niemiec, wydawałoby się przeto, że podobna droga ze strony

polskiej jest najzupełniej możliwa i dopuszczalna.

Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1929 przyjęto do zatwierdzającej wiadomości, zaś po odczytaniu protokołu Komisji Rewizyjnej — Walne Zebranie udzieliło absolutorjum Zarządowi.

W r. 1930 ustąpili z kolejności starszeństwa następujący członkowie Zarządu: pp. Inż. Jan Podraszko, Ludwik Spiess, Inż. Czesław Świerczewski, Inż. Zygmunt Toeplitz, Inż. Jerzy Wojnar, Henryk Żak, Zebranie przez aklamację powołało ponownie ustępujących członków Zarządu oraz wybrało nowego członka Zarządu — p. Inż. Ludwika Brzezowskiego. Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego, Wacława Zbroskiego.

Duże zainteresowanie wywołał następny punkt porządku obrad — sprawa instytucji ubezpieczeniowej przemysłu chemicznego, którą referował p. Inż. Zygmunt Leppert. Walne Zebranie, podzielając w zasadzie opinię referenta co do pożytku powołania własnej instytucji ubezpieczeniowej, przekazało to zagadnienie do bliższego rozważenia specjalnej komisji w skład której weszli pp.: L. Aronson, Inż. C. Knoff, J. Kirchmayer, Dr. J. Landau, Inż. Z. Leppert, Inż. J. Podraszko, Inż. W. Płużański, Inż. J. Wojnar, Dr. W. Węgrzynowski.

Po zakończeniu części formalnej Zebrania, odbył się wykład znanego ekonomisty, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, posła na Sejm — p. Adama Krzyżanowskiego, na temat międzynarodowego spadku cen. Audytorjum składało się nie tylko z obecnych na Walnym Zebraniu przedstawicieli fabryk związkowych, lecz również z licznego szeregu zaproszonych gości, przede wszystkim z pośród sfer gospodarczych. Obszerniejsze streszczenie interesującego wykładu, podanego w ciekawej formie, umieścimy w następnym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

NOWY PRZEJAW ETATYZMU

Delegacja Związku Przemysłu Chemicznego odwiedziła przed paru dniami Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przedstawiając mu stanowisko zrzeszonego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego w sprawie nowych projektów Kas Chorych co do skoncentrowania i rozszerzenia produkcji środków leczniczych, prowadzonej przez Kasę.

Kasa Chorych, jako instytucja ubezpieczeniowa na wypadek choroby, ma ściśle określony charakter i zadania, w których nie mieści się działalność przemysłowa — w znaczeniu prowadzenia własnej produkcji. Jest to teren odmienny od zasadniczych zadań ubezpieczenia, dla instytucji Kas Chorych obcy, i nie mogący dać korzystnych wyników produkcyjnych lub finansowych. Nie podejmując dyskusji na temat użytkowania składek ubezpieczonych na rzecz budowy placówek, konkurujących z przemysłem — delegacja zwróciła uwagę, że byłby to jeden z przejawów etatyzmu, przeciwko któremu całe życie gospodarcze oraz najwybitniejsi ekonomiści wypowiadają się jednomyślnie i stanowczo. Postaci rzeczy nie zmienia fakt, że rozszerzonej produkcji nie miałyby prowadzić poszczególne Kasy Chorych, lecz Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych. Wszystkie przesłanki, jakie wielokrotnie były formułowane z okazji dyskusji nad zagadnieniem etatyzmu, i które przemawiają przeciwko niemu — znajdują zastosowanie i w tym również wypadku.

Z punktu widzenia organizacji przemysłowej, powołanie do życia własnej produkcji Kas Chorych przedstawia bardzo poważne niebezpieczeństwo. Fabryki krajowe byłyby wówczas pozbawione znacznego odsetku odbiorców, ubezpieczonych na wypadek choroby; w konsekwencji musiałoby nastąpić zmniejszenie zapotrzebowania, obniżenie wysokości produkcji, podrożenie jej, nieopłacalność, wreszcie całkowita likwidacja. W dalszej perspektywie oznaczałoby to ruinę rozwijającego się pomyślnie w Polsce przemysłu chemiczno-farmaceutycznego. Przewidywania te nie są bynajmniej przesadzone, gdyż doświadczenie uczy, że zmniejszenie produkcji prowadzi do zaniku prosperacji i likwidowania istniejących placówek przemysłowych.

W konkluzji — delegacja Związku Przemysłu Chemicznego sformułowała w stosunku do Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej prośbę o zalecenie stopniowego lecz radykalnego ograniczenia zakresu produkcji Kas Chorych, celem ostatecznego jej zaniechania w przeciągu określonego czasu. Pan Minister zainteresował się żywo naszymi wywodami i przyrzekł zbadać całokształt sprawy w najbliższej przyszłości.

O PRAKTYKI WAKACYJNE

Przed kilku dniami Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał do firm zrzeszonych okólnik w sprawie praktyk wakacyjnych dla studentów szkół akademickich oraz uczniów szkół zawodo-

wych. Odpowiedzi na ten okólnik napływają dość opieszale i w znakomitej większości wypadków zawierają odmowne decyzje Zarządów fabryk co do przyjmowania praktykantów w roku bieżącym; jako motyw — podawana jest przeważnie ciężka sytuacja gospodarcza, zmniejszenie produkcji, konieczność redukcji personelu i t. p.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że sprawa kształcenia inżynierów chemików oraz techników chemicznych jest zagadnieniem pierwszorzędnej doniosłości, wielokrotnie rozważanem zarówno na terenie naszego Związku, jak w wielu innych organizacjach. Jednomyślny pogląd wszystkich interesujących się powyższą sprawą, zwłaszcza zaś władz akademickich, wskazuje że studia chemiczne muszą być uzupełnione praktyką fabryczną. Pogląd ten znalazł wyraz w uchwałach Zarządu oraz Ogólnych Zebrań Związku Przemysłu Chemicznego, jak również w zaleceniach, aby fabryki związkowe udzielały praktyk wakacyjnych w najszerszym zakresie.

Zwracamy się do fabryk chemicznych, wchodzących w skład Związku, aby raczyły poddać rewizji swój dotychczasowy pogląd na sprawę praktyk wakacyjnych i zgłaszały je w roku bieżącym — mimo ciężkiego ogólnego położenia — w ramach nie węższych, niż to miało miejsce w latach poprzednich.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Komisji Wydawniczej Bratniej Pomocy Stud. Pol. Warszawskiej ukazało się obszernie dzieło Prof. Marcelego Struszyńskiego „Analiza techniczna”. Wydanie tej książki spełnia jedną z największych luk w naszej literaturze chemicznej, nie tylko podręcznikowej lecz również — a może przede wszystkim — technicznej. Osoba autora — jednego z najwybitniejszych w Polsce analityków — gwarantuje, że podane metody analizy technicznej są najbardziej wskazane w każdym poszczególnym przypadku, odpowiadają rzeczywistym warunkom pracy laboratoryjnej, oparte są wreszcie na wieloletnim doświadczeniu i dzięki temu zawierają szereg cennych wskazówek co do praktycznego wykonywania analiz. Obok ogólnych metod i czynności analitycznych, omówionych szczegółowo i dokładnie, nowy podręcznik zawiera opis wykonywania poszczególnych analiz; znajdujemy więc sposoby analizy paliw stałych i ciekłych, gazów, wody, nawozów sztucznych, kamienia wapiennego i wapna palonego, rud cynkowych i żelaznych, piritów, żelaza, pyłu cynkowego, wapna bielącego, kwasu siarkowego, smarów, tłuszczów i olejów, mydła i gliceryny, produktów roślinnych, makuchoń, pasz melasowych.

Obszerny zakres książki i dokładność opisywanych metod sprawiają, że ten nowy, oryginalny, uwzględniający wszystkie ostatnie zdobycze wiedzy podręcznik staje się najniezbędniejszy we wszystkich fabrycznych laboratorjach chemicznych, daje bowiem metody pewne i wypróbowane.

KRONIKA

Dn. 8 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym — z pośród spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny — postanowiono: makiuchy nasion oleistych, zawierające do 10% oleju, traktować przy przywozie jako makuch; zawierające powyżej 10% oleju — clić analogicznie do nasion oleistych.

Preparaty „Depol” i „Depanol”, stanowiące olejek terpentynowy pozbawiony pinenu, clić według poz. 86 p. 3 taryfy celnej.

Jak donosi Miejski Urząd Targu Poznańskiego, tegoroczne Targi Poznańskie wzbudzają specjalne zainteresowanie ze strony kupców zagranicznych, zwłaszcza jugosłowiańskich. Jugosława zamierza zwiedzić w roku bieżącym Targi, kładąc nacisk na możliwości importu z Polski do Jugosławii farb, lakierów oraz materiałów wybuchowych. Miejski Urząd Targu Poznańskiego prosi nas o zwrócenie uwagi na powyższą okoliczność i zachęcenie odpowiednich przedsiębiorstw chemicznych do wzięcia udziału w Targach.

Ze strony miarodajnej dowiadujemy się, że polskie placówki polityczne i konsularne w obcych państwach nie są w dostatecznej mierze wykorzystywane przez osoby z polskiego świata przemysłowego, handlowego i finansowego, udające się zagranicę celem załatwienia interesów. Zachodzą wypadki, że nawet wiadomości o bardzo poważnych zawartych już transakcjach otrzymują placówki polskie nie ze strony polskiej, lecz od osób lub firm cudzoziemskich.

Utrzymywanie kontaktu z naszymi placówkami, w razie dokonywania transakcji na terenie ich działalności, niejednokrotnie może posiadać — poza charakterem kurtuazyjnym — duże znaczenie praktyczne. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę wszystkich członków Związku na powyższe okoliczności, uprzejmie prosząc o łaskawe realizowanie w praktyce powyższych wskazówek.

W dn. 10 — 12 lipca r. b. odbędzie się w Genewie Międzynarodowa Konferencja Kontroli Budżetowej, organizowana z inicjatywy Międzynarodowego Instytutu Naukowej Organizacji. Poza oficjalnymi delegacjami, przewidziana jest również możliwość uczestniczenia w obradach przez osoby, interesujące się powyższymi zagadnieniami. Koszt wpisowego na Konferencję wynosi fr. szw. 30; koszt podróży i pobytu w Genewie ponosi każdy uczestnik Konferencji. Osoby, które pragnęłyby wziąć udział w

Konferencji, zechcą zgłosić się w biurze Związku Przemysłu Chemicznego.

Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał do wszystkich przedsiębiorstw chemicznych, które brały udział w Powszechnej Wystawie Krajowej (grupa chemiczna), kwestionariusze w sprawie kosztów uczestnictwa w P. W. K. oraz bezpośredniego pożytku, wynikającego z tego tytułu dla wystawców. Zebrane materiały będą podstawą do opracowania ogólnego zestawienia kosztów, jakie poniósł przemysł chemiczny w związku z P. W. K., i zostaną przez nas w sumarycznej liczbie opublikowane.

Z uwagi na doniosłość tej sprawy, zwłaszcza pod kątem widzenia organizacji przyszłych wystaw, pozwalamy sobie zwrócić uwagę wszystkich, którzy kwestionariusze otrzymali, na konieczność dokładnych i śpiesznych odpowiedzi.

Dnia 8 kwietnia r. b. sfery gospodarcze, przemysłowe, handlowe, bankowe i rolnicze — podejmowały obiadem Doradcę Finansowego Rządu Polskiego, p. Charles S. Dewey'a. P. Dewey wygłosił podczas obiadu przemówienie, w którym wskazał na wielki dorobek życia gospodarczego Polski w ubiegłym 10-cioleciu: odbudowanie zrujnowanego przemysłu i doprowadzenie go do stanu prosperacji jest niewątpliwą zasługą i wielką zdobyczą. Drogę, po której kroczyć musi życie gospodarcze Polski w najbliższej przyszłości, p. Dewey widzi przede wszystkim w usprawnieniu metod pracy i wykorzystywaniu tych wszystkich doświadczeń, jakie wynikają z działalności przemysłowej i handlowej zagranicy. P. Dewey przestrzega przed prowadzeniem jakichkolwiek eksperymentów, które mogą skończyć się jaknajfatalniej.

Licznie zebrani przedstawiciele życia gospodarczego — w ilości ok. 100 osób — z uwagą słuchali interesującego przemówienia, przyjmując je żywymi oklaskami.

E C H A

* Fabryka Przetworów Chemicznych „Rędziny” Sp. Akc. złożyła do dyspozycji Związku Przemysłu Chemicznego sumę zł. 3.000 na cele naukowe i społeczne. Korzystamy z tej okazji, aby wszystkim przedsiębiorstwom związkowym zwrócić uwagę na podobną formę celowego przeznaczenia wydzielanych corocznie przy zamknięciach bilansowych sum na cele społeczne. Związek Przemysłu Chemicznego, mając do rozporządzenia poważniejsze sumy, mógłby w sposób bardziej racjonalny rozdzielić je na poszczególne cele naukowe i społeczne, niż czynią to pojedynczo przedsiębiorstwa, z natury rzeczy dysponujące mniejszemi stosunkowo sumami.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,74 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	" octowy techn. 30%	110 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	300 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	290 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smoła preparowana	19,95 "
Formalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	290 "
Klej kostny	265 "	Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,

Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”,

Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel.

Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Ma-

zowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd i telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warsza-

wa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,

Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Gór-

ne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Ma-

zowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”,

Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FAB-

BRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”,

Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel.

Centrala Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Ma-

zowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie viskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”,

Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”

Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Ma-

zowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Gór-

ne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku,

Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1930 R.

MIĘDZYNARODOWY SPADEK CEN

Na ogólnym zebraniu Związku Przemysłu Chemicznego dn. 12 kwietnia r. b. wygłoszona została prelekcja p. prof. Adama Krzyżanowskiego, posła na Sejm, p. t. „Międzynarodowy spadek cen”

Pierwsza część odczytu poświęcona była stwierdzeniu powszechnego spadku cen hurtowych, z przytoczeniem licznych cyfr i informacji, dotyczących najważniejszych rynków świata. W pierwszych latach powojennych indeks cen hurtowych wynosił około 140 (w stosunku do 100 z r. 1913). Obecnie — indeks zbliża się do liczby przedwojennej, zwłaszcza w zakresie surowców.

Na rynku niemieckim (doniosłym dla stosunków polskich) ceny zboża — żyta, jęczmienia, a także ceny mąki żytniej spadły poniżej poziomu przedwojennego. Ceny cukru w Londynie i New Yorku stoją nisko, przedewszystkiem wskutek konkurencji cukru trzcinowego. Podobnie spadły ceny kauczuku, juty, wełny. Ceny bawełny trzymają się jeszcze, lecz jedwab naturalny i sztuczny mają ten dencję silnie niżkową.

Spadek obejmuje nietylko artykuły rolne. Katastrofalnie spadły ceny srebra, cynku, ołowiu i niklu; w miedzi również daje się zauważyć wyraźny spadek. Ceny ropy naftowej są bardzo bliskie stanu przedwojennego.

Ceny produktów gotowych spadają znacznie słabiej, niż surowców i półfabrykatów. Wydatną niżkę należy stwierdzić prawie tylko w cenie kilowatogodziny elektryczności. Najlepiej trzymają się ceny towarów, wytwarzanych przez przemysły skartelizowane.

Spadek cen nie ujawnia się jedynie w Rosji i Hiszpanji. W pierwszej — gdyż sama jest poza nawiasem życia; w drugiej — z powodu wahań walutowych. Natomiast we Francji ceny hurtowe w ostatnich czasach obniżyły się znacznie.

W Polsce zjawisko spadku cen artykułów rolniczych wystąpiło bardzo silnie. Od roku 1927 indeks rolniczy spadł o 20 punktów. Ceny fabrykatów pozostały jednak bez zmiany w ciągu ostatnich lat; pomimo np. spadku cen jęczmienia i chmielu — piwo nie staniało.

Według teorii znanego ekonomisty szwedzkiego, prof. Cassel'a, wzrost cen złota jest przyczyną spadku cen. Prof. Krzyżanowski nie po-

dziela tej teorii. Więcej uzasadniony wydaje się pogląd, że źródłem spadku cen jest deflacyjna polityka banków emisyjnych. Tak więc — przyczyną spadku cen we Francji jest w pewnej mierze deflacja, uprawiana przez Banque de France.

Ekonomiści, widzący przyczyny spadku cen w zjawiskach i poczynaniach walutowo-emisyjnych, mają nadzieję, że kooperacja międzynarodowa i Międzynarodowy Bank w Bazylei doprowadzą do pożądanej stabilizacji cen.

Według prelegenta — główne przyczyny spadku cen leżą w procesie gromadzenia oszczędności, a jeszcze wybitniej — w olbrzymich postępach techniki. Technika umożliwiła korzystanie z mniejszej ilości kapitału, dla osiągnięcia tych samych skutków. Zmniejszenie kapitału pozwala na obniżenie kosztów produkcji.

Wahania cen są zresztą wynikiem nie tylko czynników ekonomicznych. W licznych wypadkach (również w Polsce) — administracja państwowa bierze w swoje ręce normowanie cen w niektórych działach. Wysoka stopa procentowa oraz wysokie koszty świadczeń społecznych przeciwdziałają spadkowi cen. Detaliczne ceny utrzymują się na jednym poziomie wszędzie tam, gdzie płace nie ulegają wahaniom.

Szczególnie ciężką sytuację przeżywa przemysł angielski. Ceny produktów, np. pszenicy, mięsa i t. p. znacznie spadły; mimo to, robotnicy żądają płac z r. 1925, więc wyższych od przedwojennych. Wskutek niewspółmiernej wysokości płac — przemysł angielski pracuje częstokroć ze stratami.

Prelegent jest zdania, że spadek cen, spowodowany przejściowymi perturbacjami na rynkach świata, a nawet będąc jedną z przyczyn bezrobocia, jest jednak naogół procesem dodatnim, prowadzącym do udostępnienia towarów i usług dla najszerzych warstw ludności.

Prelegent zaznacza, iż obecnie żyjemy w epoce szybkiego zubożania się ludzkości. Jesteśmy świadkami ścierania się czynników: technicznego i politycznego przy kształtowaniu postępu gospodarczego. W ubiegłych okresach — takie konflikty zawsze kończyły się zwycięstwem techniki. Należy przypuszczać, że i w naszej epoce technika okaże się silniejsza.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA W LEODJUM

Dnia 3 maja r. b. otwarta będzie Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa w Leodjum, organizowana celem uczczenia 100-ej rocznicy niepodległości Belgii. Równocześnie na terenach Antwerpii zorganizowano Wystawę Kolonialną; oba te przedsięwzięcia świadczą mają o potężnej ekspansji i prosperacji Belgii.

Tereny wystawowe w Leodjum, przeznaczone na właściwą wystawę przemysłową, leżą na przeciwnym, niż miasto, brzegu rzeki, dokąd prowadzi nowy, specjalnie zbudowany most. Na uwagę zasługują zwłaszcza pawilony cudzoziemskie, z reguły prawie interesujące, niekiedy nawet szczególnie ciekawe. Z głosów prasy niemieckiej zanotować możnaby opinię, iż najbardziej udane zdają się być pawilony: włoski i polski. Pawilon polski, zbudowany według projektu arch. J. Müllera, jest wyrazem nowych prądów w budownictwie i przypomina w ogólnej kompozycji wystawowe pawilony tegoż projektodawcy, zrealizowane w roku ubiegłym w Poznaniu na P. W. K. Wnętrze pawilonu polskiego dzieli się wyraźnie na część reprezentacyjno-retrospektywną, stanowiącą wystawę rządową, oraz na stoiska, poświęcone poszczególnym działom naszego gospodarstwa narodowego. Lewe skrzydło pawilonu przeznaczono na wystawę rolniczą oraz przetwórczo-rolną, skrzydło prawe — na wystawę przemysłową. Z pośród poszczególnych gałęzi przemysłu udział w wystawie polskiej biorą: górnictwo i hutnictwo, przemysł metalowy, włókienniczy, drzewny, szklany, chemiczny.

Stoisko przemysłu chemicznego, wykonane według projektów p. H. Nowiny-Czernego, składa się z trzech zasadniczych części: w części ogólnej Związek Przemysłu Chemicznego wystawił wykresy, ilustrujące rozwój polskiej produkcji chemicznej, a doprowadzone statystycznie do r. 1930. Dokładny spis przedsiębiorstw, wchodzących w skład Związku, uzupełniony szczegółowym w trzech językach skorowidzem wytworzonych przez fabryki artykułów — jest do dyspozycji zwiedzających. Druga część stoiska zawiera pięknie wykonany plastyczny model Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach. Na część trzecią wreszcie składają się indywidualne wystawy czterech fabryk chemicznych: Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, Państwowych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie, oraz Zakładów „Elektro” w Łaziskach-Górnych. Wystawy te rozmieszczone są w czterech jednakowych szafach, przyczem konsekwentnie przeprowadzona została zasada współczesnej sztuki wystawiania: skoncentrowanie uwagi zwiedzającego na eksponaty, przez celowe ominięcie zbędnej ornamentyki, zaniechanie stosowania tanich efektów dekoracyjnych, podanie eksponatu w formie prostej i nie męczącej. Całość stoiska chemicznego w pawilonie polskim harmonizuje z jego wewnętrznym urządzeniem, utrzy-

mana jest w liniach prostych i sprawia jaknajlepsze wrażenie. Pawilon polski będzie jednym z nielicznych, gotowych całkowicie na dzień otwarcia wystawy — 3 maja r. b.

STATYSTYKA ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH I HUTNICZYCH NA POLSKIM GÓRNYM ŚLĄSKU

Górnośląski Związek Przemysłowców Górniczo-Hutniczych w Katowicach wydał statystykę produkcji za rok 1930, z której podajemy następujące, ciekawe dla przemysłu chemicznego zestawienia:

Zbyt węgla kamiennego Polskiego Górnego Śląska wewnątrz kraju według odbiorców w roku 1929.

O D B I O R C Y	1 9 2 9	
	t	q
1. Koleje żelazne.	2 934 311	15,38
2. Wojskowość	215 091	1,13
3. Inne instytucje państwowe	130 792	0,68
4. Żegluga	5 352	0,03
5. Koksoownie	2 478 295	12,99
6. Brykietownie	349 810	1,83
7. Kopalnie rud i kopalnie nie mające węgla własnego	106 078	0,56
8. Przemysł naftowy	202 877	1,06
9. Przemysł solny	17 161	0,09
10. Przemysł metalurgiczny żelazny	1 287 306	6,75
11. Przemysł metalurgiczny innych metali	1 008 105	5,28
12. Przemysł mechaniczny i metalowy	123 411	0,65
13. Przemysł cukrowniczy	594 765	3,12
14. Przemysł włókienniczy	466 065	2,44
15. Przemysł cementowy i ceramiczny (cementownie, cegielnie, wapienniki)	895 905	4,70
16. Przemysł garbarski i przetwórców zwierzęcych	34 696	0,18
17. Rolnictwo i przetwory rolne (browary, młyny, gorzelnie).	903 582	4,74
18. Przemysł chemiczny	401 160	2,10
19. Przemysł papierniczy	205 706	1,08
20. Inne gałęzie przemysłu (przemysł obróbczy drzewa, hutyszkłane i t. d.)	1 107 831	5,81
21. Gazownie	383 537	2,01
22. Inne instytucje miejskie (elektrownie, wodociągi, tramwaje i t. d.)	1 079 121	5,66
23. Opał domowy	2 239 306	11,74
24. Pośrednicy	1 905 102	9,99
Razem	19 075 365	100 —

Produkcja cynku surowego w Polsce w latach 1922 do 1929

R o k	Wydobycie w tonnach
1922	84 736
1923	96 404
1924	93 090
1925	114 339
1926	123 743
1927	150 371
1928	161 725
1929	169 032

Wydobycie węgla kamiennego w Polsce w latach 1913 i 1914 do 1929

R o k	Wydobycie ogółem		Polski Górny Śląsk (wraz z węglami odkryw.)	
	Tonny	1913 = 100%	Tonny	1913 = 100%
1913	40 985 297	100,00	31 997 906	100,00
1924	32 290 748	78,79	23 705 871	74,09
1925	29 064 899	70,92	21 450 041	67,04
1926	35 759 418	87,25	25 950 160	81,10
1927	38 031 401	92,79	27 731 025	86,66
1928	40 553 290	98,95	30 208 608	94,41
1929	46 147 611	112,60	34 143 711	106,71

WŚRÓD WYDAWNICTW

Zrzeszenie Związków Pracodawców w Niemczech wydało sprawozdanie ze swej działalności za lata 1927—1929.

Wydawnictwo stoi na wysokim poziomie pod względem treści i formy i zawiera historję niemieckiego ustawodawstwa społecznego w ciągu ostatnich 3-ch lat, oraz oświetla z punktu widzenia pracodawców wszystkie ważniejsze zagadnienia niemieckiej polityki społecznej.

Dla osób zajmujących się sprawami społecznymi, zwłaszcza zaś ustawodawstwem robotniczym, może być wydawnictwo to źródłem pierwszorzędnych informacji.

W początkach maja r. b. ukaże się pod redakcją p. Czesława Pechego, Redaktora Naczelnego Tygodnika „Polska Gospodarcza”, i w nakładzie tegoż wydawnictwa, zbiorowa księga pamiątkowa p. t. „Kronika o polskim morzu”, przedstawiająca w szeregu prac najważniejszych autorów dzieje walk polskich o dostęp do morza i reasumująca dziesięcioletnią pracę Odrodzonej Polski w dziedzinie spraw morskich. Księga ta, zawierająca kilkadziesiąt artykułów i bogato ilustrowana, wydana zostaje w formie artystycznego albumu i obejmować będzie około 400 stron druku.

Cena książki wynosi bez kosztów przesyłki zł. 20.— za jeden egzemplarz. Wydawnictwo to polecamy specjalnej uwadze naszych czytelników.

KRONIKA

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie komunikuje, że Polsko-Amerykańska Izba Handlowa zamierza zorganizować wycieczkę polskich kupców i przemysłowców do Stanów Zjednoczonych w terminie pomiędzy 20 lipca a 1 września r. b. Wycieczka ta zwiedziłaby między innymi i międzynarodową wystawę amerykańskiego handlu importowego, która odbędzie się w Nowym Yorku w dniu 4—9 sierpnia r. b.

Wycieczka zostałaaby przyjęta przez Izbę Polsko-Amerykańską oraz Izbę Handlową Stanów Zjednoczonych w Nowym Yorku, które ułatwiłyby nawiązanie kontaktów, zwiedzanie zakładów przemysłowych etc.

Kosztorys wycieczki przedstawia się następująco:

Podróż morska tam i zpowrotem \$ 120 od osoby
 „Round trip” New York—Detroit—Pittsburgh—Chicago—Philadelphia—Baltimore—Washington . . \$ 200 od osoby
 30 dni pobytu po \$ 8 . . . \$ 240 „ „
 razem . . . \$ 560 od osoby

Zgłoszenia przyjmuje Polsko-Amerykańska Izba Handlowa w Warszawie, Nowy-Swiat 72.

Państwowe Przedsiębiorstwo „Żegluga Polska” w Gdyni uruchomiło z dniem 1 kwietnia regularną linię okrętową na Baltyku dla połączenia z krajami bałtyckimi Estonją, Łotwą i Finlandją. Dwa statki wychodząc będą regularnie z Gdyni ok. 1-go i 15-go każdego miesiąca.

Wywóz produktów chemicznych, oparty na świadectwach eksportowych w I kwartale 1929 i 1930 przedstawiał się następująco:

Wyszczególnienie	I kwartał 1929		I kwartał 1930	
	Kg.	Zł.	Kg.	Zł.
Ług potas., żelazocyjanki, błękit-paryski	148.531	299.126	210.248	394.810
Dynamit i amonit	30.350	129.443	10.700	50.304
Kapsle, lonty i kapiszony	10.226	113.493	2.463	21.652
Chloran potasu	66.900	58.333	79.732	66.001
Przędza jedwabiu szlucz.	121.925	2.156.190	303.126	5.280.823
Cerata	5.000	25.000	10.495	67.096
Biel cynkowa	596.600	780.000	409.525	448.115
	979.532	3.561.585	1.026.289	6.368.801

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 28 z dn. 18 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 246 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31 stycznia 1930 r. w sprawie wykazu zagranicznych wód mineralnych, korzystających ze zniżonej stawki celnej.

Rozporządzenie to unifikuje dotychczasowe przepisy w powyższym zakresie i podaje jedną listę wód mineralnych, opłacających zniżoną stawkę celną.

* W Dz. Ust. Nr. 28 z dn. 18 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 249 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 11 marca 1930 r. o preparatach chemicznych zwolnionych od cła.

Rozporządzenie to znosi dotychczasowy stan możliwości bezcłowego importu do Polski preparatów, służących do zwalczania szkodników roślinnych, i zostało wydane w wyniku pomyślnego rozwoju odpowiedniej dziedziny produkcji chemicznej w kraju.

Oba powyższe rozporządzenia wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 „	Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ „ czysty 99%	330 „	„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 „	„ solny bez arsenu	14 „
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 „	„ octowy techn. 30%	110 „
„ granulowany za 1 kg % N ₂	2,—	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 „
Azotan amonu	103,60 „	„ kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 „
Benzen handlow 90%	90,50 „	Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty	105 „	„ czysty w łuskach	68 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „	Octan sodu	160 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „	„ ołowiu	260 „
Chlorek wapnia bielący	40 „	Oleina zwierzęca destylat	300 „
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 „	„ „ saponifikat	290 „
Chloroform czysty	900 „	Oleum 20%	20,85 „
„ „pro narcosi”	1.800 „	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Fenol czysty	300 „	Smola preparowana	19,95 „
Formalina 30%	250 „	Siarczan amonu	43 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „	Siarczek sodu 60/62%	70 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „	Soda amonjakalna	25 „
„ techniczna	175 „	„ kaustyczna	60 „
Karbid	75—80 „	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Karbolinum	45 „	Stearyna	290 „
Klej kostny	265 „	Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Klej skórny	400 „	Toluen czysty	120 „
Krezol	140 „	Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa: CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.	Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Jazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.	Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.
Barwniki i potproukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99, „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.	Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.
Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.	Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.
Chlorek wapnia bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.
Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9 ^a , tel. 75-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazocyjanki sodowy i potasowy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.
	Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”	Żelazokrzem 45% ₀ i 75% ₀ : Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku.
Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1930 R.

NOWY CENNIK SPIRYTUSOWY

Od dn. 7 maja 1930 obowiązuje nowy cennik spirytusu, ogłoszony w Dzienniku Ustaw Nr. 34 z dn. 7 maja r. b. Zestawienie porównawcze cen spirytusu przeznaczonego na cele, związane z przemysłem chemicznym, przedstawia się jak następuje:

	1926	1927	1928,29	1930
	w złotych za 1 hl. 100° spirytusu			
Na cele lecznicze, domowe i naukowe oraz do wyrobu cukierków i t. p. przedmiotów spożywczych	950	1.305	1.305	1.500
Dla aptek, szpitali, do wyrobu środków galenowych, specyfików farmaceutycznych oraz do wyrobu alkoholu absolutn.	836	990	990	1.040
Do wyrobu perfum, wody kołońskiej i wszelkiego rodzaju kosmetyków oraz do wyrobu mydeł glicerynowych	400	500	500	500
Do wyrobu środków leczniczych syntetycznych	110	150	150	150
Do wyrobu preparatów organo-terapeutycznych	—	—	—	150
Surówka lub drugie gatunki rektyfikatu do wyrobu octu	65	125	115	125
Do wyrobu jedwabiu sztucznego	—	—	—	80
Na inne cele przemysłowe:				
surówka lub pośrednie gatunki rektyfikatu	110	150	120	120
spirytus oczyszczony	110	150	135	135

Ceny powyższe rozumieją się za spirytus oczyszczony, jeśli inaczej nie jest zaznaczone w samym cenniku.

Obowiązujące od dnia 7 maja zestawienie cen na spirytus charakteryzuje się przede wszystkim przejrzystością ułożoną nomenklaturą, mianowicie wyraźnym wskazaniem, do jakiej kategorii należy zaliczyć spirytus przeznaczony do wyrobu specyfików farmaceutycznych. Brak sprecyzowanego określenia w powyższym zakresie w dotychczasowych cennikach powodował szereg nieporozumień i dowolności w komentowaniu obowiązujących dotąd przepisów. Wprawdzie cena spirytusu, przeznaczonego do fabrykacji specyfików, została nieznacznie podwyższona — co nie jest zgodne z istotnymi potrzebami przemysłu chemiczno-farmaceutycznego i wielokrotnie naszymi wnioskami: spirytus do wyrobu specyfików farmaceutycznych powinien być sprzedawany po cenach niskich. Jednak dokładne sprecyzowanie kategorii spi-

rytusu, używanego do wytwarzania specyfików, jest dodatnim posunięciem w kierunku przejrzystości nomenklatury.

Obecny cennik spirytusowy wprowadza też nową, nie istniejącą w dotychczasowych cennikach, kategorię spirytusu — do wyrobu preparatów organo-terapeutycznych i oznacza cenę tego spirytusu w takiej samej wysokości, jak do wyrobu leczniczych środków syntetycznych, t. j. zł. 150 za hl. 100°-wego spirytusu. Jest to posunięcie o tyle doniosłe, że w poprzednich latach brak podobnej kategorii spirytusu powodował całkowitą dowolność w oznaczaniu cen spirytusu do wyrobu preparatów organo-terapeutycznych: rozpiętość cen była nawet bardzo znaczna, albowiem stosowano tu ceny bądź na spirytus do wyrobu leczniczych środków syntetycznych (w roku ubiegłym zł. 150), bądź na spirytus do wyrobu preparatów galenowych (w roku ubiegłym zł. 990).

W nowym cenniku widzimy też nieuwzględnianą od kilku lat kategorię spirytusu do wyrobu sztucznego jedwabiu: dotychczas bowiem produkcja sztucznego jedwabiu kolodjonowego korzystała ze spirytusu eksportowego, wywożąc odpowiednie ilości jedwabiu na rynek zagraniczny. Wobec znanego ciężkiego położenia na międzynarodowym rynku sztucznego jedwabiu i wielkich trudności sprzedaży zagranicą zwłaszcza jedwabiu kolodjonowego — produkcja sztucznego włókna metodą Chardonnet'a nie może się już opierać na spirytusie eksportowym. Sytuacja ta znalazła swój wyraz w nowym cenniku spirytusowym, restytuującym spirytus przeznaczony do wyrobu sztucznego jedwabiu. Stwierdzić jednak należy, że wysoki koszt produkcji jedwabiu kolodjonowego i niskie ceny spirytusu na rynku światowym domagają się znacznie niższej w Polsce ceny spirytusu do fabrykacji sztucznego jedwabiu.

Bez zmiany pozostały ceny spirytusu do wyrobu artykułów perfumeryjno-kosmetycznych, do wyrobu leczniczych środków syntetycznych oraz na niewyszczególnione oddzielnie cele przemysłowe. Podwyższono nieznacznie cenę spirytusu do wyrobu octu; jest to posunięcie najzupełniej racjonalne, gdyż dąży w kierunku zrównania warunków produkcji kwasu octowego z octanu wapnia oraz octu ze spirytusu.

Pewnej zwyżce uległy ceny spirytusu do fabrykacji środków galenowych i specyfików farmaceutycznych. Sprawę tę omówiliśmy już wyżej. Związek Przemysłu Chemicznego nie będzie ustawał w zabiegach, aby cena spirytusu do wyrobu specyfików farmaceutycznych została znacznie obniżona i zbliżyła się do ceny spirytusu na te cele, stosowanej zagranicą, zwłaszcza w Niemczech.

Niewyszczególniony w cenniku spirytus absolutny do wyrobu mieszanek napędowych sprzedawany jest po niskich cenach, umożliwiającymi zbyt mieszanek na rynku w taki sposób, aby nie były one droższe od benzyny. Jest to wyrazem ogólnej tendencji rozpowszechnienia mieszanek do silników spalinowych w samochodach, aeroplanach i t. d.

WŚRÓD KSIĄZEK

Ukazała się pierwsza część wydawnictwa, poświęconego Powszechnej Wystawie Krajowej w r. 1929 w Poznaniu. Sądząc z tomu, jaki obecnie wyszedł z pod prasy drukarskiej, wydawnictwo opracowane jest nader poważnie i odpowiada swoją objętością, rozmachem i ujęciem treści temu wielkiemu wysiłkowi narodowemu, jakim była Powszechna Wystawa w roku ubiegłym. Na treść tomu pierwszego składa się monografia historyczna, opracowana przez naczelnego dyrektora Wystawy, Dr. Stanisława Wachowiaka, dokładny zarys organizacji wewnętrznej i zewnętrznej Wystawy oraz sprawozdanie finansowe. Ostatnie nie jest jeszcze całkowicie wykończone, gdyż wiele sum posiada jeszcze charakter sporny, rozrachunki z poszczególnymi instytucjami i osobami nie są jeszcze zlikwidowane i dlatego zamknięcie bilansowe ogłoszone będzie dopiero w ostatnim, piątym tomie wydawnictwa.

Całość wydana jest w pięknej formie graficznej, ozdobiona szeregiem rysunków, wykresów, planów i barwnych reprodukcji.

Obok pamiętkowego charakteru wydawnictwa, które powinno się znaleźć w rękach każdego uczestnika P. W. K., posiada ono charakter dokumentalny i wielkie znaczenie praktyczne. Organizatorowie przyszłych wystaw, zwłaszcza zapowiadzianej na r. 1943 wielkiej powszechnej wystawy w Warszawie, znajdują prawdziwą kopalnię cennych wiadomości, opartych na doświadczeniu, a dotyczących najdrobniejszych nawet szczegółów organizacji wystaw.

Z niecierpliwością oczekujemy ukazania się dalszych tomów ciekawego i pożytecznego dzieła.

Należy jednak — obok tych wszystkich zalet, jakimi charakteryzuje się wydawnictwo — podkreślić również pewną cechę ujemną. Nasuwają się oto poważne wątpliwości, czy jest dostatecznie celowe poświęcanie aż pięciu tomów opisowi prac, związanych z organizacją, trwaniem i likwidacją Wystawy. Zdawałoby się, że

w ramach jednego tomu możnaby zamknąć wszystkie najistotniejsze wiadomości, dotyczące Powszechnej Wystawy Krajowej. Oczywiście, należałoby wówczas skondensować podawane wiadomości w zwięzlejszej formie, uniknąć zbędnego balastu takich zestawień liczbowych, jak np. spisy różnorodnych kategorii sprzedanych biletów, zastosować inną formę graficzną wydawnictwa.

SPRAWOZDANIE BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ukazało się sprawozdanie Banku Gospodarstwa Krajowego za r. 1929, zamykające się sumą bilansową 1.830.839.311,48 zł. Czysty zysk za r. 1929 wyniósł 12.723.895,47 zł.

Udział Banku w przedsiębiorstwach koncernowych nie uległ w roku sprawozdawczym większej zmianie. Ilość bowiem przedsiębiorstw, w których kapitale zakładowym uczestniczył Bank, powiększyły się w roku 1929 jedynie przez przejęcie akcji Tow. Przetworów Drzewnych „Jarot” na sumę 1.000.000 zł.

Do koncernu B. G. K. należały w dalszym ciągu przedewszystkiem przedsiębiorstwa przemysłu chemicznego: S. A. Eksploatacji Soli Potasowych „Tesp”, Przemysł Chemiczny w Polsce, „Azot”, Zakłady Chemiczne „Grodzisk” i Tow. Przetworów Drzewnych „Jarot” oraz przedsiębiorstwa przemysłu metalowego: Tow. Starachowickich Zakładów Górniczych, Zakłady Mechaniczne „Ursus”, Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, Fabryka Obrabiarek „Pionier” i Stocznia Gdańska.

Pozatem posiada Bank poważniejszy udział w kapitale zakładowym instytucji emisyjnej wolnego m. Gdańska (Bank von Danzig) oraz uczestniczy w kapitale Brytyjsko-Polskiego Banku Handlowego (British and Polish Trade Bank) i Banku Śląskiego (Banque de Silésie).

Z innych przedsiębiorstw na wzmiankę zasługują: Gdański Monopol Tytoniowy, Polskie Tow. Akumulatorowe i Fabryka Smigieł W. Szoński.

Położenie tych przedsiębiorstw w r. 1929 jest scharakteryzowane przez Bank w następujący sposób:

„W grupie przedsiębiorstw przemysłu chemicznego kryzys rolnictwa odbił się niekorzystnie na produkcji i zbycie nawozów sztucznych zasadniczo w drugiej połowie ub. r. W pierwszym bowiem półroczu pracował przemysł nawozów sztucznych wśród korzystnych warunków przy silnym popycie ze strony rolnictwa. Podobnie i przemysł suchej destylacji drzewa liściastego był w stosunkowo dobrym położeniu i dopiero w ostatnich tygodniach roku sprawozdawczego natknął się na gorsze warunki zbytu. Natomiast na rozwoju przemysłu barwników trwale ciążyła trudna sytuacja przemysłu włókienniczego.

Co się tyczy grupy przemysłu metalurgicznego — to ograniczenia programów inwestycyjnych przez odbiorców uniemożliwiło przedsiębiorstwu Banku wykorzystanie pełnej zdolności produkcyjnej, czego refleksem była konieczność większego produkowania na skład.

Trudności, jakie przedsiębiorstwa koncernowe napotykały na rynku zbytu w r. ub., zrodziły z ich strony większe zapotrzebowanie na kredyt, które Bank w słusznych rozmiarach zaspakał. Poza to instytucja kładła stale nacisk na silną redukcję kosztów administracyjnych i na usprawnienie procesu produkcji, w których to kierunkach osiągnięto dodatnie wyniki."

KRONIKA

W biurze Związku Przemysłu Chemicznego są do przejrzania opracowane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie materiały do projektu ustawy kartelowej.

Do Związku naszego zgłosił się polecany nam przez kilka poważnych przedsiębiorstw polskich przedstawiciel firmy Jakób Kraus (Zagreb. Trg. „N.” Br. 4), która chętnie przyjęłaby reprezentację polskich firm chemicznych na Jugosławję. Zainteresowane przedsiębiorstwa zechcą się porozumieć wprost ze wskazaną firmą.

W biurze naszego Związku jest do przejrzania broszura, zawierająca warunki uczestnictwa w tegorocznej międzynarodowej Wystawie Amerykańskiego Importu, która odbędzie się w sierpniu r. b. w Nowym Yorku.

Bliższych informacji udziela generalny przedstawiciel na Polskę, p. H. D. Smith, Warszawa, Al. Szucha 8, tel. 324-88.

Podczas drugiej wszechświatowej Konferencji Energetycznej w Berlinie jaka ma się odbyć w dn. 16-25 czerwca r. b. Polskie Zakłady Elektryczne Brown-Boveri urządzają, w porozumieniu z macierzystą firmą w Baden, szereg prelekcji i pokazów w zakresie ostatnich wynalazków elektrycznych i mechanicznych. Bliższych wiadomości udziela Zarząd firmy polskiej Brown-Boveri w Warszawie, ul. Bielańska 6.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 33 z dn. 6 maja r. b. ukazało się pod poz. 276 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 14 marca 1930 o postępowaniu celnem.

Rozporządzenie to unifikuje wszystkie dotychczasowe przepisy wykonawcze o postępowaniu celnem i stwarza jednolite podstawy działalności władz celnych. Rozporządzenie po-

wyższe polecamy specjalnej uwadze przedsiębiorstwami celnymi, gdyż zawiera ono długi szereg ważnych i istotnych przepisów.

* W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 7 maja r. b. ukazało się pod poz. 278 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 14 marca 1930 o zwrocie ceł przy wywozie ceraty.

Rozporządzenie to nowelizuje dotychczasowe przepisy w powyższym zakresie w tem znaczeniu, że przewiduje możliwość zwrotu cła przy wywozie ceraty na tkaninie jutowej — w wysokości zł. 50 od 100 kg. takiej ceraty.

* W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 7 maja r. b. ukazało się pod poz. 279 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 14 marca 1930 o zwrocie ceł przy wywozie bieli cynkowej.

Rozporządzenie to wprowadza — obok dotychczasowych zwrotów — zwrot ceł przy wywozie litoponu z wysokości zł. 3 od 100 kg. litoponu.

* W Dz. Ust. Nr. 35 z dn. 10 maja r. b. ukazało się pod poz. 291 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 20 marca 1930 o ulgach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza następujące ulgi celne:

nadmanganian potasowy do wyrobu cynku elektrolitycznego opłaca za pozwoleniem Min. Skarbu 20% cła autonomicznego — według poz. 112 p. 25 b. taryfy celnej; aldehyd benzoesowy do wyrobu barwników syntetycznych opłaca za pozwoleniem Min. Skarbu 15% cła autonomicznego — wg. poz. 119 p. 4 taryfy celnej; przybory i wyroby z metali szlachetnych — za pozwoleniem Min. Skarbu bez cła.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 13 maja r. b. i obowiązuje do dn. 30 czerwca 1930.

Nasuwają się poważne wątpliwości, dlaczego ulgi te obowiązywać mają tylko w przeciągu 1½ miesiąca. Aczkolwiek bowiem należy się spodziewać, że będą one prolongowane przed upływem czerwca, jednak nie zdają się istnieć doniosłe przyczyny, w których wyniku nie można by publikować rozporządzeń, obowiązujących przez dłuższy okres czasu.

* W Dz. Ust. Nr. 29 z dn. 23 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 258 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 marca 1930 o legalnych jednostkach miar.

Rozporządzenie to wskazuje legalne wtórne jednostki długości powierzchni, objętości, kątów płaskich, masy, oparte na systemie metrycznym.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dn. 31 lipca 1930 r.

E C H A

* P. Inż. Czesław Świerczeński, Naczelny Dyrektor Zakładów Gazowych m. st. Warszawy, wybitny działacz na polu polskiego gazownictwa, obchodził dn. 4 maja r. b. jubileusz 40-letniej działalności zawodowej. Zasłużonemu jubilatowi składamy najlepsze życzenia dalszej owocnej pracy.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
Alkohol " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,74 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
* Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen " czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	295 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" " saponifikat	285 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smola preparowana	19,95 "
Formalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
" " techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	290 "
Klej kostny	240 "	Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Klej skórnny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórnny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Čłonkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1930 R.

INAUGURACJA PAWILONU POLSKIEGO W LIÈGE

Tegoroczna Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa w Liège zachowała wiernie tradycję opóźniań się tego rodzaju przedsięwzięć. Oficjalne otwarcie Wystawy nastąpiło wprawdzie dn. 3 maja r. b., jednak i dziś jeszcze, choć od tego terminu upłynęły trzy tygodnie — tereny wystawowe, pawilony i stoiska mają raczej charakter przygotowania, a w każdym razie niedokończony. Większość pawilonów zamknięta, inne — zawałone pakami i workami, kryjącymi przyszłe ekspozycje, zaś nieliczne grupy robotników krzątają się dość flegmatycznie, nie przejmując się żadnymi terminami. Porównanie z naszą zeszłoroczną Wystawą w Poznaniu wypada korzystnie dla polskiej inicjatywy.

Zaledwie kilka pawilonów można uważać za wykończone; są to pawilony: polski, włoski, szwajcarski, japoński i egipski. Z pawilonów belgijskich najwięcej zaawansowany w urządzeniu jest dział ciężkiego przemysłu. Chemiczny dział belgijski, oprócz standu Solvaya,

wygląda jak świat — przed stworzeniem, w stanie chaosu.

Dn. 24 maja 1930 odbyła się inauguracja pawilonu polskiego, w obecności belgijskiego Mi-

nistra Komunikacji, p. Lipensa. W uroczystości wzięli również udział: Komisarz Rządu Polskiego do spraw wystaw belgijskich, p. Minister Bertoni, poseł Rzeczypospolitej w Belgii p. Minister Jackowski, poseł Rzeczypospolitej w Holandji p. Minister Kętrzyński i spore grono przemysłowców polskich, wśród których przemysł chemiczny reprezentowany był przez Dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego.

Inauguracja rozpoczęła się od zwiedzenia pawilonu polskiego, który urządzony jest

dosyć skromnie, jednak dostatecznie ściśle i obrazowo odtwarza dynamikę naszych powojennych wysiłków. Można by tylko sformułować uwagę, że pawilon nasz grzeszy nadmiarem tablic, zestawień graficznych i t. p., które były celowym materiałem informacyjnym w Poznaniu, lecz któ-

Stoisko Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

re w Liège mogłyby być traktowane powściągliwiej. Pięknie natomiast wypadły tablice i napisy, ilustrujące udział polskiego oficera w belgijskich walkach o niepodległość.

Przedstawiciele władz i społeczeństwa belgijskiego z wielkim zainteresowaniem oglądali ekspozycje polskie, zaś p. Minister Lippens dłuższą chwilę spędził w chemicznym dziale pawilonu, szczegółowo dopytując się o techniczne metody, konjunkturę i t. d. polskiej wytwórczości związków azotowych, jedwabiu sztucznego, karbidu i żelazokrzemu.

Oficjalne przemówienia rozpoczęły się mową p. Ministra Bertonięgo, który podkreślił tradycje,

łącznie dwa narody, oraz wspólnotę aspiracji politycznych i gospodarczych. Dyrektor warszawskiej delegatury Górnośląskiego Związku Górniczo-Hutniczego, p. M. Szydłowski, dał rzut oka na obecną sytuację życia gospodarczego w Polsce. Prezes Polsko-Belgijskiej Izby Handlowej, p. A. Wieniawski, w znakomitem przemówieniu zobrazował wyniki współpracy polsko-belgijskiej na polu finansów i przemysłu. Ostatnim mówcą był p. Minister Lippens, który w serdecznych słowach ujął ocenę polskich poczynań i który okrzykiem na cześć solidarności polsko-belgijskiej zakończył uroczystość inauguracji pawilonu polskiego na wystawie międzynarodowej w Liège.

KONSUMCJA NAWOZÓW SZTUCZNYCH

Dokonane zostały interesujące obliczenia w zakresie konsumpcji nawozów sztucznych (azotowych, fosforowych i potasowych) w kilkunastu krajach Europy oraz w Egipcie i Japonii. Podajemy niżej zestawienie odpowiednich liczb za r. 1928, przeliczonych na kilogramy azotu (N), bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5) oraz tlenku potasu (K_2O) i odniesionych do 1 ha ziemi ornej, wreszcie wzajemne ustosunkowanie tych liczb do siebie, przyjmując zużycie azotu jako równe jednostce.

Nazwa kraju	N	P_2O_5	K_2O	N: P_2O_5 : K_2O
Belgia	34,2	33,7	23,8	1:0,9:0,7
Czechosłowacja	4,5	9,7	5,0	1:2,1:1,1
Dania	8,8	20,6	4,8	1:2,3:0,5
Francja	7,0	20,2	8,9	1:2,6:1,1
Holandja	30,9	51,5	43,7	1:1,6:1,4
Hiszpanja	6,1	16,3	1,2	1:2,6:0,2
Jugosławia	0,1	1,8	0,06	1:1,8:0,6
Niemcy	20,9	26,6	38,2	1:1,2:1,8
Polska	2,1	4,8	7,6	1:2,3:3,6
Portugalia	0,5	4,8	0,1	1:9,6:0,2
Szwecja	3,8	10,0	8,4	1:2,6:2,2
Wielka Brytania i Irlandia	6,8	18,9	7,0	1:2,9:1
Włochy	3,6	16,0	1,5	1:4,4:0,4
Egipt	14,1	2,5	0,1	1:0,1:0,01
Japonja	23,5	24,6	5,6	1:1:0,2

Liczby powyższe, jeżeli chodzi o Polskę, powinnyby ulec jeszcze pewnym korektywom na podstawie autentycznych danych polskich. Porównanie tych jednak nie wprowadzamy, gdyż zamącałyby one obraz całokształtu stosunków nawozowych, opracowanych na jednakowych dla wszystkich krajów podstawach. Należy też zaznaczyć, że zużycie nawozów sztucznych w r. 1929 zmieniło się na korzyść nawozów azotowych, których konsumpcja wzrosła zarówno w liczbach bezwzględnych, jak w stosunku do innych nawozów sztucznych.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert & Michalski“, Warszawa, Krak. Przedm. 13, Gmach Hotelu Europejskiego, przesyła nam spis następujących wydawnictw, w zakresie chemii i technologii chemicznej:

Brückner Horst. Katalytische Reaktionen in der organisch-chemischen Industrie. Tl. 1. (Mit 9 Abb.) (VIII. 168 S.) 1930. geb. Mk 16.—

Fölsch Max. Die Fabrikation und Bearbeitung von ätherischen Olen. Mit 44 Abb. 1930. (XII, 428 S.) Lw. Mk 12.—

Kind Walter. Textil-Industrie. 3 (Wäscherei-Blecherei 2. Aufl. Mit 26 Abb.) 182 S. 1930. Mk. 1 80

Wüstenfeld Hermann. Lehrbuch der Essigfabrikation. Mit 118 Textabb. 1930 (XVI, 403 S.) Lw. Mk. 26.—

Altkausen L. Wegweiser der Chromgerbung. 1930. (116 S.) Lw. Mk. 6.—

Burger A. Leitfaden der modernen Parfümerie Mit 5 Abb. in Text 1930. (XII, 198 S.) Lw. Mk. 10.—

Handbuch der Kautschukwissenschaft. Hrsg v K. Memmler. Mit 246 Abb. im Text. u. 10 Taf. 1930. XXIV, 766 S.) Lw. Mk. 60.—

Lehne Adolf. Textilchemische Erfindungen (VIII, 84 S.) 1930. Subskr. Mk. 4.50.

Berl E. und Fr. Löblein. Zur Kenntnis der keramischen Eigenschaften von Kalk-Tonerde-Silikaten und anderen feurfesten und hochfeurfesten Materialien. Mit 15 Abb. im. Text. 1930. (III, 28 S) Mk. 4.50.

Berl E. und G-Lunge. Taschenbuch für die anorganisch-chemische Grossindustrie. 1930. Lw. u. in Mappe. Mk. 37.50.

Knapp Oscar. Die Berechnung der Gläser als konstitutive Eigenschaft 1930. (2 S.) Mk. — 50.

Loeser Carl. Tonmassen und ihr Verhalten beim Trocken. 1930. Mk. —75.

Shultz G. Farbstofftabellen. 7. Aufl. Bd. 1. 1930. Mk. 8 00

Besborodow M. A. Ueber das Zusammenschmelzen des Emails mit Glas. 1930. (24 S.) Mk. 1.00.

Kästner Fritz. Röntgenographische Studien an Kaolin und Tonen 1930. (7 S.) mit Mk. —50.

Adam N. K. The Physics and Chemistry of Surfaces. £—17/6.

Beale H. B. The Beginnings of Chemistry £.—4/6.

Hackney. The Quantitative Analysis of Inorganic Materials. £.—30/—.

Denn H. G. An Inorganic Chemistry. pp. 688. £.—12/6.

NA MARGINESIE

Jedną z plag życia polskiego przemysłowca stały się od pewnego czasu kwestjonariusze, formularze, ankiety i tabelaryczne zapytania, jakimi zarzucane są fabryki przez wszystkie niemal instytucje państwowe, komunalne i samorządowe. Badaniem statystyki, sytuacji i koniunktur eksportowych zajmują się np. takie organizacje, jak Instytut Eksportowy, Instytut Badania Koniunktur, Główny Urząd Statystyczny, Izby Przemysłowo-Handlowe, Biura Ekonomiczne poszczególnych banków, odpowiednie wydziały Urzędów Wojewódzkich, ba! niekiedy gmin. Jeżeli zaś — co nieraz miewa miejsce, fabryka znajduje się w innej miejscowości, niekiedy w innym województwie, niż zarząd przedsiębiorstwa — wówczas ilość kwestjonariuszów automatycznie się podwaja, gdyż są one rozsyłane zarówno do biura zarządu, jak do fabryki. Co więcej, zarówno jedne jak drugie obwarowane są w wielu wypadkach groźnym ostrzeżeniem, że niewypełnienie kwestjonariusza pociąga za sobą grzywnę pieniężną.

Ponieważ każdy kwestjonariusz ułożony jest pod nieco innym kątem widzenia, zawiera coraz to inny schemat odpowiedzi na pytania, w inny sposób grupuje właściwy materiał — niema możliwości posiłkowania się jedną i tą samą odpowiedzią dla wszystkich zapytujących. Przemysłowiec zasypywany zewsząd ankietami staje więc przed dylematem: albo zorganizowania specjalnego biura statystyczno-informacyjnego, którego zadaniem będzie formułowanie szczegółowych i dokładnych odpowiedzi na przesyłane zapytania; albo udzielania dorywczych, nieściśle i tylko z formalnego punktu widzenia ujętych informacji. Nikt bowiem nie chce się narażać na przykre konsekwencje finansowe, wynikające z pominięcia milczeniem wszelkich nadsyłanych kwestjonariuszy. Oczywiście, w obecnej sytuacji nie myśli się przecie o powoływaniu nowego aparatu urzędniczego, celem udzielania interviewów urzędom, żadnym wiadomości. W wyniku — dzieje się rzeczwiśta szkoda społeczna. Przemysłowiec, zniechęcony coraz to nowemi zapytaniami, udziela tylko najogólniejszych odpowiedzi pod przymusem. Statystyki i zestawienia, prowadzone przez poszczególne instytucje, nie są dostatecznie ścisłe i częstokroć różnią się znacznie między sobą. Niepotrzebnie zatrudnia się szereg ludzi nad opracowywaniem w różnych instytucjach tych samych tematów.

Czy nie najwyższy czas, aby zlikwidować to niewątpliwe marnotrawstwo, powierzyć zbieranie wiadomości jednej naczelnej organizacji statystycznej i uwolnić przemysł, bez tego dość przeciążony, od udzielania szeregu odpowiedzi na ten sam temat!

KRONIKA

Dn. 16 maja odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na którym między innymi rozpatrywano sprawę obniżenia kosztów przewozu fosforytów z Gdańska i Gdyni do fabryk superfosfatu. Wobec niemożności dalszego obniżenia taryfy wyjątkowej poniżej 2 groszy od tonnokilometra, postanowiono zbadać sprawę możliwości zniżek drogą łamanych taryf rzeczno-kolejowych.

Wobec tego, że z dn. 30 września wygasa ważność całego szeregu taryf wyjątkowych, Komitet Taryfowy wyłonił komisję do szczegółowego zbadania, jakie taryfy wymagają prolongaty. W skład Komisji wszedł również przedstawiciel Związku, p. A. Barszczewski.

Powzięta została również uchwała obniżenia kosztów przewozu mialu węglowego do poziomu taryf przed 1 października 1929 r. Natomiast Min. Komunikacji odmówiło przyznania specjalnej zniżki na mial węglowy w miesiącach letnich, motywując odmowę trudną sytuacją kolei.

Min. Komunikacji wydało zeszyt 3 części II Taryfy Towarowej, zawierający taryfy przeładunkowe w komunikacji z portami śródlądowych dróg wodnych. Intencją tych taryf jest poparcie rozwoju dróg rzecznych. Taryfy przeładunkowe przyznają przewozom kolejowym — do lub od przystani rzecznych — prawo stosowania wszystkich taryf wyjątkowych, ustalonych dla obrotu wewnętrznego i zagranicznego, przytem niektóre przewozy otrzymały specjalne zniżki taryfowe, aby możność przewozu drogą kombinowaną kolejowo-wodną uczynić istotnie realną. Do takich artykułów należą, między innymi: drzewo garbarskie, gumożywice, kauczuk, gutaperka, oleje roślinne z nasion egzotycznych, tłuszcze zwierzęce techniczne i t. p.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 40 z dn. 27 maja r. b. ukazało się pod poz. 350 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 11 kwietnia 1930 r. w sprawie statystyki celnej.

Rozporządzenie to unifikuje wszystkie dotychczasowe przepisy w powyższym zakresie i daje jednolite podstawy opracowywania statystyki celnej. Na Rozporządzenie powyższe zwracamy uwagę wszystkich przedsiębiorstw, pozostających w stosunkach z polskimi urzędami celnymi.

E C H A

* Dn. 30 kwietnia zmarł Dyrektor Administracyjny Zakładów Solvay w Polsce, ś. p. Wacław Ostrowski. Zmarły objął odpowiedzialne stanowisko z chwilą zorganizowania Zakładów Solvayowskich na terenie niepodległej Polski i zajmował je aż do ostatnich swoich dni, pracując ku pożytkowi całego naszego przemysłu chemicznego.

Cześć Jego pamięci!

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 „
„ „ granulowany za 1 kg % N ₂	2,— „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlowy 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi”	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	250 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30°Bé	305 „
„ „ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	240 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „

* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	14 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	260 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg	12 „
Smola preparowana	19,95 „
Siarczan amonu	43 „
* Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	290 „
Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-24.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99,

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,

Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”,

Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel.

Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Ma-

zowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Stomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45°/_o i 75°/_o:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1930 R.

FABRYKA CHORZOWSKA W R. 1929

Ogłoszone zostało drukiem sprawozdanie Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, któremu poświęcamy nieco więcej miejsca, przede wszystkim z uwagi na ciężką sytuację, w jakiej znalazła się wytwórczość nawozów sztucznych w drugiej połowie roku ubiegłego.

Panujący obecnie kryzys gospodarczy nie przybrał dla Chorzowa rozmiarów katastrofalnych, dzięki modernizacji urządzeń i dostosowania sposobu produkcji do wymagań chwili bieżącej. Uruchomiona w r. 1929 instalacja do syntezy amoniaku pozwoliła znacznie obniżyć koszty produkcji działów chemicznych, zwiększając przez to rentowność całej fabryki.

Produkcja r. 1919 wzrosła o przeszło 11% w stosunku do r. 1928; udało się też umieścić w roku ubiegłym większą niż kiedykolwiek ilość produktów chorzowskich na rynku krajowym mimo pogorszenia się sytuacji rolnictwa. Wykładnikiem złej konjunktury w rolnictwie dla Chorzowa był np. fakt, iż od 1 października do końca roku 1929 sprzedano azotniaku o 24.000 tonn mniej, niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

Specjalnie ciekawe w sprawozdaniu chorzowskim są liczby, wykresy i zestawienia, z których podajemy najistotniejsze dla oceny działalności Państwowej Fabryki Związków Azotowych.

Produkcja w przeliczeniu na azot związany (w tonnach) przedstawia się jak następuje:

Wyszczególnienie	1927	1928	1929
Azot związ. w azotniaku	31.180	33.590	35.610
„ „ w synt. amoniaku	—	—	2.090
Ogółem	31 180	33 590	37.700

Zewnętrzny przejawem usprawnienia technicznego produkcji chorzowskiej jest następująca okoliczność: średni koszt surowców i robocizny w ciągu 3-ech lat, od 1.I.1927 do 1.I.30 wzrósł o 34%, natomiast cena azotniaku utrzymała się na jednym poziomie w przeciągu lat 3-ech, a nawet ostatnio uległa 2%-owej niższe.

Podział sprzedaży produkcji chorzowskiej między poszczególne dzielnice Polski wskazuje w dalszym ciągu wzrost konsumpcji w b. zabrze rosyjskim.

Ogółem produkcja Chorzowa w przeciągu trzech lat wyniosła:

Wyszczególnienie	1927	1928	1929
w t o n n a c h			
Azotniaku	143.150	153.360	163 320
Saletry amonowej.	14.169	3.906	5.612
Nitrofosu	2.182	9.562	15,400
Saletry sodowej	917	312	655
Wody amoniakalnej (NH ₃)	7.888	3.511	3.272
Kwasu azotowego (NHO ₃)	13.657	7.525	11.300
Tlenu	407.460 m ³	544.654 m ³	674.596 m ³

Postępy techniczne produkcji wykazane być mogą w pewnym stopniu na tle zestawień zużycia prądu elektrycznego, które kształtowało się w następujący sposób:

Wyszczególnienie	1927	1928	1929
Całkowite zużycie prądu w kWh	455 milj.	480 milj.	519 milj.
Zużycie węgla na 1 kWh	1,18 kg.	1,06 kg.	0,98 kg.
Całkowita sprawność cieplna elektrowni	12%	13,3%	14,9%

Bilans chorzowski na dzień 31 grudnia 1929 zamyka się sumą przeszło 174 milionów złotych, zysk netto wynosi przeszło 11 milionów złotych. Obrót ze sprzedaży produktów wyniósł w r. 1929 przeszło 63 miliony złotych, co w porównaniu z obrotem w r. 1925 (21 milionów złotych) wskazuje również znakomity rozwój Chorzowa.

Omawiane sprawozdanie zasługuje na bliższe zapoznanie się z niem ze strony wszystkich, którzy interesują się bądź rozwojem naszej wytwórczości, bądź też oceną działalności fabryk państwowych na odcinku przemysłu chemicznego.

Z WILEŃSKIEJ IZBY PRZEMYSŁOWO - HANDLOWEJ

Dn. 6 czerwca r. b. w Wileńskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej odbyło się zebranie porozumiewawcze producentów i nabywców w zakresie produktów chemicznych. Zebranie któremu przewodniczył p. Ruciński, Prezes Izby, zgromadziło poważną liczbę uczestników, głównie ze sfer kupieckich zajmujących się handlem chemikaljami. Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego wygłosił informacyjny referat, poczem rozwinęła się interesująca dyskusja, która doprowadziła do pewnych pozytywnych rezultatów.

Okazuje się, że nasze dzielnice kresowe jeszcze niezupełnie dobrze są uświadomione w wytwarzanych w kraju chemikaljach; urządzenie zebrań informacyjnych oraz rozsyłanie odpowiednich wykazów za pośrednictwem Izby Handlowej może przynieść wybitny pożytek.

Jako szczegół, ilustrujący miejscowe stosunki, można wskazać fakt że najskuteczniejszym sposobem zawiadamiania konsumentów kresowych o pewnych produktach jest umieszczanie metalowych reklam w sklepikach prowincjonalnych. Ogłaszanie w pismach jest podobno znacznie mniej skuteczne.

Zebranie wileńskie jest dalszem ogniwem w łańcuchu podobnych konferencji, organizowanych z inicjatywy Związku Przemysłu Chemicznego na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych. Poza ostatniem zebraniem, poprzednie odbyły się w Katowicach, we Lwowie, w Krakowie (dwukrotnie) i w Warszawie. Wszystkie one wykazały niewątpliwą skuteczność narad, zaś osiągnięte wyniki nawiązania bliższego kontaktu między producentami i konsumentami zdają się wskazywać na konieczność perjodycznego odbywania posiedzeń. Szczególnie doniosłe w chwili obecnej byłoby zwołanie wskazanych zebrań na terenie Izb prowincjonalnych, które nie podjęły jeszcze naszej inicjatywy, np. w Poznaniu, w Bydgoszczy i t. d.

WŚRÓD KSIĄŻEK

W ostatnich tygodniach ukazały się dwa cenne wydawnictwa informacyjne, z których każde polecić możemy, jako źródłowe i celowe opracowanie. Są to: „Rocznik informacyjny o spółkach akcyjnych w Polsce” — wydawnictwa rok drugi oraz „Księga adresowa Inż. A. Sroki” — wydanie XIII.

Oba informatory nie stanowią dla siebie konkurencji, lecz uzupełniają się wzajemnie. Pierwsze, wydane pod egidą Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, obejmuje dokładny spis akcyjnych i najpoważniejszych nieakcyjnych przedsiębiorstw w Polsce, zawiera wiele pierwszorzędnych wiadomości, zwłaszcza w zakresie wysokości produkcji, kapitału zakładowego oraz bilansów. Jest informatorem nieocenionym w sto-

sunkach handlowych, nadaje się znakomicie jako podstawa orjentowania kapitału zagranicznego w konstrukcji naszego życia gospodarczego. Umieszczony w trzech językach na początku książki artykuł prof. H. Gliwica o konjunkturze gospodarczej Polski w r. 1929 daje w zwartej formie dokładny pogląd na sytuację przemysłowo-handlową naszego kraju.

Książka Adresowa Przemysłu, Handlu i Finansów Inż. A. Sroki zawiera dokładny spis wszystkich rejestrowanych przemysłowych i bankowych, częściowo również handlowych przedsiębiorstw. Charakteryzuje się jasnym układem, celowo ułożonemi skorowidzami, przejrzystością rozplanowania materiału. Jest cennym informatorem przede wszystkim w zakresie produkcji przemysłowej.

Ukazało się I Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi za r. 1929. Sprawozdanie zawiera obfity materiał, dotyczący przede wszystkim sytuacji gospodarczej przemysłu, położonego na terenie Izby łódzkiej. Z natury rzeczy najwięcej miejsca poświęcono przemysłowi włókienniczemu, zaś monografia dotycząca tej gałęzi wytwórczości jest opracowana w sposób bardzo interesujący. Przemysł chemiczny znalazł również należyty wyraz w omawianem sprawozdaniu; przedstawiona została dokładnie sytuacja w zakresie fabrykacji sztucznego jedwabiu, barwników syntetycznych oraz artykułów gumowych.

KRONIKA

Dn. 2 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem rozważano — między innymi — wniosek p. Dr. Władysława Sachsa w sprawie prowadzenia listy płatników, charakteryzujących się jaskrawym brakiem etyki kupieckiej; listy takie miałyby służyć wyłącznie w celach wewnętrzno-organizacyjnych, t. j. byłyby dostępne tylko członkom Związku. Bliższem opracowaniem sprawy zajmie się specjalna komisja w składzie wnioskodawcy oraz p. Inż. J. Podraszki i przedstawiciela Dyrekcji Związku.

Dnia 7 czerwca r. b. w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego R. P. odbyło się zebranie Komisji Organizacyjnej Fundacji Solvayowskiej imienia Zygmunta Toeplitza. Komisja, w składzie p. Dyr. Z. Toeplitza, jako przewodniczącego i pp. Dyr. Kułakowskiego, Prof. Świętosławskiego, Dyr. Trepki, Dyr. Wiślickiego i Prof. Zawadzkiego, zaprojektowała następujący sposób zużycia sumy fundacyjnej, wynoszącej około 500.000 zł: całą sumę przeznaczają się na instalacje laboratoryjne nowobudującego się gmachu technologii chemicznej Politechniki Warszawskiej. Do chwili wybudowania gmachu, a więc w okresie około 2—3 lat, odsetki od kapitału przeznaczone są na powiększenie zasadniczego kapitału, a reszta na stypendja dla che-

mików, ze szczególnem uwzględnieniem technologii. Stypendja przyznawane będą w pierwszej linii już ukończonym chemikom, którzy pragną w kraju lub zagranicą uzupełnić swe wykształcenie.

Podania o stypendja należy składać do Zakładów Solvay w Polsce (Warszawa, Czackiego 14) z dokładnem podaniem szczegółów.

W końcu maja i początku czerwca r. b. odbyły się w Warszawie rokowania z delegacją rumuńską o rewizję traktatu handlowego polsko-rumuńskiego. W zakresie przemysłu chemicznego wysunięto żądania zniżek celnych i kolejowych dla obuwia gumowego, produktów suchej destylacji węgla, bieli cynkowej, nawozów sztucznych, błękitów, terpentyny, materiałów wybuchowych, węgla drzewnego, margaryny, gliceryny i jedwabiu sztucznego. Postulaty przemysłu chemicznego w przeważającej części zostały zaakceptowane.

Dnia 21 maja i 6 czerwca r. b. odbyły się posiedzenia Komisji Scislej, wyłonionej przez Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej dla zbadania, jakie taryfy terminowe wygasają z dn. 30 września i 31 grudnia winny być sprolongowane. Postulaty przemysłu chemicznego zostały całkowicie przyjęte.

Min. Komunikacji przystępuje do opracowania nowego zeszytu Międzynarodowej taryfy kolejowej polsko-austriackiej. Uprzejmie prosimy o nadsyłanie nam postulatów w sprawie włączenia produktów chemicznych do tej taryfy.

Pod naczelną redakcją Izb Przemysłowo-Handlowych w Warszawie i we Lwowie wychodzi wydawnictwo „Polski Przemysł i Handel”, zawierające zestawienie i opis wszystkich poważnych placówek przemysłowych, handlowych i finansowych Rzeczypospolitej Polskiej. Sygnalizując narazie zakończenie prac przygotowawczych i przystąpienie do druku tego wydawnictwa, zastrzegamy sobie możliwość powrotu do jego oceny po ukazaniu się wydawnictwa.

Proszeni jesteśmy o podanie do wiadomości, że pod redakcją pp. Inż. J. Pfanhausera i Mag. Z. Philippa ukaże się wkrótce w wydawnictwie Mag. F. Heroda podręcznik „Chemikalja Techniczne”. Do oceny wydawnictwa powrócimy z chwilą ukazania się książki.

Dn. 10 czerwca odbyło się posiedzenie Komitetu Eksploatacyjnego Państwowej Rady Kolejowej, na którym wybrana została komisja dla zbadania i zreformowania przepisów o umowach bocznicowych. Uprzejmie prosimy o nadsyłanie nam uwag w tej sprawie.

Dn. 11 czerwca odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na którym, między innymi, zaakceptowany został wniosek Związku Przemysłu Chemicznego o obniżeniu kosztów przewozu węgla drzewnego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim” Nr. 127 z dnia 3 czerwca r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 15 marca 1930 r. o uznaniu niektórych substancyj i przetworów odurzających za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia.

Rozporządzenie to wydane jest na podstawie ustawy z r. 1923 o substancjach i przetworach odurzających.

POLSKIE LINJE LOTNICZE

„LOT”

Rozkład lotów

Ważny od 1 czerwca do 31 sierpnia 1930 r.

SAMOLOTY KURSUJĄ CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL.

Godzina	K I E R U N E K		Godzina	
15.40	o. Warszawa	p.	8.10	
17.50	p. Gdańsk	o.	6.00	
8.30	o. Warszawa	p.	15.20	
11.00	p. Lwów	o.	12.50	
13.00	o. Warszawa	p.	12.30	
15.00	p. Katowice	o.	10.30	
16.00	o. Warszawa	p.	10.10	
18.00	p. Poznań	o.	8.00	
16.15	o. Warszawa	p.	10.00	
18.15	p. Bydgoszcz	o.	8.00	
15.30	o. Katowice	p.	10.00	
17.10	p. Brno	o.	8.20	
17.30	o. Brno	p.	8.00	
18.30	p. Wiedeń	o.	7.00	
15.30	o. Katowice	p.	10.00	
18.00	p. Wiedeń	o.	7.30	
10.45	o. Katowice	p.	10.00	
15.40	p. Kraków	o.	15.00	
11.30			9.15	
14.15			14.15	
***	*		**	
(12.30)	11.30	o. Lwów	p.	12.20 (13.20)
(14.00)	13.00	p. Cernaūti	o.	10.50 (11.50)
(14.30)	13.30	o. Cernaūti	p.	10.20 (11.20)
(17.10)	16.10	p. Galati	o.	7.40 (8.40)
(17.30)	16.30	o. Galati	p.	7.20 (8.20)
(18.50)	17.50	p. Bucuresti	o.	6.00 (7.00)

Objaśnienie znaków:

- ** samoloty kursują tylko w poniedziałki, środy i piątki
- *** " " " " " we wtorki, czwartki, soboty
- o. odlot
- p. przylot

E C H A

* P. Bolesław Krzyżański, Dyrektor Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn”, honorowany konsul norweski w Warszawie, został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi za zasługi na polu propagandy polskiej wśród cudzoziemców.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "
" czysty 99%	330 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "
* Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "
czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	240 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	14 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" oliwii	260 "
Oleina zwierzęca destylat	290 "
" saponifikat	280 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
Smoła preparowana	19,95 "
Siarczan amonu	43 "
* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	285 "
Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09. informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45⁰/₀ i 75⁰/₀: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1930 R.

NOWE PRZYCZYNKI DO SPRAWY ETATYZMU

Mimo oficjalnych i autorytatywnych zapewnień zaniechania w Polsce posunięć etatystycznych, zjawiają się od czasu do czasu pomysły, niekiedy nawet decyzje, zmierzające we wręcz przeciwnym kierunku. Oto znowu zanotować musimy poczynania etatystyczne w zakresie produkcji waty. Istniejące na terenie Rzeczypospolitej trzy najpoważniejsze prywatne fabryki waty zatrudnione są tylko w nieznaczej części, z powodu ogólnego spadku konsumpcji, zaś ich stan zatrudnienia i produkcji nie przewyższa 50% zdolności wytwórczej. Obok jednak ciężkiej sytuacji, przedsiębiorstwa prywatne mają do zwalczenia nową konkurencję — Zrzeszenie Samorządów Powiatowych. Zrzeszenie to od roku prawie dzierżawi fabrykę waty hygroskopijnej pod Grodziskiem, produkując tam watę i dostarczając ją nie tylko szpitalom samorządowym, lecz również oferując na rynku prywatnym. Działalność ta jest wyraźnie szkodliwa dla prywatnych placówek przemysłowych, prowadzona zaś jest w nieosobliwych warunkach eksploatacyjnych, gdyż fabryka znajduje się zdaleka od linii kolejowej w miejscowości, obsługiwanej przy pomocy trakcji konnej. Mimo to, Zrzeszenie Samorządów zamierza podobno zakupić fabrykę i nadal prowadzić produkcję na własną rękę.

Niema potrzeby rozwodzenia się specjalnie szeroko nad szkodliwością podobnych posunięć. Zagadnienie etatyzmu było już wielokrotnie i wszechstronnie badane. Sygnalizujemy tylko to nowe posunięcie, stawiając jeszcze jeden znak ostrzegawczy na drodze naszego rozwoju gospodarczego.

Wprawdzie sprawę całą oświetlano niejednokrotnie również z punktu widzenia stosunków światowych. Możemy jednak dorzucić nowy

szczegół zaczerpnięty z życia codziennego, a tem ciekawszy, że odnosi się do sąsiadującego z nami kraju — Czechosłowacji. Powołano tam do życia Tow. „Radiumchemia”, mające na celu eksploatację produktów radjowych w miejscowości St. Joachimsthal, stanowiącej własność Państwa. Mimo to jednak, przedsiębiorstwo nie nosi żadnej cechy etatystycznej, aczkolwiek wypuszczane na rynek produkty firmy zaopatrzone są znakiem „Jedynie autoryzowane preparaty przedst. państw. St. Joachimsthal”. Towarzystwu „Radiumchemia” powierzono stronę techniczną i administracyjną eksploatacji produktów radjowych, zaś nad właściwą jego działalnością czuwa Radą Nadzorczą, składająca się w połowie z delegatów Rządu, w połowie zaś z przedstawicieli prywatnego wspomnianego przedsiębiorstwa „Radiumchemia”. W ciekawy sposób rozstrzygnięto partycypowanie Państwa w dochodach towarzystwa: oto statutowo przewidziany jest pewien dość znaczny odsetek, wpłacany do kas państwowych, obliczany zaś *od czystego zysku Towarzystwa*.

Układ między właścicielem St. Joachimsthal — Republiką Czeskosłowacką — a przedsiębiorstwem zawarty został na określony przeciąg czasu, z możliwością przedłużenia na dalsze lata, jeżeli w ciągu 6-ciu miesięcy przed terminem expiracji pierwszej umowy nie nastąpi jej wypowiedzenie. Podobne rozwiązanie sprawy eksploatacji bogactw naturalnych, stanowiących własność Państwa, wydaje się celowe, zaś doświadczenia czechosłowackie wskazują racjonalność zastosowanej metody.

Tem jaskrawiej na podobnym tle uwypuklają się posunięcia etatystyczne uprawiane na wąskich nawet odcinkach w naszym kraju; wymagają one śpiesznej i radykalnej likwidacji.

KRONIKA O POLSKIM MORZU

Pod takim tytułem ukazało się nakładem tygodnika „Polska Gospodarcza” pięćsetstronicowe dzieło, poświęcone „dziejom walk, zwycięstw i pracy”. Wyjście z pod prasy drukarskiej tego cennego wydawnictwa, redagowanego pod starszycowem hasłem „Trzymajmy się morza”, sygnalizujemy nietylko dlatego, że zawiera szereg cennych przyczynków historycznych, geograficznych i kulturalnych do sprawy polskiego morza, lecz przede wszystkim dlatego, iż obejmuje obszerną część gospodarczą. Dotyczy ona wszystkich niemal zagadnień ekonomicznych, związanych z morzem.

Obok spraw ogólnogospodarczych, lub dotyczących organizacji handlu morskiego i urzędzeń technicznych portów polskich, znajdujemy kilka monografij w zakresie poszczególnych dziedzin przemysłu, eksportujących drogą morską. Zostało więc omówione zagadnienie wywozu morzem węgla, drzewa, cukru, produktów spożywczych, cementu, produktów naftowych. Specjalny dział poświęcono importowi morskemu; z tej części właśnie podajemy zestawienie artykułów, interesujących przemysł chemiczny, a których import mógłby być uskuteczony drogą morską:

Nazwa towaru	Przywóz całkowity za r. 1928	W tem przywóz kwalifikujący się na drogę morską	Rzeczywisty przywóz przez nasze porty
Garbniki	20,000	10,000	8,000
Kalafonja	7,000	4,000	3,000
Kauczuk	3,400	3,400	3,000
Oleje roślinne i zwierzęce	25,000	23,000	23,000
Nasiona oleiste	30,000	22,000	13,000
Fosforyty	200,000	200,000	200,000
Saletra chilijska	90,000	90,000	80,000
Bawełna	70,000	70,000	—

Charakterystyczne dla portu w Gdyni i w Gdańsku są cyfry przywozu i wywozu wskazujące, że oba te porty mają charakter wywozowy: nadwyżka wywozu nad przywozem za rok 1929 wyniosła w Gdyni przeszło 2 miliony tonn, w Gdańsku za r. 1928 — niespełna 6 milionów tonn.

Obrot ogólny portu gdyńskiego wzrasta w sposób nadspodziewanie wielki — z 380 tysięcy tonn w r. 1926 do prawie 3 milionów tonn w r. 1929; ilość statków, które weszły do portu gdyńskiego, wzrosła z 298 o tonnażu przeszło 200.000 tonn w r. 1926 do 1.541 o tonnażu prawie 1,5 miliona tonn w r. 1929.

Całość książki, podanej w nader wytwornej szacie graficznej, stanowi rzeczywisty dokument, świadczący o 100%-owo pozytywnych rezultatach naszej pracy nad budową własnej potęgi morskiej, pracy tem efektywniejszej, że — jak pisze Minister Kwiatkowski w naczelnym artykule Kroniki o Polskim Morzu — „w obli-

czu zagadnienia morskiego dokonał się cud — największy jaki w Polsce może się zjawić: tu niema rządu i rządzonych, niema wyznań, niema partyj, niema walk, niechęci, przeciwieństw! Jest jedna Polska, frontem zwrócona ku własnemu morzu, własnym obowiązkom, własnej pracy, podjętej i dźwiganej z radością“.

KRONIKA

Dn. 17 czerwca 1930 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., na którem — między innymi — postanowiono:

przyjąć w poczet członków Związku Centralną Poznańską Fabrykę Wyrobów Gumowych w Poznaniu,

zatwierdzić preliminarz budżetowy Związku na r. 1930,

wyłonić specjalną komisję do spraw Polskiego Muzeum Przemysłu w składzie pp.: Inż. W. Sommera, Inż. K. Ginsberga, Inż. T. Zamoyskiego, powołać Prezydium w składzie pp.: Dr. J. Landau — Prezesa, Prof. J. Zawadzkiego, Inż. W. Płużańskiego, Inż. J. Wojnara — Vice-Prezesów, Inż. Z. Toeplitza, Inż. W. Sommera — Członków Prezydium,

przyjąć do wiadomości sprawozdanie p. Inż. Z. Lepperta z działalności Komisji do spraw instytucji ubezpieczeniowej przemysłu chemicznego.

Dn. 20 czerwca r. b. odbyła się na terenie Min. Przemysłu i Handlu narada w sprawie ograniczenia bezcłowego przywozu smoły surowej. W naradzie tej, obok przedstawicieli Ministerstwa, wzięli udział delegaci Związku Koksowni, Związku Gazowni, Związku Przemysłu Chemicznego, oraz poszczególnych Izb Przemysłowo-Handlowych — ci ostatni w charakterze konsumentów. W toku konferencji wyjaśniono, że w r. 1930 Polska rozporządza nadmiarem smoły surowej zarówno w koksowni jak w gazowni, i dlatego bezcłowy przywóz smoły w r. 1930 nie byłby gospodarczo uzasadniony. Ustalono równocześnie zasadę, że z przywileju bezcłowego importu smoły surowej mogą korzystać tylko takie przedsiębiorstwa, które przeprowadzają całkowitą jej destylację z wydzieleniem poszczególnych indywiduów chemicznych. Na terenie Rzeczypospolitej istnieją obecnie trzy podobne fabryki, należące do Związku Koksowni oraz do gazowni w Warszawie i we Lwowie; to też tylko te trzy przedsiębiorstwa byłyby uprawnione do utrzymywania wspomnianych zezwoleń. Co do przedsiębiorstw, istniejących na terenie w. m. Gdańska, postanowiono przed ew. wciągnięciem ich na listę importerów uprawnionych do bezcłowego przywozu smoły surowej — przeprowadzić wizję lokalną, celem stwierdzenia, czy przedsiębiorstwa te odpowiadają przyjętej przez konferencję zasadzie.

Zdecydowano również odbywanie narad

w regularnych odstępach czasu — np. co rok — celem ustalenia wytycznych w zakresie obrotu zagranicznego smołą surową.

Pragnąc zawczasu przygotować materiał do rokowań celnych z Włochami, na wypadek gdyby rokowania takie miały być podjęte w niedalekiej przyszłości — Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwróciło się do Związku z prośbą o nadesłanie sprecyzowanych dezyderatów w zakresie zniżek celnych. Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego, interesujący się tą sprawą, zechcą nadesłać właściwe materiały, wskazując artykuł na który pożądana jest zniżka celna, właściwą pozycję włoskiej taryfy celnej, wysokość pożądanego zniżki w procentach, kalkulację uzasadniającą żądanie zniżki.

W biurze Związku Przemysłu Chemicznego jest do przejścia ramowy statut spółek akcyjnych, ułożony stosownie do przepisów prawa o spółkach akcyjnych z r. 1928. Elaborat ten ma na celu podanie konkretnej treści w tych wypadkach, kiedy prawo pozostawia decydowanie danego zagadnienia statutowi spółki; ponadto zawiera szereg wyjaśnień natury instrukcyjnej.

Towarzystwo Metalurgiczne w Krakowie, ul. Długa 3, prosi nas o podanie do wiadomości, że uruchomiło odlewnię glinu pod firmą Zakłady Metalowe „Glin”. Firma wytwarza dla przemysłu chemicznego: naczynia lane, zbiorniki, części aparatów destylacyjnych i pras filtracyjnych, kurki, kotły, leje, wentyle, części chłodnic i inne aparaty z glinu.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Wilnie, zwracając uwagę na brak bezpośrednich przedstawicieli polskich fabryk chemicznych na Wileńszczyźnie, prosi nas o podanie do wiadomości, że chętnie mogłaby wskazać szereg najbardziej odpowiednich kandydatów na objęcie podobnych reprezentacyj.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 43 z dn. 11 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 370 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 1 maja 1930 w sprawie cła wywozowego od odpadków skór surowych.

Rozporządzenie to przewiduje wywozową stawkę celną w wysokości zł. 3 od 100 kg. mizdry oraz odpadków i skrawków skór wszelkich, z wyjątkiem łebków i weszło w życie dn. 14 czerwca r. b.

Ogłoszenie Rozporządzenia powitać należy z radością, jako usankcjonowanie przez Rząd porozumienia, zawartego między garbarzami i wytwórcami kleju w zakresie regulacji stosunków handlu odpadkami skórnymi oraz zaopatrywania fabryk kleju w niezbędny surowiec.

W Dz. Ust. Nr. 44 z dn. 14 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 377 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 19 maja 1930 w sprawie częściowej taryfy celnej.

Rozporządzenie to przewiduje podwyżkę stawek celnych na niektóre przetwory naftowe w zakresie tych pozycji taryfy celnej, które nie były zmieniane w okresie zasadniczej w r. 1925 rewizji obecnie obowiązującej taryfy. Podwyżce uległy następujące stawki celne:

na gazolinę o c. g. 0,710 i mniej oraz na benzynę o c. g. 0,790 i mniej — ze zł. 20,80 do zł. 50 od 100 kg.,

na naftę o c. g. powyżej 0,790 do 0,840 — ze zł. 14,30 do zł. 32 od 100 kg.,

na oleje pędne: gazowe, solarowe, niebieskie, zielone oraz na olej parafinowy, wszystko o ciężarze gatunkowym powyżej 0,840 do 0,855 włącznie — ze zł. 14,30 do zł. 20 od 100 kg.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 21 czerwca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 45 z dn. 18 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 382 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13 czerwca 1930 w sprawie zakazu przywozu kleju.

Rozporządzenie to zakazuje przywozu kleju (poz. tar. cel. 43 p. 4 i 5) do obszaru celnego Rzeczypospolitej, przewidując równocześnie możliwość udzielania zezwoleń przez Min. Przemysłu i Handlu na przywóz kleju, pochodzącego z krajów które zawarły z Polską traktaty handlowe, zaś w drodze wyjątku — pochodzącego również z krajów nie posiadających z Polską traktatów handlowych.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 22 czerwca r. b.

W „Monitorze Polskim” Nr. 139 z dn. 18 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 205 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 22 maja 1930 w sprawie ekspozytur celnych, otwieranych w siedzibach przedsiębiorstw przemysłowych.

Rozporządzenie to przewiduje możliwość zakładania ekspozytur celnych na terenie przedsiębiorstw przemysłowych, celem odprawy sprzedawczanych z zagranicy towarów — wyłącznie dla potrzeb danego przedsiębiorstwa przemysłowego, oraz odprawy wywozowej wytworów tego przedsiębiorstwa. Na Rozporządzenie to zwracamy szczególną uwagę większych przedsiębiorstw, prowadzących ożywiony obrót importowy lub eksportowy z zagranicą.

E C H A

* Znana fabryka lakierów pod firmą „W. Karpiński i W. Leppert” obchodziła dn. 21 czerwca r. b. 50-ciolecie istnienia fabryki. Zasłużonemu dobrze przedsiębiorstwu składamy życzenia dalszego jaknajpomyślniejszego rozwoju.

* P. Prof. Edmund Trepka, Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, udał się do Paryża celem wzięcia udziału w posiedzeniu Rady Międzynarodowej Izby Handlowej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30° Bè w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bè	7,74 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅	7,20—8,25 "
* Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	290 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	280 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" „pro narcosi”	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smoła preparowana	19,95 "
Formalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bè	305 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	285 "
Klej kostny	240 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

SAMOLOTY PASAŻERSKIE P. L. L. „LOT” KURSUJĄ CODZIENNIE
Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL. PRZEWOŻĄ PASAŻERÓW, POCZTĘ, TOWARY.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna

kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1930 R.

O OŻYWIENIE RUCHU BUDOWLANEGO W POLSCE

Sprawa spotęgowania napięcia budownictwa mieszkaniowego w Polsce jest stale przedmiotem rozważań wszystkich, rozumujących kategorjami gospodarzemi. Słusznie podkreśla się olbrzymie znaczenie rozwoju ruchu budowlanego dla wszystkich niemal dziedzin przemysłu polskiego i kwalifikuje zjawisko głodu mieszkaniowego, jako jedno z najważniejszych obecnie zagadnień społecznych.

Coraz to częściej zjawiają się nowe projekty rozwiązania sprawy, mniej lub więcej realne, dotychczas jednak nie wcielone w życie.

Na specjalną uwagę zasługuje uchwała Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P., powzięta na posiedzeniu dn. 23 czerwca b. r., a spreycyzowana w konkretnej formie projektu ustawy o popieraniu budownictwa mieszkaniowego.

Stosownie do tego projektu, powołany ma być do życia Powszechny Zakład Budownictwa Mieszkaniowego, którego zasadniczym zadaniem jest popieranie prywatnego budownictwa mieszkaniowego, przede wszystkim przez udzielanie kredytów budowlanych. Przyznawane przez Zakład pożyczki mają być: długoterminowe — w wysokości nieprzekraczającej 80% wartości nieruchomości, bez doliczenia wartości placu — w postaci listów zastawnych, lub hipotecznie zabezpieczonych kredytów, oraz krótkoterminowe, wypłacane ratami po rzeczywistym wykonaniu odnośnej części robót; niezwłocznie po ukończeniu budowy kredyt krótkoterminowy ulega konwersji na pożyczki długoterminowe. Oprocentowanie pożyczek krótkoterminowych wynosi 4% rocznie, stopa procentowa pożyczek długoterminowych nie może być niższa, aniżeli 1,5 w stosunku rocznym.

Najważniejszym źródłem czerpania fundusów Zakładu mają być wpływy z projektowanego podatku domowo-czynszowego, którego

konstrukcja przedstawia się w najogólniejszych zarysach, jak następuje:

Stawki komornego, ustalone Ustawą o ochronie lokatorów, mają wzrastać w stosunku 3% kwartalnie aż do chwili, gdy stawki te osiągną 172% podstawowego komornego, w rozumieniu Ustawy o ochronie lokatorów. W ten sposób najemca opłacać będzie ostatecznie czynsz dzierżawny, ściśle odpowiadający wysokości przedwojennego komornego. Inkasujący podwyżkę komornego właściciele nieruchomości opłacać mają z niej podatek domowo-czynszowy na rzecz Powszechnego Zakładu Budownictwa Mieszkaniowego, w wysokości odpowiadającej 80% wskazanej podwyżki komornego.

W miarę wzrostu funduszy Zakładu w drodze wpływu rat amortyzacyjnych z udzielonych pożyczek, podatek domowo-czynszowy ulegać ma zmniejszaniu aż do zupełnego wygaśnięcia.

Projekt Ustawy przewiduje dalej szereg ułatwień dla budownictwa mieszkaniowego, np. możliwość znoszenia budowli istniejących, nawet zamieszkałych, na drodze wypowiedzenia najmu dotychczasowym lokatorom, i ewentualnej ich eksmisji; zwolnienie od podatku obrotowego przedsiębiorstw budowlanych, wytwórców i dostawców materiałów budowlanych, urządzeń mieszkaniowych i t. d.

Należy przypuszczać, że gdyby projekt Związku Izb istotnie został zrealizowany, wówczas sprawa ożywienia ruchu budowlanego ruszyłaby z martwego punktu, w jakim znajduje się obecnie. Ponieważ zaś na energicznym posunięciu naprzód całej sprawy zależy przecież w wysokim stopniu sferom przemysłowo-handlowym, przeto nie powinniśmy ustawać w zamięgach, aby rzeczony projekt corychlej przybrał formę obowiązującego prawa, zwłaszcza że byłoby ono wszechstronnie pożyteczne.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES CHEMJI WŁÓKIENNICZEJ.

Zapowiedziany Kongres Międzynarodowy Chemji włókienniczej i kolorystycznej odbył się programowo w dniach od 12 do 14 czerwca r. b. w Medjolanie. Z pomiędzy uczestników wymienić należy przede wszystkim dr. A. Lauterbacha, prezesa Międzynarodowego Związku Chemików Kolorystów, liczącego w 30 państwach, przeszło 1.000 członków, z których przeszło 100 przybyło do Medjolanu na kongres; dalej przedstawiciela francuskiego Związku Chemików Przemysłu Włókienniczego, opata J. Pinte, przedstawiciela Węgier dr. T. von Keresztes, wreszcie licznych przedstawicieli przemysłu włoskiego z dr. Masera, prezesem Związku Włoskiego Chemji Włókienniczej i Kolorystycznej i kom. E. Coll, prezesem koncernu Aziende Chimice Nazional Associate (ACNE) na czele.

Z ramienia koncernu fabryk jedwabiu A. Clerici brał udział w kongresie rodak nasz, inż. A. Majmon, były naczelnik wydziału w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie, obecnie dyrektor fabryki Clerici w Pirtochetto, (pod Como). Polski przemysł na kongresie reprezentowany nie był.

Podczas obrad kongresu wygłoszono szereg referatów, z których jeden mógłby specjalnie zainteresować nasz przemysł lniany, mianowicie dra. Carbonę z Instytutu Seroterapeutycznego w Medjolanie o „Mikrobiologicznej maceracji przemysłowej roślin włóknistych”.

Ponadto zwiedzono największą we Włoszech fabrykę barwników koncernu ACNE w Cesano-Maderno pod Medjolanem.

W dniu zamknięcia kongresu, na wniosek dr. Masera, uchwalono utworzenie Międzynarodowej Konfederacji Chemji Włókienniczej i Kolorystycznej z tymczasową siedzibą w Bazylei; opracowanie statutu nowej organizacji poruczono dr. Tagliani z tem, że ma on być przedłożony przyszłorocznemu kongresowi, który odbędzie się w Paryżu. Konkretny ten wynik prac kongresu medjolańskiego podany został do wiadomości uczestników na bankiecie pożegnalnym, na który byli również zaproszeni konsulowie państw obcych.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia Trzaska, Evert i Michalski (Warszawa, Krakowskie Przedmieście 13. Gmach Hotelu Europejskiego) nadsyła nam następujący spis bieżących wydawnictw w językach obcych z zakresu chemji czystej i stosowanej:

Jahresbericht über die Leistungen der chemischen Technologie. Bearb. v. B. Rassow u. A. Loesche. 1930. Abt. 1 (Unorganischer Tl. Mit 190 Abb). (731 S). Lw. nn. Mk. 47.00

ABC für Glas und Email. 1930 Lw. nn. Mk. 3.00.

Achema - Monographie Hrsg. Deutsche Gessellschaft f. chem Apparatenwesen e V. 1. 1930. nn. Mr 8.00.

Frotscher W. - u. H. Lehmann. — Fachkunde für Textilberufe. Tl. 2. (Die Spinnerei Mit 80 Abb). (87 S). 1930 Mk 2.20.

Kirchner J. — Die Sodafabrikation nach dem Solvay-

Verfahren. Mit. 18 ert. Abb. im Text. 1930. (XII, 123 S). Lw. Mk. 10.50.

Das Kunstseiden - Taschenbuch. Ein prakt. Nachschlagbuch v.H. Stadlinger. 1930. Lw. nn. Mk. 12.00.

Klose G. — Asphalt und Asphaltmaschinen in Strassenbau. 1930. Lw. Mk. 15.00.

Ebel Carl. — Die Fabrikation von Schuhcreme und Bohnerwachs. 1930. (VII, 168 S). geb nn. Mk. 14.20.

Pradal, Malepeyere et Villon. — Parfumeur ou Traité complet de toutes les branches de la parfumerie. Br. Fr. 30.00.

Dantzer et Prat. — Traité de fabrication des fils de fantaisie. Rel. Fr. 45.00.

Duruelle. — Nouveau Formulaire des parfums et cosmétiques et Nouveau Guide du parfumeur réunis. Br. Fr. 120 00.

KRONIKA

Jesteśmy w posiadaniu oferty fabryki wag W. Mainka w Królewskiej Hucie (ul. 3-go Maja 94/96) na dostawę 14 nowych wag wagonowych o nośności 40.000 kg., długości pomostu 8 metrów, systemu Falcotta. Wagi te proponowane są w cenie zł. 11.800 za sztukę loco wagon stacja Królewska Huta, łącznie z opakowaniem i rysunkami fundamentowemi. Przedsiębiorstwa związkowe, któreby się interesowały powyższą ofertą, zechcą porozumieć się bezpośrednio ze wskazaną firmą.

We włoskiem czasopiśmie „L'Industria Chimica” z kwietnia r. b. ukazał się artykuł p. Inż. Jerzego Kaftala o Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach. Obficie ilustrowane opracowanie zawiera opis biegu produkcji oraz urządzeń technicznych fabryki.

Dyrekcja Banku Polskiego zwraca uwagę na konieczność ujednostajnienia w Polsce obiegu wekslowego w formie, przystosowanej do wymagań rynku zagranicznego, a więc wprowadzenia weksli ciągnionych, zamiast weksli własnych. Stopniowe eliminowanie weksli własnych, i puszczanie w obieg wyłącznie weksli ciągnionych, zdaje się być najwłaściwszą drogą, jaką sfery przemysłowo-handlowe mogą się skutecznie przyczynić do przyjęcia w kraju tej formy weksla, jaka używana jest w obrocie międzynarodowym.

Ukazał się pierwszy zeszyt „Wiadomości Polskiego Komitetu Normalizacyjnego” organu urzędowego P.K.N. „Wiadomości” ukazują się zamiast dotychczas stosowanych publikacyj na łamach „Przeгляdu Technicznego” i obejmują projekty norm oraz sprawozdania z prac Komitetu oraz poszczególnych Podkomisji.

NA MARGINESIE

Przed kilku tygodniami poruszaliśmy na tem miejscu sprawę nadmiernego obciążenia przemysłu nieustannemi zapytaniami statystycznemi. Zewsząd napływają do nas podziękowania za dotknięcie tego — jak się okazuje — nadmiernie dręczącego, a bardzo istotnego zaga-

dnienia. Znaleźliśmy też oddźwięk na łamach zaprzyjaźnionej prasy zawodowej zaś łódzki tygodnik „Prawda” poświęca od pewnego czasu sporo miejsca opisowi co pikantniejszych przejawów *delirium statisticum*.

Dotychczas jednak drobiazgowymi kwestionariuszami i formularzami statystycznymi uszczęśliwiane były zazwyczaj poszczególne przedsiębiorstwa, zaś związki przemysłowe formułowały raczej syntetyczny pogląd na sytuację gospodarczą. W imię prawdy należy zresztą stwierdzić, że organizacje gospodarcze nie uchylały się nigdy od składania podobnych sprawozdań, rozumiejąc ich całkowitą celowość i doniosłość.

Ale oto przed niedawnym czasem jeden ze związków przemysłowych otrzymał pierwiorek statystyczny — kwestionariusz, polecający zebranie szczegółowych danych personalnych o kierownikach fabryk. Zapytanie to zostało zresztą wkrótce odwołane, nasuwa jednak refleksje, czy manja zbierania statystyk nie przekroczyła już wszelkich granic.

Cóż bowiem ma wspólnego zawodowa organizacja gospodarcza z wywiadem na temat roku urodzenia lub wykształcenia zawodowego kierownika fabryki?! I czy istotnie nie jest prościej zebrać właściwe wiadomości wprost od osób zainteresowanych, niż za czyjmkolwiek pośrednictwem!

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 43 z dn. 11 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 371 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 28 maja 1930 w sprawie zwrotu ceł przy wywozie gotowych wyrobów włókienniczych.

Rozporządzenie to unifikuje dotychczasowe przepisy w powyższym zakresie i zawiera 24 pozycje gotowych wyrobów włókienniczych, przy których wywozie stosowany jest zwrot cła. Rozporządzenie weszło w życie dn. 16 czerwca r. b. i obowiązuje do dn. 31 marca 1931.

W Dz. Ust. Nr. 45 z dn. 18 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 383 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 13 maja 1930 o uzupełnieniu Rozporządzenia w sprawie zwrotu ceł przy wywozie materiałów wybuchowych.

Rozporządzenie to wprowadza zasadę zwrotu ceł przy wywozie bawełny strzelniczej — w wysokości zł. 93 od 100 kg.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 23 czerwca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 46 z dn. 27 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 388 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 30. IV. 1930 w sprawie kredytowania należności celnych od towarów sprowadzanych drogą morską przez Gdynię.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, Ministerstwo Skarbu może udzielić dwu i cztero-

miesięcznego, oprocentowanego kredytu na należności celne przy sprowadzaniu z zagranicy towarów drogą morską przez Gdynię. Jako zabezpieczenie przyjmowane będą państwowe papiery procentowe, bankowe listy gwarancyjne i zabezpieczenia hipoteczne.

W Dz. Ust. Nr. 48 z dnia 30 czerwca 1930 ukazało się pod poz. 405 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 24 czerwca 1930 o ulgach celnych.

Rozporządzenie to stanowi o następujących ulgach celnych, interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny:

Niewyrabiane w kraju maszyny i aparaty pod rygorami, jakie obowiązywały dotychczas, opłacają 35% stawki celnej autonomicznej.

Nasiona słonecznikowe (poz. 62 p. 5 e taryfy celnej) sprowadzane przez olejarnie, za pozwoleniem Min. Skarbu 10% stawki celnej aut.

Rurki szklane (poz. 77 p. 2b) do wyrobu ampulek, za pozwoleniem Min. Skarbu 20% stawki celnej aut.

Dwutlenek baru (poz. 102 p. 1) 20% stawki celnej aut.

Kwas azotowy powyżej 40° Bé i nitroza (poz. 108 p. 4a) 75% stawki celnej aut.

Nadmanganian potasowy (poz. 112 p. 25b) do wyrobu cynku elektrolitycznego, za pozwoleniem Min. Skarbu, 20% stawki celnej aut.

Aldehyd benzoesowy (poz. 119 p. 4) do wyrobu barwników syntetycznych, za pozwoleniem Min. Skarbu 15% stawki celnej aut.

Przybory i wyroby z metali szlachetnych (poz. 148) do celów naukowych i technicznych za pozwoleniem Min. Skarbu bez cła.

Płatki aluminiowe (poz. 166) do wyrobu materiałów wybuchowych, za pozwoleniem Min. Skarbu 20% stawki celnej aut.

Papier wymieniony w poz. 177 p. 6b, II, III oraz p. IIa, b również papier podklejony tkaninami z poz. 177 p. 20 do wyrobu papieru światłoczułego, za pozwoleniem Min. Skarbu 20% stawki celnej aut.

Tkanina bawełniana surowa (poz. 187 p. 2) zawierająca w 1 kg wagi do 15 m. kw. włącznie do wyrobu opon samochodowych — za pozwoleniem Min. Skarbu 20% stawki celnej aut.

Rozporządzenie niniejsze weszło w życie z dniem 1 lipca 1930 r. i obowiązuje do dnia 31 grudnia 1930 r. włącznie. Równocześnie przedłużono do tegoż terminu zezwolenia na ulgowe oclenie towarów, wydane na podstawie Rozporządzeń, które wygasły dnia 30 czerwca b. r.

E C H A

* Z okazji pierwszego w nowym składzie posiedzenia Rady Państwowego Instytutu Eksportowego, przewodniczący Rady, p. Paweł Minkowski, wydał dn. 10 lipca b. r. obiad, w którym — obok przedstawicieli Instytutu — wzięli udział członkowie Rządu z p. Ministrem Kwiatkowskim na czele, oraz przedstawiciele sfer gospodarczych. Podczas obiadu wygłoszono szereg przemówień; między innymi zabierali głos: p. Minister Przemysłu i Handlu, Podsekretarz Stanu w Min. Skarbu — p. S. Starzyński, Naczelny Dyrektor Centralnego Związku — p. A. Wierzbicki, Prezes Rady Instytutu — p. P. Minkowski.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,31 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	" czysty w łuskach	68 "
" czysty	105 "	Octan sodu	160 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	" ołowiu	260 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	Oleina zwierzęca destylat	290 "
Chlorek wapna bielący	40 "	" " saponifikat	280 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Oleum 20%	19,78 "
Chloroform czysty	900 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Smola preparowana	19,95 "
Fenol czysty	300 "	Siarczan amonu	43 "
Formalina 30%	250 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Soda amonjakalna	25 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	" kaustyczna	60 "
" " techniczna	175 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbid	75—80 "	Stearyna	285 "
Karbolinum	45 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej kostny	240 "	Toluen czysty	120 "
Klej skórný	400 "	Zelatylna techn.	450 "
Krezol	140 "		

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

TYLKO PODWÓJNE NORMALNE PORTO POCZTOWE WYNOŚI TARYFA
POCZTY LOTNICZEJ. OPŁATA ZWYKŁEMI ZNACZKAMI POCZTOWEMI

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99,

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefon: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórný:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Starka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Siomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45^{0/0} i 75^{0/0}:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku. Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNI 1930 R.

ACHEMA VI

Myśl zorganizowania wystawy, obrazującej dorobek niemiecki w zakresie budowy aparatury chemicznej, powstała wśród niemieckich chemików w roku 1920. Projekt ten spotkał się z ogólnym uznaniem i już w tymże roku został zrealizowany.

Powodzenie wystawy pod nazwą „ACHEMA” (Ausstellung für chemisches Apparatewesen) zachęciło inicjatorów do urządzania periodycznych wystaw, mających na celu umożliwienie naoczno go stwierdzenia postępów w dziedzinie budowy i wyrobu aparatury chemicznej, zarówno fabrycznej, jak też przeznaczonej dla potrzeb laboratoryjnych.

Wystawa, urządzana przez Stowarzyszenie „DECHEMA” (Deutsche Gesellschaft für chemisches Ap-

paratewesen) początkowo corocznie, obecnie odbywa się w okresach 3-letnich, co ułatwia stwierdzenie postępów, osiągniętych w ciągu dłuższego okresu czasu. Wystawy „Achema” stają się coraz popularniejsze, powiększając ilość wystawców i zwiedzających.

W roku bieżącym jubileuszowa „ACHEMA VI” odbyła się we Frankfurcie nad Menem, będącym jednym z najważniejszych ośrodków nietylko niemieckiego przemysłu chemicznego, lecz również handlowego i finansowego życia Niemiec.

W czasie trwania wystawy „ACHEMA VI” odbył się szereg zjazdów niemieckich zrzeszeń naukowo-technicznych, między innymi — zjazd Związku Niemieckich Chemików (Verein deut-

scher Chemiker E. V.), wygłoszono wiele odczytów, zarówno naukowo-technicznych jak propagandowych, urządzono cykl poglądowych pokazów kinematograficznych z zakresu budowy aparatury chemicznej, zorganizowano liczne wybieżki studenckie.

Wystawa trwała od 10 do 22 czerwca, mieściła się na obszernym terenie „Frankfurter Messe” w czterech wielkich przestronnych ha-

lach, o szklanych dachach na lekkiej konstrukcji żelaznej; ten rodzaj budowy był, nawiasem mówiąc, powodem nieznośnego gorąca wewnątrz hal, w czasie trwających podówczas we Frankfurcie upałów. Wszędzie panowała czystość; numerowane bardzo obszerne stoiska zgrupowano wzdłuż

Wnętrze hali

szerokich przejść, a właściwie ulic, o nazwach nadanych ku czci wybitnych niemieckich chemików.

W hali I zwracali uwagę podane poglądowo wyniki, jakie osiągnięto w Niemczech na polu normalizacji sprzętu laboratoryjnego oraz aparatury chemicznej. W pracach tych, rozpoczętych właściwie dopiero w 1926 r., główny udział bierze fachowa komisja „Dechema Normen Ausschuss” wyłoniona z Dechemy, która wydaje normy pod nazwą Din-Normen, względnie Din-Denog-Normen.

Z pośród wystawionych przyrządów laboratoryjnych zwracały szczególną uwagę nader dokładne wagi analityczne, zaopatrzone w różne praktyczne udoskonalenia i podające automatycznie wyniki ważenia.

Wielka ilość wystawionych przyrządów do badań fizyko-chemicznych wskazuje na rozwój tych metod, stosowanych obecnie przy badaniach nie tylko w pracowniach naukowych, lecz również w laboratorjach fabrycznych.

Znaczne ulepszenia można było zaobserwować w budowie aparatów do analizy gazów; poszczególne aparaty rejestrują automatycznie wyniki kilku jednocześnie przebiegających procesów chemicznych.

W hali II najciekawiej prezentują się postępy, osiągnięte w budowie pieców i aparatów z materiałów kwaso- i ognioodpornych („Dioxil” i „Vitrosil”), w szczególności w dziedzinie stosowania stopionego kwarcu.

Konkurencja, jaką wyrobom kamionkowym zaczynają robić nowe stopy metali odporne na kwasy i wysokie temperatury, zmusza przemysł ceramiczny do coraz dalej idących udoskonaleń. Wyroby kamionkowe zarówno rozmiarem, jak dokładnością wykonania, osiągnęły niebywały dotąd poziom; świadczą o tym wystawione naczynia kamionkowe o pojemności 6000 ltr., wentylatory o średnicy 1,5 mtr., potężne ekschaustory, pompy odśrodkowe całe z kamionki, nurniki do pomp i t. p.

W hali III zgrupowano urządzenia do wyrobu sztucznego jedwabiu, jak maszyny przędzalnice, ugniataarki, prasy hydrauliczne, mieszadła oraz szereg drobnych przyrządów pomocniczych.

W hali IV największe i najciekawsze stoisko posiadała firma Kruppa z Essen, która wystawiła szereg kwasoodpornych metali i stopów metalowych (jak stal V2A, stopy chromo-niklowe, stopy niklu z krzemem, stal narzędziowa „Vidia” o twardości djamentu, stale hartowane drogą azotowania i inne).

Materiały te stosowane są dzisiaj do budowy pomp kwasowych, węzownic, autoklawów i t. p., zastępując z powodzeniem w poszczególnych wypadkach wyroby kamionkowe, emalowane, lub wyłożone wewnątrz ołowiem. O oży-

wionej działalności w tej dziedzinie świadczą wystawione stopy kwasoodporne i liczne aparaty, jak pompy odśrodkowe bezdławicowe do kwasów, różne systemy kwasoodpornych wirówek z auto natywnym wyładowaniem, aparaty wyłożone ołowiem, ebonitem i kauczukiem, aparatura emalowana i t. p.

Specjalną uwagę zwracają instalacje służące do rekuperacji lotnych rozpuszczalników, oparte na różnych systemach — mas chłonnych (jak węgiel aktywowany, porowata krzemionka „Silicagel” i t. p.), lub płynów chłonnych — system Bregeat — (jak krezol, oleje ciężkie i t. p.).

Niektóre z tych instalacji demonstrowano w ruchu na modelach i na aparatach fabrycznych naturalnej wielkości.

Za bardzo ciekawą nowość należy uznać porowatą gumę, służącą do filtrowania płynów kwaśnych lub alkalicznych, zastępującą płócienną tkaninę filtracyjną.

Bardzo poważnie i efektownie prezentuje się stoisko firmy „Lurgi”. Licznie był również obelany dział ugniatarek, młynków, dezyntegratorów oraz przeróżnych typów mieszadeł.

Organizacja wystawy stała na wysokości zadania: połączenia terenu wystawowego z centrum miasta były bardzo dogodnie, w całym mieście rozlepiono liczne ogłoszenia informacyjne, zaś obsługa stoisk, naogół fachowa, chętnie udziela źródłowych informacji i szczerze zaopatruje zwiedzających w dobrze opracowany materiał reklamowy.

Zwiedzających naogół niewielu, nieomal wyłącznie Niemcy, zrzadka słychać inne języki zachodniej Europy; trochę Japończyków i — co z uznaniem podkreślić należy — stosunkowo liczna garść Polaków.

Miło jest wspomnieć na tem miejscu gościnę, nacechowaną staropolską tradycyjną serdecznością u Konsula Generalnego Rzplitej Polskiej we Frankfurcie, p. S. Gruszki, który nie skąpił swego czasu ani cennych wskazówek zwiedzającym „Achemę” Polakom.

NOWE ZARZĄDZENIA W SPRAWIE ULG CELNYCH

W wyniku starań, jakie zorganizowane sfery gospodarcze przedsięwzięły za pośrednictwem Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w sprawie stosowania ulg celnych na maszyny i aparaty, Pan Minister Skarbu wystosował dnia 22-go lipca r. b. za Nr. DI 2754-4-30 do Naczelnego Dyrektora Centralnego Związku, p. Andrzeja Wierzbickiego, list następującej treści:

Niniejszem podaję do wiadomości Pana Dyrektora, iż poleciłem, przy załatwianiu podań o ulgi celne na maszyny w kraju niewyrabiane, stosować się w ciągu pół roku od daty niniejszego pisma, tytułem próby, do następujących wytycznych.

Pozwolenia na zastosowanie ulg celnych mają być wydawane dla wszystkich maszyn i aparatów niewyrabianych w polskim obszarze celnym i pochodzących z krajów, które zawarły z Polską traktaty handlowe, o ile posiadać będą zaświadczenie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych o niewyrabialności w kraju i w miarę potrzeby stwierdzenia o niewyrabialności w krajach traktatowych i o ile odnośne podania uzyskają przychylną decyzję Ministerstwa Przemysłu i Handlu, z wyjątkiem następujących wypadków:

1) W przemysłach zukierniczym, wyrobu czekolady, drożdżowniczym, browarniczym, ryżowniach, fabrykach wódek i likierów, pralniach i farbiarniach mechanicznych oraz na drobne maszyny mleczarskie.

2) Gdy cło nie przenosi 15% ad valorem.

3) W odniesieniu do maszyn używanych.

Od zasady pochodzenia maszyn w kraju niewyrabianych z państw, które zawarły z Polską traktaty handlowe, będą mogły być czynione ustępstwa, o ile zostanie udowodnione w sposób oczywisty i niewątpliwy, że sprowadzenie tych maszyn z krajów nietraktowanych wpłynie na zwiększenie eksportu lub zmniejszenie importu artykułów, do wyrobu których zostały sprowadzone. Tak samo będą mogły być czynione odstępstwa od zasady nieudzielania ulgi celnej w wypadkach, gdy cło nie przenosi 15% ad valorem w szczególności w odniesieniu do zakładów o rzemieślniczym trybie produkcji, lub zbliżonym do tego typu, jak np. w przemyśle konfekcyjnym, drobnym chemicznym, zabawkarским i t. p.

Kierownik Ministerstwa Skarbu

(—) Ignacy Matuszewski

Pismo powyższe zawiera szczegółowe przepisy, do których zechcą stosować się wszystkie przedsiębiorstwa Związkowe, składające podania o ulgi celne. Przepisy te stanowią zresztą prawdziwy przełom w dotychczasowych metodach przyznawania ulg celnych, wskazują bowiem zupełnie dokładnie i niedwuznacznie warunki, w jakich ulgi celne będą przyznawane. Dlatego też powyższe pismo Ministra Skarbu zakwalifikować należy, jako istotnie doniosłe posunięcie na terenie polskiej polityki gospodarczej.

TARYFY NA PRZEWÓZ MIAŁU WĘGLOWEGO

Przy wprowadzeniu z dniem 1 października 1929 r. nowej taryfy towarowej, przewidziano w niej szereg czasowych ulg dla tych towarów, które byłyby zbyt dotknięte podwyżką stawek przewozowych połączoną z nową taryfą. Ulgi te wygasnąć miały dn. 30 września r. b. Ponieważ ogólna sytuacja gospodarcza w porównaniu z okresem wejścia w życie nowej taryfy nietylko się nie poprawiła, lecz nawet uległa znacznemu pogorszeniu, przeto Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej na posiedzeniu w dniu 11 czerwca r. b. ustalił listę towarów, dla których dalsze zachowanie powyższych ulg taryfowych byłoby niezbędne.

Z liczby towarów, objętych wygasającą w dniu 30 września r. b. ulgą taryfową, na szczególniejszą uwagę zasługuje miał węglowy, jako podstawowy surowiec dla wielu gałęzi produkcji. Miał węglowy, przewożony obecnie o 10% taniej od węgla, jest tańszy na kopalni od grubych gatunków węgla średnio o 65%; tymczasem już według starej taryfy, obowiązującej przed 1 października 1929 r., niżka przewoźnego na miał, w porównaniu z przewoźnym na węgiel, wynosiła średnio tylko 20%. Nowa taryfa zredukowała tę niżkę do połowy i w dodatku ograniczyła ją terminem rocznym, łamiąc w ten sposób podstawową zasadę taryfikacji — dostosowywania stawek taryfowych do wartości prze-

wożonych towarów. Ponieważ zaś wiele zakładów przemysłowych, pragnąc obniżyć koszty produkcji, przerobiło w swoim czasie znacznym kosztem paleniska na miał, przeto podobne uposzczenie taryfowe jest w takich wypadkach równoznaczne z poważnym podrożeniem kosztów produkcji i z poderwaniem celowości nakładów, poczynionych na przeróbkę palenisk.

W tym stanie rzeczy, Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej na posiedzeniu w dniu 16 maja r. b. uchwalił nietylko zachować obniżkę na przewóz miálu węglowego po dniu 1 października r. b., lecz zwiększyć ją do rozmiarów, istniejących przed 1 października 1929 r., t. j. do 20%.

Według otrzymanych informacji, Ministerstwo Komunikacji zajmuje stanowisko nieprzychylnie odnośnie utrzymania nadal znacznej części niżek taryfowych, uchwalonych przez Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej, w tej liczbie i niżek na miał węglowy.

Wobec tego, niezależnie od interwencji w Ministerstwie Komunikacji, Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa Handlu i Finansów zamieścił sprawę niżek przewozowych na miał węglowy wśród postulatów gospodarczych, przedstawionych p. Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim Ministrom, i oprócz tego wystosował specjalny memorjał do p. Ministra Przemysłu i Handlu, prosząc o przychylne traktowanie i poparcie odnośnych uchwał Komitetu Taryfowego.

KRONIKA

Dnia 16 i 29 lipca r. b. odbyły się posiedzenia Zarządu Związku Przem. Chem., na których rozważano szereg spraw bieżących, jakie stanowiły przedmiot prac Związku w ciągu ostatnich tygodni. Zarząd zastanawiał się nad wzrastającym nieustannie dumpingiem sowieckim, zwłaszcza w zakresie artykułów chemicznych; wysłuchał sprawozdania ze starań: o zniesienie akcyzy od drożdży do wyrobu ergosteryny, o podwyższenie stawek celnych w zakresie niektórych artykułów chemicznych, o wprowadzenie nowych premij eksportowych, o wprowadzenie obrotu uszlachetniającego cynkiem twardym i t. d.

W czasie 1-6 lipca r. b. odbyła się w Villach w Austrii Konferencja Kolejowa polsko-austriacka w sprawie odnowienia i zrewidowania bezpośredniej taryfy kolejowej polsko-austriackiej.

Do taryfy włączono, między innymi, szereg produktów chemicznych, mianowicie: nawozy sztuczne, produkty suchej destylacji węgla i drzewa, liczne materiały wybuchowe i t. d.

Na specjalną uwagę zasługuje umieszczenie w taryfie materiałów wybuchowych, bowiem dotychczas na zasadzie konwencji kol. Berneńskiej, przewóz materiałów wybuchowych był ograniczony i w razie konieczności wywozu trzeba było uzyskiwać specjalne pozwolenia na wóz, oraz tranzyt. Obecnie trudności te upadają.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30 ^o Bè w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	200 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60 ^o Bè	7,31 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny 19 ^o /21 ^o Bè	13 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	" czysty w łuskach	68 "
" czysty	105 "	Octan sodu	160 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 "	" ołowiu	250 "
Chlorek cynku 50 ^o Bè	55 "	Oleina zwierzęca destylat	280 "
Chlorek wapna bielący	40 "	" " saponifikat	270 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Oleum 20%	19,78 "
Chloroform czysty	750 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Smola preparowana	19,95 "
Fenol czysty	300 "	Siarczan amonu	43 "
Formalina 30%	250 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Soda amonjakalna	25 "
Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bè	305 "	" kaustyczna	60 "
" techniczna	175 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14—16 "
Karbid	75—80 "	Stearyna	285 "
Karbolineum	45 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej kostny	240 "	Toluen czysty	120 "
Klej skórný	400 "	Żelatyna techn.	450 "
Krezol	140 "		

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

TYLKO PODWÓJNE NORMALNE PORTO POCZTOWE WYNOŚI TARYFA POCZTY LOTNICZEJ. OPŁATA ZWYKŁEMI ZNACZKAMI POCZTOWEMI

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99,

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Biłkity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórný:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Siomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ” Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowy i potasowy:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45°/₀ i 75°/₀:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku. Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIA 1930 R.

TENDENCJE ŚWIATOWEJ POLITYKI HANDLOWEJ

Nic więcej pouczającego, jak obserwacja przemian w poglądach i poczynaniach na polu międzynarodowej polityki handlowej.

Wkrótce po zakończeniu wielkiej wojny — w państwach uprzemysłowionych, których dobrobyt opiera się na eksporcie, powstały usiłowania aby też wolnego handlu proklamować jako uniwersalne panaceum na wszelkie gospodarcze niedomagania z nadprodukcją włącznie. Te prądy rychło ogarniają Ligę Narodów, która początkowo próbuje terenu, przeprowadza badania i ankiety, powołuje do współpracy uczonych z różnych krajów, a wreszcie w r. 1927 rozpoczyna grę w wielkim stylu, zwołując w Genewie światową Konferencję Ekonomiczną. Wytwarza się atmosfera, w której jawna obrona protekcjonizmu uznana jest za czyn nieprzyzwoity, a natychmiastowe obniżenie barjer celnych, z perspektywą ich zupełnego zniesienia — przedstawiane jest jako konieczność, od jakiej niewolno się żadnemu krajowi uchylać.

W wyniku wielkiej Konferencji Ekonomicznej zarówno organy pomocnicze Ligi Narodów, jak później zwoływane mniejsze konferencje starają się realizować uchwalone w Genewie wskazania wolno-handlowe.

Ale już w r. 1927 ludzie obdarzeni zmysłem krytycznym musieli stwierdzić, że naszkicowane rokowania międzynarodowe opierają się w pewnym stopniu na naiwności, a w ogromnej mierze na bezgranicznej obłudzie. Jasnym było, że współpraca narodów w duchu liberalizmu handlowego może wejść na realne tory tylko wówczas, gdy wielkie mocarstwa, będące z natury rzeczy najsilniejszymi i najwięcej wpływowymi organizmami gospodarczymi, zapoczątkują nową erę i dadzą przykład liberalizmu. Nacisk, wywierany właśnie na mniejsze państwa, niesmaczne wzmianki o trudnościach obrotu towarowego z powodu 20.000 klm. nowych granic w Europie, małe zainteresowanie sprawami eksportu rolniczego i hodowlanego — wszystko razem nie stwarzało pomyslnych prognozyków.

Trzy lata minęły już od doby heroicznego walk z demonem protekcjonizmu. Stopniowo przycichły donośne deklamacje, spadła maska frazesu i ukazało się prawdziwe oblicze „liberałów i wolnohandlowców”. Stany Zjednoczone, które nie należąc do Ligi Narodów, brały jednak czynny udział w pracach Konferencji 1927 r. i po-

pierały zasady liberalizmu celnego... w Europie, weszły, jak wiadomo, na drogę zdecydowanego protekcjonizmu. Już taryfa celna z r. 1922 (t. zw. taryfa Fordney-Mac-Cumber) była powszechnie uważana za bardzo wysoką. W nowej taryfie (t. zw. Hawley Smoot), uchwalonej w roku bieżącym, stawki celne podniesiono ponownie o bardzo poważny odsetek. W licznych działach — stawki mają charakter zupełnie prohibicyjny.

Rzesza Niemiecka, której przedstawiciele na konferencjach międzynarodowych z nadzwyczajnym naciskiem podkreślali potrzebę wolnego handlu, tak dobitnie wykazała swą dobrą wolę w zakresie ustalania warunków importu do Niemiec węgla oraz wszelkich artykułów rolnych i hodowlanych, że można się wstrzymać od komentarzy. Zresztą dzień każdy przynosi wiadomości o nowych posunięciach rządu niemieckiego w kierunku ograniczenia dostępu na rynek niemiecki produktów rolniczych, a jednocześnie o wysiłkach w celu zapewnienia eksportu dla wytworów przemysłowych. Można powątpiewać o skuteczności takiej polityki handlowej, lecz trudno uznać ją za przejaw liberalizmu.

Anglja, uprawiająca oddawna politykę Free Trade, a nawet niewątpliwie zawdzięczająca tej polityce swą potęgę ekonomiczną, ulega obecnie zmiennym nastrojom wobec wzmagającego się bezrobocia. Partja pracy, wywiesiwszy przy wyborach w r. 1929 sztandar wolnego handlu, zachowała się dość powściągliwie w praktyce parlamentarnej. Nie odnowiono wprawdzie wygasających cel „Safeguarding”, lecz pozostały ważne cła protekcyjne Mac-Kenna. Idea stworzenia jednostki gospodarczej z Imperjum Brytyjskiego, z odpowiednio wysoką barjerą celną, ma zwolenników we wszystkich angielskich obozach politycznych. Wszystko przemawia za tem, że najbliższe wybory w Anglji przyniosą zwycięstwo zwolennikom protekcjonizmu.

Takie oto prądy dominują w trzech największych państwach przemysłowych. Czy można się dziwić, że państwa mniejsze i słabsze nie kwapią się do rezygnacji z tej broni, jaką im daje odpowiednia ochrona celna?

Zamiary Ligi Narodów i innych międzynarodowych organizacyj, które pragnęłyby drogą konferencyj, uchwał, konwencji i t. d. doprowadzić do znacznego obniżenia cel, należy traktować z rzetelnym sceptycyzmem.

ODZNACZENIE PAŃSTWOWE

dla Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej. „Monitor Polski“ w Nr. 172 z dn. 28 lipca 1930 zamieszcza komunikat Ministerstwa Przemysłu i Handlu o odznaczeniach państwowych w dziale organizacyj gospodarczych, przemysłowych i rolniczych.

W szeregu organizacyj gospodarczych, przemysłowych, którym przyznana została nagroda najwyższa, t. j. Dyplom Honorowy, figuruje na pierwszym miejscu Związek Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — „za zasługi na polu organizacji przemysłu chemicznego“.

NOWE WYDAWNICTWA

Jako wydawnictwo Ministerstwa Poczty i Telegrafów ukaże się w r. 1931 wspólna dla całej Polski (z wyjątkiem m. Warszawy) książka telefonów.

Jako odbitka z czasopisma „Gaz i Woda“ ukazała się praca pp. Inż. Józefa Konopki i Dr. Inż. Aleksandra Szulcego, p. t. „Gazyfikacja Polski“.

Związek Polskich Hut Żelaznych opublikował sprawozdanie z działalności w r. 1929. Sprawozdanie, mające charakter jubileuszowy, ze względu na dziesięciolecie istnienia Związku Hut, jest opracowane z nadzwyczajną starannością i zawiera szereg bardzo interesujących informacji. Wydawnictwo wyróżnia się wytworną formą zewnętrzną.

KRONIKA

Dn. 30 lipca r. b. odbyło się posiedzenie organizacyjne Sekcji Terpentynowej Związku. Na zebraniu przybyli przedstawiciele wszystkich należących do Związku fabryk, które wytwarzają terpentynę — mianowicie: Sp. Akc. „Terebenthen“, fabryki „Wanda“ w Krystynopolu, Sp. z o. o. „Jarot“ oraz fabryki terpentyny Starachowickich Zakładów. Zebrani postanowili zorganizować Sekcję Terpentynową — na wzór innych sekcji związkowych i na przewodniczącego powołali p. Dyr. Zygmunta Porowskiego.

W dniach 2—16 września r. b. odbędą się we Lwowie doroczne „Targi Wschodnie“. W roku bieżącym, ze względu na dziesięcioletni jubileusz istnienia „Targów Wschodnich“, spodziewane jest większe niż zazwyczaj zainteresowanie się nimi, zarówno ze strony wystawców, jak kół przemysłowo-handlowych.

Poza zwykłymi działami, obejmującymi wszystkie gałęzie przemysłu i handlu, odbyć się mają w ramach „Targów Wschodnich“ w r. b. między innymi: wystawa jajczarska, pokaz nowoczesnych systemów budownictwa oraz pokaz urządzeń biurowych, opartych na zasadach naukowej organizacji.

W czasie trwania „Targów“ odbędą się we Lwowie szereg zjazdów, a mianowicie: kongres Izb Przemysłowo-Handlowych polskich, zjazd Izb Przemysłowo-Handlowych polskich i rumuńskich, kongres hodowców drobiu i inne.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górniczego, Handlu i Finansów nadesłał nam memoriał, obrazujący najpilniejsze potrzeby życia gospodarczego, które mogłyby być zaspokojone w drodze zarządzeń administracyjnych. Memoriał ten, który powinien wpłynąć na kształtowanie się polityki gospodarczej Rządu, jest do przejrzenia w biurze Związku.

Działająca na terenie belgijskim polska firma „Polbelga“, Bureau des renseignements commerciaux, Bruxelles, 15 rue de l'Esplanade, interesuje się eksportem polskich produktów chemicznych do Belgii, względnie do innych krajów. Bliższe informacje o możliwościach firmy „Polbelga“ oraz o orientacyjnych cenach chemikalijskich znajdują się w biurze Związku.

W Zagrzebiu (Jugosławja), w okresie 13—22 września 1930 odbędą się XVI-te targi; między innymi — przewidziany jest również dział przemysłu chemicznego.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Buffalo komunikuje nam o możliwościach eksportu polskiej kazeiny do Stanów Zjednoczonych A. P.

Grecko-Polska Izba Handlowa w Atenach organizuje we wrześniu r. b. wycieczkę polską do Grecji. Ewentualne zgłoszenia powinny być kierowane do dn. 20 sierpnia do p. N. Coujoumdzisa, Poselstwo Greckie w Warszawie, ul. Marszałkowska 48.

Najbliższe posiedzenie Zarządu Związku odbędzie się dn. 19 sierpnia o godz. 5.30 ppoł.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca 1930 ukażo się pod poz. 447 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 21 lipca 1930 w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej z dnia 26 czerwca 1924 r., mocą którego poz. 34 p. 3 taryfy celnej otrzymuje brzmienie:

Poz. 34 p. 3. Słonina, smalec:	cto
a) słonina świeża, solona	80 zł. od 100 kg.
b) smalec	100 „ „
c) słonina paprykowana,	
wędzona	120 „ „

W taryfie celnej z dn. 26 czerwca 1924 obowiązują następujące stawki:

Poz. 34 p. 3. a) słonina świeża,	
solona; smalec	3 zł. od 100 kg.
b) słonina paprykowana,	
wędzona	20 „ „

Stawki te zostały zmienione Rozporządzeniem Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 25 września 1928 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 85, poz. 752) do następującej wysokości:

- Poz. 34 p. 3. a) słonina
 świeża, solona 40 zł. od 100 kg.
 b) smalec 50 „ „
 c) słonina paprykowana,
 wędzona 60 „ „

Podwyżka dotąd obowiązujących stawek celnych na słoninę i smalec o 100%, wywołana została koniecznością ochrony krajowej produkcji trzody cielewnej tłuszczowej, wobec znacznego napływu tłuszczów zagranicznych.

Należy stwierdzić że Rząd, zmieniając powtórnie stawki celne w poz. 34 p. 3, wszedł na drogę nowej wykładni artykułu 7 lit. i Ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. Ta wykładnia odpowiada poglądom sfer gospodarczych, które oddawna bronią tezy, uzasadnionej zarówno argumentami prawnymi jak gospodarczymi, mocą której Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa uprawiony jest na mocy art. 7 lit. i Ustawy z dn. 31. VII. 1924 do wielokrotnych zmian taryfy celnej.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca 1930 ukazało się pod poz. 449 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23 lipca 1930 o uldze na smalec surowy nierafinowany.

Mocą Rozporządzenia smalec surowy nierafinowany sprowadzany do wyrobu smalcu rafinowanego, za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu, będzie opłacał 40% cła normalnego, podanego w poz. 34 p. 3a taryfy celnej.

Pozwolenia Ministerstwa Skarbu wydawane być mają fabrykom krajowym, które jednocześnie wykażą się produkcją przemysłową tłuszczów z surowców krajowych.

Dotychczas smalec surowy, który jest podstawą fabrykacji smalcu rafinowanego, był cłony według poz. 51 p. 1, opłacając zł. 1.50 cła od 100 kg. Podniesienie cła od tego surowca do 40 zł. od 100 kg. może uniemożliwić pracę naszych rafinerij smalcu, zwłaszcza, że krajowa produkcja surowego smalcu jest bardzo niewielka.

Zainteresowane Ministerstwa będą musiały uzupełnić Rozporządzenie przez wydanie przepisów, które z jednej strony pozwalałyby ściśle określić cechy smalcu surowego nierafinowanego, a z drugiej — oznaczałyby ilościowy stosunek pomiędzy tłuszczem sprowadzonym a krajowym.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 53 z dn. 31 lipca 1930 ukazało się pod poz. 453 Rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Rolnictwa, Skarbu i Spraw Zagranicznych,

z dn. 21 lipca 1930, o dozorze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów i olejów jadalnych.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 54 z dn. 1 sierpnia 1930 ukazało się pod poz. 458 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 2 lipca 1930 w sprawie ustalenia wysokości opłaty skarbowej od soli jadalnej.

Rozporządzenie powyższe, z mocą obowiązującą od dn. 1 kwietnia 1930, przewiduje opłatę skarbową od 100 kg., wprowadzonej do obrotu soli jadalnej, w wysokości:

- a) od soli warzonej lub białej soli kamiennej 13,50 zł.
 b) od szarej soli kamiennej 8,50 „

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dn. 7 lipca 1930, „Monitor Polski” Nr. 179, weszły w życie z dniem 25 lipca 1930 postanowienia celne polsko-rumuńskiej umowy handlowej, podpisanej w Warszawie w dniu 23 czerwca 1930.

W zakresie artykułów interesujących nasz przemysł chemiczny należy wspomnieć, że Polska uzyskała następujące, niższe od taryfy generalnej, stawki celne przy wwozie do Rumunii:

Nr. tar. rumuńsk.	Oznaczenie towaru	Cło w lejach od 100 kg.
ex. 580	Cerata dla pokrycia stołów	1.200
831	Obuwie gumowe	3.500
	a) śniegowce, kalosze i boty	
	b) inne obuwie wykonane	
	całkowicie z gumy lub	
	z materiałów pokrytych	
	gumą	5.000
915	Wapno	30
1642	Azotan amonu	50
1751	Kapsułki i perły żelatynowe	140
1770	Tlenki ołowiu:	
	a) minja, biel ołowiana	300
	b) glejta ołowiana	500

Ponadto — wszelkie nasze towary charakteru chemicznego — przy wwozie do Rumunii będą traktowane na zasadzie największego uprzywilejowania, względnie będą korzystały ze stawek taryfy minimalnej.

Równorzędnie — Polska zapewni produktom chemicznym, przybywającym z Rumunii największe uprzywilejowanie celne, w następujących pozycjach naszej taryfy celnej: 95, 105-109, 112, 113, 115, 120-123, 125-127, 131, 132, 137.

Należy stwierdzić, że nasz przemysł chemiczny uzyskał w nowym traktacie stosunkowo nieznaczne ulgi przy wwozie do Rumunii. Poważniejsze znaczenie posiada jedynie stawka konwencyjna dla ceraty do pokrycia stołów. Zniżek celnych dla obuwia gumowego t. zw. sportowego, nie udało się osiągnąć; istniejąca w taryfie rumuńskiej stawka dla tego artykułu jest zupełnie prohibicyjna.

E C H A

* W dn. 8 sierpnia r. b. powracając z urlopu, zmarł nagle w Berlinie doktor chemii Karol Rattner, założyciel, dyrektor i członek Zarządu, należącej do Związku Sp. Akc. Chemicznej Fabryki Dr. Rattner i S-ka.

Zmarły przedwcześnie przemysłowiec położył wybitne zasługi w dziedzinie wytwarzania farb, zwłaszcza dla potrzeb grafiki.

Cześć Jego pamięci!

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkoholi metylowy techniczny 90%	200 "
" " czysty 99%	330 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "
* Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 "
Chlorek cynku 50° Bé	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	750 "
" " "pro narcosi"	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	240 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,37 "
" solny 19°/21° Bé	13 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	270 "
Oleina zwierzęca destylat	280 "
" " saponifikat	270 "
Oleum 20%	19,94 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smoła preparowana	19,95 "
Siarczan amonu	43 "
* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14—16 "
Stearyna	285 "
Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

TYLKO PODWÓJNE NORMALNE PORTO POCZTOWE WYNOŚI TARYFA
POCZTY LOTNICZEJ. OPŁATA ZWYKŁEMI ZNACZKAMI POCZTOWEMI

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Białki Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna

i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1930 R.

KONCENTRACJA PRZEMYSŁOWA

Znamienną dla powojennego życia gospodarczego jest tendencja koncentracji w przemyśle wszystkich bez wyjątku krajów. Zataczający coraz szersze kręgi ruch kartelizacyjny ogarnął wszelkie dziedziny wytwórczości przemysłowej, zrobił wielkie postępy w dziedzinie handlu — z handlem rolniczym włącznie, a przekroczywszy oddawna granice poszczególnych państw — tworzy coraz potężniejsze międzynarodowe zrzeszenia gospodarcze. Równolegle rozwija się prąd organizowania silnych koncernów przemysłowo-handlowych — tych konglomeratów, których składowe części uzupełniają się przedewszystkiem w zakresie dostarczania sobie wzajemnie surowców i półfabrykatów.

Korzyści poczyniń koncentracyjnych, poziomych i pionowych, uwydatniają się przede wszystkim w płaszczyźnie obniżania kosztów produkcji; dodatnią rolę gra tutaj racjonalizacja, dająca poważne wyniki w ramach wielkich zespołów. Ponadto jednak — w tych poczynaniach kryją się dalsze, bardzo doniosłe możliwości, mianowicie dążność do ogólnego harmonizowania podaży i popytu, początkowo na rynkach krajowych, a w dalszej perspektywie — w skali światowej.

Można przypuszczać, że międzynarodowe zrzeszenia gospodarcze więcej zdziałać będą mogły dla pokojowego układu stosunków i dla załatwiania wszelkich konfliktów, niż efektowne ale zawodne konferencje, zwoływane pod egidą Ligi Narodów.

Oczywiście — piękny ten cel jest bardzo odległy, a droga do niego — żmudna i uciążliwa. Lecz warunki doby terażniejszej, potężna wymowa procesów ekonomicznych, pod których presją wszyscy żyjemy — muszą skłaniać do coraz gorliwszego śledzenia zjawisk koncentracji we wszystkich dziedzinach, więc również na odcinku przemysłu chemicznego.

Wielokrotnie już podawaliśmy informacje, dotyczące prądów kartelizacyjnych w przemyśle chemicznym obcych krajów. Wskazywaliśmy również na specyficzne korzyści, wynikające z wpływów koncentracji na wytwórczość chemiczną, a tak ściśle związane z postępem nauki.

Ale każda racjonalna tendencja powinna mieć swój zakres działania, celowością ograniczony, którego przekroczenie grozi już ujemnymi skutkami. Najślusznniejsze nawet zasady mogą doprowadzić do absurdalnych wyników, gdy są stosowane bez poczucia właściwej miary.

Nieinaczej jest i z koncentracją przemysłową, która w swym rozwoju musi liczyć się przede wszystkim z celowością. Tworzenie zespołów mechanicznie spojonych, nie posiadających ściśle sprecyzowanych środków i celów — przynosi niewątpliwie więcej szkody niż pożytku. Rozrost konglomeratu ponad pewną wielkość wyłania problematyki organizacyjne, trudne częstokroć do rozwiązania, zwłaszcza gdy odpowiedzialność kierownictwa, będąca podstawowym czynnikiem sprawności przedsiębiorstwa, ulega rozproszeniu.

Ciekawym przykładem jest znany niemiecki koncern I. G., który jeszcze przed paru laty uchodził za wzór organizacji. Niepohamowany impet wchłaniania coraz to nowych przedsiębiorstw sprowadził skupienie wszelkich działów produkcji chemicznej i jej pokrewnych w łonie I. G. Ale ten przerost objętości wywołał mniej sprawne funkcjonowanie kolosalnego organizmu o którym zaczynają mówić, że największe napięcie jego działalności ujawnia się na giełdzie, nie zaś w laboratorjach chemicznych.

Nie byłoby nic dziwnego, gdyby Industrial Giant (jak z przekąsem tłumaczą litery I. G. anglosasi) okazał się w przyszłości niezbyt odporny w walce o byt.

PODANIA O ULGI CELNE

Nawiązując do informacji, zamieszczonych w Nr. 15 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, gdzie podaliśmy treść pisma p. Ministra Skarbu, ustalającego nowy tryb postępowania przy udzielaniu ulg celnych, śpieszymy w dalszym ciągu wyjaśnić co następuje:

Z treści wspomnianego wyżej pisma wynika, że automatyzm w udzielaniu ulg celnych przez Ministerstwo Skarbu uzależniony został od załączenia do odnośnych dokumentów zaświadczenia Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych stwierdzającego, iż dana maszyna nie jest w kraju wytwarzana. Przy dotychczasowym trybie postępowania, zaświadczenia takie składane były przez petentów w Ministerstwie Przemysłu i Handlu i zazwyczaj nie były w dalszym ciągu przekazywane do Ministerstwa Skarbu. Ten stan rzeczy przy obecnej nowej praktyce może powodować dyskwalifikację podań w Ministerstwie Skarbu, na co już zwrócona została uwaga ze strony właściwych czynników wykonawczych w tem Ministerstwie.

Na skutek porozumienia z czynnikami urzędowymi oraz ze Związkiem Przemysłowców Metalowych śpieszymy zakomunikować, że organizacja ta wydawać będzie nadal zaświadczenia w dwóch egzemplarzach, z których jeden należy skierowywać bezpośrednio do Ministerstwa Skarbu z jednoczesnym powołaniem się na wszczęcie postępowania o ulgę celną w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Nadmieniamy jednocześnie, że uzyskiwanie zaświadczenia Związku Przemysłowców Metalowych w dwóch egzemplarzach nie pociągnie za sobą żadnego zwiększenia kosztów, przeciwnie nawet, upoważnieni jesteśmy ze strony wymienionej organizacji do zakomunikowania, że poddała ona ostatnio rewizji skalę pobieranych przez nią opłat z tytułu zaświadczeń, o których mowa, i opłaty te wydatnie obniżyła.

KRONIKA

Dn. 19 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym szczegółowo przedyskutowano nowe prawo o spółkach akcyjnych i sformułowano postulaty w kierunku pożądaných zmian. Postanowiono zwrócić uwagę władz rządowych na konieczność wydawniejszej ochrony celnej produkcji chemicznej, zarówno w obowiązującej obecnie, jak projektowanej taryfie celnej. Rozpatrzone sprawę nadsyłanych do Związku ofert chemików niemieckich i wysłuchano sprawozdania z działalności Związku w pierwszej połowie sierpnia.

Następne posiedzenie Zarządu odbędzie się dn. 9 września o godz. 5 i pół. ppół.

Główny Urząd Ubezpieczeń w dn. 19.7. 1920 r. (Nr. 5335 G. U. U.), skierował do Okręgowych

Urzędów Ubezpieczeń w Warszawie, Poznaniu i Lwowie następujący okólnik:

„W łączności z postulatami, podniesionymi przez zawodowe organizacje przemysłu i handlu, Główny Urząd Ubezpieczeń poleca wydać podległym Kasom Chorych zalecenie, aby w okresach chwilowej depresji gospodarczej, dotyczącej czy to poszczególne kierunki, czy też okręgi produkcji i handlu, stosowały w odniesieniu do pracodawców, dotkniętych niepomyślną konjunkturą gospodarczą, dopuszczalne ulgi ustawowe w zakresie płacenia składek ubezpieczeniowych,—w takich oczywiście granicach, aby istotna działalność Kasy Chorych i prawa jej członków nie doznały rzeczywistego uszczerbku.

W szczególności należy zwrócić uwagę Kas Chorych na postanowienia ust. II art. 54 ustawy z dnia 19.5.1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, który zezwala w indywidualnych zasługujących na uwzględnienie wypadkach na odroczenie płatności składek ubezpieczeniowych (z ewentualnym rozłożeniem na raty) ze zwolnieniem od całości wzgl. części należnych odsetek.

Podobnie należy w takich okresach i przypadkach stosować oględnie, wzgl. zaniechać stosowania postanowień art. 16 cyt. wyżej ustawy”.

Jednocześnie przypominamy, iż powołane w powyższym piśmie art. 54 ust. II i art. 16 brzmią jak następuje:

Art. 54 ust. II. „Od zaległych składek ubezpieczeniowych, o ile zaległość wynosi więcej niż zł. 12.50 należy uiścić Kasie Chorych odsetki zwłoki w wysokości 6 do sta za rok. Obowiązany do zapłaty staje się winnym zwłoki w zapłacie, jeżeli nie uiści należności za odnośny okres płatności w ciągu następnego miesiąca i nie otrzyma zezwolenia na odroczenie z wyraźnym zwolnieniem od odsetek zwłoki”.

Art. 16. „Od pracodawców, którzy nie zgłoszą podlegającego ubezpieczenia w ciągu 3 ewentualnie 5 dni (art. 15 ust. 1) od dnia przyjęcia do pracy, Zarząd Kasy ściągą składki przypadające za czas od przystąpienia do pracy do dnia, w którym Kasa dowiedziała się o niezgłoszeniu. Prócz tego Zarząd Kasy ma prawo nałożyć na pracodawcę obowiązek zapłacenia 1-no do 5-ciokrotnej kwoty zaległych wkładek”.

Podając powyższe informacje nadmieniamy, iż przytoczony powyżej okólnik nie dotyka niestety zasadniczej kwestji stosowania przez Kasy Chorych wyższych odsetek zamiast ustawowych w wysokości 6%, wyraźnie w ustępie II art. 54 przewidzianych, — aczkolwiek ten postulat jest przez sfery gospodarcze stale wysuwany i podkreślany.

Redakcja czasopisma „Palestine & Near East Economic Magazine” w Tel Aviv (Palestyna) przystępuje z końcem bieżącego roku do wydania specjalnego numeru poświęconego Polsce.

Firmy, pragnące umieścić ogłoszenia, zechcą się zgłaszać pod adresem p. L. Sapoznikowa, Warszawa, ul. Chłodna 17.

Polska Izba Handlowa w Portugalji organizuje w okresie od 1-go do 16 listopada r. b. w Lizbonie wystawę produkcji polskiej.

Firmy chemiczne, pragnące uczestniczyć w Wystawie, zechcą się zwrócić pod adresem: Camera de Comercio Polaca em Portugal, Lisboa—Portugal.

NA MARGINESIE

Przed kilku miesiącami — pisząc o sytuacji przemysłu tłuszczowego — wspomnieliśmy o trudnościach, wynikających dla niektórych przedsiębiorstw z powodu stosowania przez organy kontrolujące takich metod analitycznych, które w specjalnych okolicznościach mogą dawać rezultaty odbiegające od rzeczywistości. Nasza wzmianka wywołała żywą wymianę poglądów, i w rezultacie wspomniane sposoby badań zostały oświetlone z różnych punktów widzenia, z niewątpliwym ogólnym pożytkiem.

Spotkaliśmy się obecnie z faktem, który oczywiście nie upoważnia do stawiania ogólnych wniosków, lecz który może być przestrożą dla tych wszystkich, którzy na zasadzie analizy skłonni są do zbyt pośpiesznego ferowania wyroków.

Pewien poważny rolnik, nabywszy większą partję nawozów sztucznych, przesłał próbki do analitycznego zbadania. Rezultaty, zaopatrzone podpisem chemika, wykazały w superfosfacie zamiast 18% tylko 12.5% P_2O_5 , a w solach potasowych — zamiast 20% i 26% tylko 9.2% K_2O .

Badanie rozjemcze, dokonane przez wytrawnego analityka, wykazało niezwłocznie daleko idące błędy analizy i poważne nieścisłości znalezionych cyfr. Zarówno superfosfat, jak i sole potasowe najściślej odpowiadały gwarantowanej zawartości składników pożytecznych dla gleby.

Niezawsze jednak zaatakowane przedsiębiorstwo może tak szybko i tak skutecznie obronić swej reputacji. Dlatego też — gdy chodzi o decyzje, których podstawą jest analiza, dobrze jest przypomnieć zdanie francuskiego filozofa: „Il n'est pas d'état d'esprit plus favorable à la découverte de la vérité, qu'un prudent scepticisme”...

NOWE ROZPORZĄDZENIA

„Monitor Polski” Nr. 164 z dn. 18 lipca 1930, zawiera tekst podpisanej w dn. 10 kwietnia r. b. pomiędzy Polską a Grecją Konwencji Handlowej i Nawigacyjnej.

„Monitor Polski” Nr. 171 z dn. 26 lipca 1930, zawiera tekst not, wymienionych w dniu 22 kwietnia r. b. pomiędzy Rządem Polskim a

Rządem Egipskim, stanowiących prowizoryczne porozumienie handlowe.

„Monitor Polski” Nr. 173 z dn. 29 lipca 1930, zawiera tekst not, wymienionych w dn. 28 grudnia 1929 pomiędzy Rządem Polskim a Rządem Portugalskim, a stanowiących Konwencję Handlową i Nawigacyjną.

Powyższe trzy porozumienia nie zostały jeszcze ratyfikowane, a więc tymczasem nie obowiązują.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 26 ogłoszona została międzynarodowa taryfa związkowa polsko-czeskosłowacka, która zawiera, między innymi, ulgi przewozowe dla przewozu polskiego jedwabiu sztucznego do Czechosłowacji i celulozy idącej z Czechosłowacji do fabryk jedwabiu sztucznego w Polsce; zastosowane zostały również ulgi przewozowe dla magnezytu, tłuszczów i smoły drzewnej.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 23 ogłoszone zostało uzupełnienie taryfy międzynarodowej polsko-adriatyckiej, która zawiera, między innymi, zniżki przewozowe dla węgla drzewnego, idącego z Polski do Włoch.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 25 ukazała się międzynarodowa związkowa taryfa kolejowa polsko-rumuńska, która zawiera zniżki przewozowe w komunikacji państwowej dla całego szeregu produktów chemicznych, między innymi, dla: tłuszczów i olejów roślinnych i zwierzęcych, produktów suchej destylacji drzewa, produktów kostnych, chlorku cynku, karbidu, preparatów dla zwalczania szkodników, produktów opartych na przerobieniu soli, kwasów, nawozów sztucznych, produktów farmaceutycznych, farb, mydeł, gliceryny i t. d.

W taryfie związkowej polsko-niemieckiej przewidziane zostały zniżki przewozowe dla lintersów, siarczanu magnezu, wodorosiarczku sodu i kwasu azotowego, idącego z Niemiec do polskich fabryk jedwabiu sztucznego. Jednocześnie wspomniana taryfa przewiduje zniżkę przewozową dla wszelkiego rodzaju makuchów, wysyłanych z Polski do Niemiec.

E C H A

* Sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1929 znalazło odbicie w fachowej prasie cudzoziemskiej. Znany miesięcznik francuski „Chimie & Industrie” zamieścił zwięzłą charakterystykę sprawozdania, a czasopismo „Die Chemische Industrie” wydrukowało w przekładzie liczne ustępy naszego wydawnictwa, obrazujące stan poszczególnych gałęzi przemysłu chemicznego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30 ^o Bè w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	200 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
czysty 99%	330 "	siarkowy 60 ^o Bè	7,37 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	solny 19 ^o /21 ^o Bè	13 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "	czysty w łuskach	68 "
czysty	105 "	Octan sodu	160 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 "	ołowiu	270 "
Chlorek cynku 50 ^o Bè	55 "	Oleina zwierzęca destylat	280 "
Chlorek wapna bielący	40 "	saponifikat	270 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Oleum 20%	19,94 "
Chloroform czysty	750 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
" „pro narcosi”	1.800 "	Smoła preparowana	19,95 "
Fenol czysty	300 "	Siarczan amonu	43 "
Formalina 30%	250 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Soda amonjakalna	25 "
Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bè	305 "	kaustyczna	60 "
techniczna	175 "	Sól Glauberska kalcynowana niemielona	14—16 "
Karbid	75—80 "	Stearyna	285 "
Karbolineum	45 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej kostny	240 "	Toluen czysty	120 "
Klej skórny	400 "	Zelatylna techn.	450 "
Krezol	140 "		

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

TYLKO PODWÓJNE NORMALNE PORTO POCZTOWE WYNOŚI TARYFA
POCZTY LOTNICZEJ. OPŁATA ZWYKŁEMI ZNACZKAMI POCZTOWEMI

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Stomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1930 R.

MIĘDZYNARODOWE ZWIĄZKOWE TARYFY KOLEJOWE

Sprawa wywozu produktów chemicznych nabiera coraz donioślejszego znaczenia. Doniedawna — polski przemysł chemiczny pracował raczej dla zaspokojenia stale wzrastających potrzeb rynku wewnętrznego, względnie kierował swoje wysiłki w celu zwalczania konkurencji zagranicznej; wywóz zaś posiadał znaczenie przeważnie drugorzędne i częstokroć odznaczał się sporadycznością transakcyj. W miarę jednak rozwoju i modernizacji produkcji rynek wewnętrzny ulegał stopniowo nasycaniu, co zmusiło do zwrócenia większej uwagi na eksport, który staje się bardziej planowy; równoległe — technika wywozu ulega systematycznie ulepszeniu. W r. 1929 i 1930 wywóz artykułów chemicznych zwiększył się wydatnie, objął przytem szerszy zakres produktów, opanowując coraz to nowe rynki zbytu. Na rozwój wywozu wpłynęło również w pewnej mierze zwięźnienie rynku polskiego, pod wpływem ujemnej konjunktury gospodarczej.

Poszukiwanie rynków zbytu napotykało na poważne trudności. Wywóz — kierowany do wysoce uprzemysłowionych państw zachodnich i niektórych państw północnych, posiadających przemysł chemiczny na stopie nowoczesnej — siłą rzeczy nie miał wielkich widoków powodzenia, tembardziej że hasła liberalizmu celnego, propagowane przez te państwa, rzadko stosowane były we własnej polityce handlowej; szereg utrudnień o charakterze formalno - prawnym, podwyższanie ceł przywozowych i t. d. wielokrotnie uniemożliwiał planowy wywóz, nadając mu znamiona przypadkowości. W konsekwencji — polski przemysł chemiczny został zmuszony zmienić orientację w kierunku rynków bałtyckich i południowych, na których konkurencja nie daje się odczuwać w sposób tak bezwzględny i gdzie protekcjonizm celny posiada formy znacznie łagodniejsze. W ostatnich czasach w krąg zainteresowań eksportowych weszły również rynki bliskiego wschodu.

Specyficzne warunki naszej ekspansji handlowej wymagają oczywiście pokonywania wielkich przestrzeni przy transporcie, co z natury rzeczy powiększa trudności wywozowe; zapewnienie zatem dogodnych dróg przewozu i możliwie najtańszych kosztów transportu, staje się jednym z naczelnych postulatów naszej polityki handlowej, tembardziej że zniżki celne, uzyskiwane drogą

traktatową — częstokroć okupywane znacznymi ustępstwami z naszej strony — nie stwarzają wyłącznych przywilejów, z których nie mogliby korzystać inni kontrahenci, wobec stosowania prawie we wszystkich traktatach handlowych klauzuli największego uprzywilejowania. To też punkt ciężkości wysiłków ze strony polskiego życia gospodarczego winien być położony na sprawę rozbudowy związkowych taryf międzynarodowych, zapewniających wyłączne zniżki kolejowe, zarówno przy tranzycie jak i przy przewozach na terenie państw, importujących polskie produkty chemiczne. Taryfy związkowe przedstawiają tem więcej korzyści, że zapewniają liczne udogodnienia w zakresie techniki i formalności wywozowych, dając możność omięcia szeregu procedur celnych, podatkowych, przeładunkowych, policyjnych, weterynaryjnych i t. d. Typowym przykładem korzyści, płynących z tego tytułu, jest taryfa polsko-lewantyńska, która przyznaje Polsce przez teren rumuński zniżki tranzytowe, sięgające ok. 60% stawek przewozowych kolejowych oraz zniżki przy przewozach morskich. Poza to — w ogólną cenę przewoźnego włączone są koszty przeładunku w portach, składowe do chwili odejścia statku, manipulacje celne, tranzytowe i t. d. Nadawca otrzymuje fracht - konosament, z prawem indosu, a z chwilą załadowania towaru do polskiego wagonu może przestać troszczyć się o dalsze losy wysyłki, aż do chwili przybycia do punktu odbiorczego. Tak znaczne uproszczenia oczywiście w bardzo wielkiej mierze ułatwiają konkurencję, decydując wielokrotnie o możliwości opanowania nowych rynków zbytu. Naogół jednak stopień wykorzystania taryf związkowych był dotąd stosunkowo niewielki. Szeroki ogół jest mało obeznany z techniką taryfową i wobec niedostatecznej organizacji handlowej częstokroć posługuje się pomocą firm ekspedytorskich, które zatrzymują zyski stąd płynące na własny rachunek; rozpowszechniony w Polsce system sprzedawania towaru franco granica daje również możność ciągnięcia zysków pośrednikom lub odbiorcy, lecz nie producentom.

Międzynarodowe taryfy związkowe tem większe posiadają znaczenie, że przewidują również ulgi dla surowców i półproduktów.

Rozwój wywozu produktów chemicznych zmusił do wszczęcia badań i prac w zakresie kolejowych stosunków międzynarodowych; w rozbudo-

wanych w ciągu roku bieżącego taryfach z Rumunją, Czechosłowacją, Węgry, Austrią, Włochami, Niemcami, Rosją, Lewantem i Ameryką Północną uwzględniony został szereg produktów chemicznych. Obecnie prowadzone są prace

wstępne, celem uzyskania dogodnych połączeń z Jugosławją, Francją, Hiszpanją i Szwajcarią.

Krajowa wytwórczość chemiczna musi stale okazywać największe zainteresowanie naszkicowanymi poczynaniami.

KONGRES IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH WE LWOWIE

W dniach 3 i 4 września odbył się we Lwowie Zjazd radców wszystkich Izb Przemysłowo-Handlowych. Umiejętna organizacja Zjazdu oraz jednocześnie odbywające się jubileuszowe Targi Wschodnie przyciągnęły sporą liczbę uczestników z najdalszych stron kraju. W obradach brali poważny udział bezpośredni działacze handlowi i przemysłowi, nie zaś jedynie ich reprezentanci; stanowiło to w pewnym stopniu nowość.

Z referatów generalnych wzbudziły wybitniejsze zainteresowanie p. A. Wierzbickiego „Bieżące zagadnienia naszej polityki gospodarczej” i p. M. Szarskiego „Obciążenie gospodarstwa społecznego”. W sekcji polityki handlu zagranicznego wygłosił p. prof. S. J. Okolski bardzo ciekawy referat o całości kształcie zagadnienia celnego.

Przemysł chemiczny na terenie Kongresu wysunął postulat konieczności doraźnych poczynań władz rządowych w kierunku zwiększenia ochrony celnej, a ponadto wskazywał na niektóre dotkliwie braki ustawy o podatku dochodowym.

FRANCUSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY

Codzienna prasa francuska stale oddaje wiele miejsca zagadnieniom gospodarczym wogóle, zaś przemysłowym w szczególności, omawiając bądź to działalność ważniejszych dziedzin przemysłu, bądź pojedynczych przedsiębiorstw.

Latem roku bieżącego „Temps” poświęcił sporo uwagi przemysłowi chemicznemu, słusznie dopatrując się w tym dziale wytwórczości najdonioślejszych przejawów współczesnego życia gospodarczego.

Dowiadujemy się więc o korzystnej działalności szufjonowanych przedsiębiorstw Rhône-Poulenc, które wykazały czysty dochód za r. 1929 w wysokości 29 milionów franków; wyższy tylko o 1 milion w porównaniu z rokiem poprzedzającym — dochód znajduje uzasadnienie w gorszej konjunkturze, jaką przyniósł koniec roku ubiegłego. Przedsiębiorstwo Thodiaseta, spokrewnione z poprzednim, posiadające fabryki nie tylko we Francji lecz również w Niemczech, Włoszech i Brazylii, pracuje dochodowo — mimo ciężkiego kryzysu, jaki obserwujemy na światowym rynku sztucznego jedwabiu.

Pomyślnie też przedstawia się stan interesów Towarzystwa Fosforytów Tuniskich (Société des Phosphates Tunisiens), które wykazało prawie 17 milionów franków dochodu — przy wydobyciu 382.000 tonn fosforytów.

Najwięcej jednak miejsca poświęca prasa francuska zagadnieniom azotowym, a to w związku z faktem, że wartość importu związków azotowych do Francji wynosi rocznie około pół

miljarda franków. Światowa nadprodukcja związków azotowych jest już zupełnie wyraźna: jeśli wytwórczość w kampanji 1930/31 wyniesie — co jest najzupełniej prawdopodobne — powyżej 3 milionów tonn związanego azotu, wówczas powstanie nadwyżka ok. 800.000 tonn, gdyż konsumpcja światowa w żadnym wypadku nie przekroczy 2.200.000 tonn azotu. Francja stanowi jeden z nie licznych krajów, które nie pokrywają zapotrzebowania na związki azotowe produkcją wewnętrzną. To też oczy gospodarczego świata francuskiego zwrócone są na państwową fabrykę związków azotowych w Tuluzie, która jest przedmiotem specjalnej uwagi i niejednokrotnie stanowi temat ożywionych obrad parlamentarnych.

Senat francuski, z okazji wniosku o udzielenie nowego 140 milionowego kredytu dla Tuluzy, przeprowadził w końcu czerwca r. b. obszerną dyskusję nad sprawami fabryki, zaś szczegółowej krytyce poddał działalność Tuluzy senator okręgu Haute-Garonne, p. Blaignan. Projektowany kredyt ma być przeznaczony częściowo na pokrycie deficytu (50 milionów franków), częściowo na wybudowanie w Tuluzie fabryki kwasu azotowego (90 milionów franków). Mówca zwrócił uwagę, że fabrykę w Tuluzie udało się uruchomić dopiero po pięciu latach prób, najrozmaitszych wypadków i przeróbek; że doświadczenia te były bardzo kosztowne, wypompowały bowiem ze Skarbu Państwa conajmniej 330 milionów franków.

Gdy wreszcie fabrykę uruchomiono, wprowadziła ona zamieszanie na rynku pracy w okolicach Tuluzy; fabryka azotowa płaci więcej i wymaga podobno mniejszej wydajności niż inne firmy. W r. 1927 i 1928 przedsiębiorstwo przyniosło poważne straty, wynoszące 26.300.000 franków; pocóż więc wykladać jeszcze nowe pieniądze, rzucąc 140 milionów franków na niepewne? Mówca zwraca uwagę, że wszystkie te straty nie są winą ludzi, stojących na czele przedsiębiorstwa, lecz wynikają nieuchronnie z samego systemu. Celem fabryki było pokrycie zapotrzebowania francuskiego na związki azotowe, zaś młody organizm miał być jaknajbardziej zbliżony do przedsiębiorstwa prywatnego. Jednak rozwój wypadków sprawił, że Tuluz stała się wykładnikiem „namiętności etatyzmu, który jest zaprzeczeniem odpowiedzialności i efektywnych sankcyj”. Stworzono marnotrawstwo i chaos, zamiast sprawnie działającej placówki przemysłowej. Te wynurzenia na temat etatyzmu ze strony francuskiego parlamentarzysty są bardzo znamienne.

Naogół jednak stwierdzić wypada, że francuski przemysł chemiczny rozrasta się z roku na rok i tężeje coraz mocniej. Krytyczne głosy wskazują tylko, w jak wysokim stopniu zagadnienia tej dziedziny wytwórczości obchodzą całe społeczeństwo francuskie.

NOWE WYDAWNICTWA

Wyszło z druku dziełko Inż. Ryszarda Sznajdra, p.k. w st. sp., p. t. „Materiały Wybuchowe” (Tarnów, 1930), poświęcone sprawie bezpieczeństwa pracy i ochrony ogólnej przy fabrykacji i zastosowaniu eksplozywów.

Autor skorzystał ze swego 25-letniego doświadczenia w dziedzinie materiałów wybuchowych i dał znakomite opracowanie tematu. Gruntowność badań idzie w parze z praktycznym ujęciem zagadnień, a liczne przykłady, wzięte wprost z życia, ilustrują i wyjaśniają teoretyczne uogólnienia.

Dziełko zapełnia ważną lukę w naszym piśmiennictwie fachowym i powinno znaleźć szerokie rozpowszechnienie w sferach, które bezpośrednio lub nawet pośrednio interesują się materiałami wybuchowymi.

Biuro Związku otrzymało sprawozdanie o sytuacji gospodarczej okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie i referat Prof. W. Zawadzkiego, Dyrektora Izby w Wilnie, p. t. „Siły wytwórcze ziem wschodnich”.

Okręg Izby obejmuje województwa: wileńskie, białostockie, nowogródzkie i poleskie. Wszyscy, interesujący się życiem gospodarczym naszych kresów, znajdą we wspomnianych wydawnictwach bogate materiały.

W czasopiśmie „Oświata i Wychowanie”, wydawanym nakładem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w zeszytach czerwcowym z roku bieżącego, ukazał się artykuł p. L. Chrzczonowicza, p. t. „Zasady organizacji szkolnictwa zawodowego”.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na potrzebę i celowość ogłaszania się w czasopiśmie „Przemysł Chemiczny”. Czasopismo rozchodzi się w pokażnej ilości egzemplarzy, docierając do najdalszych zakątków kraju. Popieranie jedyne go czasopisma, poświęconego technologii chemicznej, jest w pewnej mierze obowiązkiem przemysłu.

KRONIKA

Dn. 9 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, na którym przeprowadzono dyskusję w sprawach dotyczących eksportu produktów chemicznych. Postanowiono zwrócić szczególną uwagę na sprawy traktatów handlowych oraz związkowych taryf kolejowych. Po załatwieniu szeregu spraw bieżących, wysłuchano sprawozdania o postępach organizacyjnych Polskiego Muzeum Przemysłu. Postanowiono zachęcać zrzeszone przedsiębiorstwa do ogłaszania się w czasopiśmie „Przemysł Chemiczny”.

Największa na świecie wytwórnia metalu kadmu znajduje się obecnie w Polsce, na terenie huty Pawła, w Rozdzienu. Została uruchomiona przez koncern Gieschego. Produkcja dzienna wynosi ok. 150 kg.

Wobec rozpoczęcia rokowań o traktat handlowy polsko - jugosłowiański uprzejmie prosimy o nadsyłanie swoich dezyderatów pod adresem Związku.

Na zasadzie okólnika rumuńskiej Generalnej Dyrekcji Cei, skierowanego do Urzędów Celnych 25 lipca 1930 r., próbki produktów chemicznych o wadze do 150 gramów dopuszczone są do przewozu bez cła.

Ostatnio obniżona została wewnętrzna taryfa kolejowa na terenie Rumunii. Ponieważ zniżki te nie zostały jeszcze przeliczone w związkowej taryfie polsko-rumuńskiej, przeto stosowanie taryfy związkowej niezawsze się kalkuluje; w związku z tem przy eksporcie należy uprzednio przeprowadzić badania. Przeliczenie w taryfie związkowej dokonane zostanie około 1 listopada.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 27 ogłoszona została bezpośrednia taryfa międzynarodowa polsko-amerykańska, przewidująca zniżki przewozowe dla transportów między stacjami P. K. P. przez port polski Gdynia a portami Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej: Baltimore, Norfolk, Boston, Filadelfja, Portland i New York. Zniżki przewidziane są jedynie dla towarów, kierowanych linją American Scantic Line. Nadawca polski może wysyłać towar ze stacji polskich, przytem wszelkie czynności przeładunkowe w portach, celne, manipulacyjne, podatkowe, weterynaryjne i policyjne załatwiają Agencje Kolejowe oraz wspomniane linje. Stacja nadawcza wystawia bezpośrednie listy przewozowe-konosamenty, które mogą być sformułowane na zlecenie i podlegać indosowi.

W najbliższym czasie przewidywana jest budowa taryfy związkowej, obejmująca również porty południowo - amerykańskie.

Taryfa polsko-amerykańska obejmie między innymi następujące artykuły: eter etylowy, krochmal, mąkę kostną, mydła tualetowe, naftalin, nasiona oleiste, smołę drzewną, terpentynę, tłuszcze zwierzęce, żelazocyjanki sodu i potasu, azbest, chlorobenzol, farby, gumożywicę, żywicę i t. d.

W „Monitorze Polskim” Nr. 202 z dn. 2 września r. b. znajdujemy tekst Konwencji Handlowej i Nawigacyjnej, zawartej w dn. 7 maja 1930 pomiędzy Polską i Hiszpanją.

Konwencja powyższa (oparta w zakresie celnym na ogólnym uprzywilejowaniu, bez zniżek konwencyjnych) będzie obowiązywać dopiero po ratyfikacji.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 63, z dn. 9 września r. b. poz. 501 ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie zmiany cen soli jadalnej.

Detaliczne ceny sprzedażne zostały ustalone następująco:

a) 36 zł. za 100 kg. soli warzonki i białej soli kamiennej,

b) 26 zł. za 100 kg. szarej soli kamiennej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	* Kwas azotowy 30 ^o Bè w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90 ^o	200 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60 ^o Bè	7,37 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny 19 ^o /21 ^o Bè	13 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	" czysty w łuskach	68 "
" czysty	105 "	Octan sodu	160 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 "	" ołowiu	270 "
Chlorek cynku 50 ^o Bè	55 "	Oleina zwierzęca destylat	280 "
Chlorek wapna bielący	40 "	" " saponifikat	270 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Oleum 20%	19,94 "
Chloroform czysty	750 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Smola preparowana	19,95 "
Fenol czysty	300 "	Siarczan amonu	43 "
Formalina 30%	250 "	* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Soda amonjakalna	25 "
Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bè	305 "	" kaustyczna	60 "
" " techniczna	175 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	14—16 "
Karbid	75—80 "	Stearyna	285 "
Katbolineum	45 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej kostny	240 "	Toluen czysty	120 "
Klej skórný	400 "	Żelatyna techn.	450 "
Krezol	140 "		

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

TYLKO PODWÓJNE NORMALNE PORTO POCZTOWE WYNOŚI TARYFA
POCZTY LOTNICZEJ. OPŁATA ZWYKŁEMI ZNACZKAMI POCZTOWEMI

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.	Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
Błękity Millori i paryski: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.	Potaż żrący: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Klej kostny i skórný: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Ślodka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.	Ług sodowy odpadkowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.
	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Phosphit: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,	Żelazocjanki sodowy i potasowy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1930 R.

X KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

W dniach 7 — 12 września r. b. odbył się w Leodjum X Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez francuskie stowarzyszenie „Société de Chimie Industrielle”. Kongres należał do niewątpliwie udanych, jeśli wogóle nie był jednym z najciekawszych zjazdów, zarządzanych corocznie od lat 10-ciu przez Towarzystwo Chemji Przemysłowej.

Miejscem obrad Kongresu było w roku bieżącym Leodjum — z okazji wystawy, jaką zor-

nego uczonęć, prof. Watermana, o działaniu katalitycznym niklu w procesach bergemizacji.

Wykład p. Lepersonne'a przeciążony może nieco materiałem liczbowo-statystycznym, dał jednak całkowity pogląd na rozwój belgijskiego przemysłu chemicznego zarówno w ostatnich latach, jak w okresie przedwojennym. Prelegent wskazał, że niema prawie dziedziny wytwórczości chemicznej, któraby nie znalazła zupełnego wyrazu na terenie Belgji. Zwłaszcza wielki prze-

Gmach chemji na Wystawie w Leodjum.

ganizowano w tem centrum belgijskiego przemysłu ku uczczeniu 100-lecia niepodległości Belgji. Zjazd — zapewne z tej również racji — był licznie obsesany i zgromadził nietylko belgijskich i francuskich chemików, lecz również przedstawiciele 22-ch innych krajów, którzy udziałem swym podkreślili międzynarodowy charakter kongresów chemji przemysłowej.

Z pośród wygłoszonych referatów zasługują na uwagę wypowiedziany na plenarnem posiedzeniu odczyt p. H. Lepersonne o przemyśle chemicznym Belgji oraz wiele komunikatów, zgłoszonych na komisje, wśród nich odczyt zna-

myśl nieorganiczny, sztuczny jedwab i produkty fotograficzne mogą się wykazać wybitniejszymi postępami. Te zresztą działy produkcji są też najpoważniej reprezentowane na wystawie w Leodjum, gdzie specjalny pawilon — którego widok zamieszczamy obok — poświęcono przemysłowi chemicznemu. Nawiasowo zaznaczyć należy, że zobrazowanie na wystawie produkcji sztucznego jedwabiu nie stało na wysokości zadania: bogate i gustownie urządzone stoiska fabryk sztucznego jedwabiu zgromadziły raczej kolekcję wyrobów ze sztucznego jedwabiu niż samą przędzę, co zwiedzającemu mimowoli nasu-

wało myśl, że przedsiębiorstwa te zajmują się produkcją tkanin i wyrobów dzianych, nie zaś przedży sztucznego jedwabiu.

Obok referatu p. Lepersonne'a drugim ciekawym odczytem był wspomniany już wykład prof. Watermana. Prelegent przedstawił wyniki swoich badań nad katalitycznym działaniem niklu przy otrzymywaniu benzyny i kerozyny: operując równocześnie wysokim ciśnieniem, otrzymuje on produkty pozbawione barwy, co stanowi niewątpliwą postępowanie techniczne. Referat wywołał długą i ożywioną dyskusję, w której brali udział wszyscy prawie uczestnicy komisji paliwa ciekłego.

Prace innych komisji, których ogółem pracowało siedemnaście, były istotnie zajmujące, choć kilka odczytów spadło z porządku obrad — z racji nieprzybycia prelegentów. Wygłoszono również na Kongresie referat z zakresu naszych stosunków chemicznych — mianowicie o polskich solach potasowych. Komunikat polski był

tem więcej aktualny, że zbiegł się w czasie i kategorycznie zaprzeczył kolportowanym chętnie przez wydawnictwa niemieckie wiadomościom o rzekomem zatrzymaniu pracy w polskich kopalniach soli potasowych.

X Kongres Chemii Przemysłowej był pierwszym tego typu, gdzie oficjalnie wprowadzono, zarówno w obradach jak w uroczystościach zjazdowych, język niemiecki: delegat Niemiec, prof. Berl, wygłosił swoje przemówienie powitalne po niemiecku. Dało to zresztą podstawę innym delegatom do wypowiedzania się — choćby w paru słowach — również w ich językach.

Z ramienia Polski uczestniczyli w Kongresie oficjalni przedstawiciele: Akademii Umiejętności — Inż. F. Wiślicki, Polskiego Towarzystwa Chemicznego — Dr. S. Weil, Związku Przemysłu Chemicznego — Inż. T. Zamoyski. Prócz tego, w pracach Kongresu wzięło również udział kilku Polaków z Inż. J. Prottem i Inż. Śmiśniewiczem na czele.

KIERUNKI EKSPORTU NIEMIECKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Niemiecka Komisja Ankietaowa opublikowała sprawozdanie dotyczące stanu najważniejszych gałęzi przemysłu w Rzeszy Niemieckiej. Niezmiernie interesujące są informacje, obrazujące sytuację w niemieckim przemyśle chemicznym oraz wykazujące ewolucję, która zaszła w tym dziale w okresie powojennym.

Wskutek przemian politycznych i gospodarczych, związanych z wojną i nowym ukształtowaniem stosunków, zmienił się dość poważnie kierunek eksportu produktów chemicznych z Niemiec. Uwidacznia to następująca tablica, przedstawiająca w milionach RM. wywóz do poszczególnych krajów:

Kierunek eksportu	1913	1925	1926	1927	1928	1929
Wielka Brytania	113,5	68,6	67,7	80,3	74,0	83,2
Rosja	82,7	62,8	52,0	44,8	46,6	48,5
Chiny	57,0	46,3	53,2	49,7	59,7	52,3
Rumunia	20,8	9,0	11,1	15,9	16,8	14,5
Bułgaria	7,2	3,8	2,6	4,2	3,8	3,8
Turcja	13,7	5,3	4,6	5,7	5,0	4,7
Chile	6,2	5,7	6,2	5,4	6,6	8,8
Australja	5,9	2,1	3,7	5,7	5,7	6,8
Kol. ang. w Afryce	4,9	3,2	3,5	4,3	4,3	4,9
Stany Zjednoczone	105,0	91,1	96,6	114,9	119,7	148,0
Italia	41,3	38,7	36,8	41,1	52,0	48,1
Belgia-Luksemburg	38,7	29,7	40,0	45,5	49,3	46,8
Francja	56,0	47,7	62,9	56,7	78,7	67,3
Czechosł., Austria						
Węgry	89,4	82,4	85,4	105,3	111,9	113,6
Polska	—	20,7	14,7	30,4	31,2	24,3
Holandja	41,7	85,0	85,0	123,9	113,3	107,7
Japonja	27,8	75,8	91,3	50,0	73,9	89,9
Bryt. Indje	19,6	30,4	36,3	55,1	48,1	40,0
Holand. Indje	12,1	15,1	25,6	21,5	23,7	23,0
Hiszpanja	13,7	25,1	35,3	41,1	39,8	33,8
Szwajcaria	37,7	49,8	46,9	56,9	59,5	61,8
Szwecja	16,7	26,9	30,9	35,9	35,5	33,3
Dania	14,7	24,8	29,7	32,8	38,9	43,0

Kierunek eksportu	1913	1925	1926	1927	1928	1929
Finlandja	5,3	10,4	13,1	12,9	11,9	11,6
Brazylja	12,6	16,7	16,4	20,5	25,1	20,0
Argentyna	10,7	14,9	17,3	21,5	23,1	22,5
Egipt	3,2	6,7	7,0	10,1	12,5	15,6
Razem	858,1	898,3	974,8	1.102,1	1.159,1	1.177,8

Tabliczka wykazuje zmniejszenie handlu z Anglią — wskutek znanych środków celnych zastosowanych przez Wielką Brytanię — oraz handlu z Rosją, wskutek państwowego monopolu handlu zagranicznego Sowieców. Handel niemieckimi chemikaljami nie rozwija się w poszczególnych państwach bałkańskich, a także w Stanach Zjednoczonych i w Chinach. Natomiast bardzo silnie wzrósł eksport do innych krajów azjatyckich.

Przed wojną — większa część produkcji chemicznej niemieckiej była wywożona zagranicę; obecnie rynek wewnętrzny pochłania dwie trzecie wytwórczości.

Należy zaznaczyć, że sprawozdanie Komisji Ankietaowej, do którego jeszcze powrócimy, ponownie podaje fałszywe informacje, dotyczące wysokości stawek celnych w Polsce dla produktów chemicznych. Powtarza bowiem wiadomość, przedłożoną światowej Konferencji Ekonomicznej w Genewie w r. 1927, przez niemiecką delegację, według której ochrona ta w Polsce wynosi 114% ad valorem. W swoim czasie sprostowaliśmy tę nieprawdziwą a tendencyjnie rozszerzaną wiadomość.

NOWE MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE

Przed niedawnym czasem zawarty został między Finlandją i Niemcami traktat handlowy, w którym udało się Niemcom uzyskać wydatne podwyższenie niemieckich traktatowych stawek celnych na produkty mleczarskie, wzamian za

inne ustępstwa. Niepozorny ten na pierwszy rzut oka fakt wywołał poważne przekształcenia w handlu zagranicznym poszczególnych państw. Mianowicie Holandia, Danja i Łotwa, korzystające w traktatach handlowych z Niemcami z klauzuli największego uprzywilejowania — bez utrwalonych stawek — narażone zostały automatycznie na wydatne podwyższenie ceł przywozowych na produkty mleczarskie, wskutek czego utraciły prawie całkowicie rynek zbytu w Niemczech. Ponieważ produkty te stanowiły dla wskazanych krajów pokaźne pozycje w eksporcie, przeto zaczęto stosować politykę odwetową, bojkotując wszystkie towary importowane z Niemiec.

W związku z powyższymi posunięciami, powstają dla Polski możliwości zbytu szeregu nowych artykułów, względnie umocnienia naszego wywozu do Holandji, Danji i Łotwy.

Przemysł chemiczny również może wyciągnąć konsekwencje z nowego ukształtowania konstelacji gospodarczych i przeprowadzić powinien szczegółowe badania wspomnianych rynków, celem wyzyskania wytworzonej sytuacji. Wywóz polskich produktów chemicznych do Holandji i Danji istniał dotąd w nader szczupłym zakresie wskutek konkurencji niemieckiej, natomiast penetracja polska na rynek łotewski, wobec bliskiego sąsiedztwa, była znaczna. Istnieją przeto poważne możliwości rozwinięcia eksportu produktów chemicznych do wszystkich tych krajów, zwłaszcza na Łotwę.

KRONIKA

Dn. 24 września r. b. odbyło się posiedzenie Prezydium Zarządu Związku, na którym rozważono szereg spraw bieżących. Między innymi, Prezydium zastanawiało się nad sprawami celnymi, które są dla przemysłu chemicznego szczególnie aktualne. Postanowiono zwrócić się do Pana Ministra Przemysłu i Handlu z prośbą o udzielenie autorytatywnych wyjaśnień co do możliwości przeprowadzania zmian w obecnie obowiązującej taryfie celnej.

W wykonaniu dawniejszych uchwał, postanowiono zwoływać konferencje Prezydium Zarządu co tydzień.

Dn. 22 września odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na którym omawiane były przedewszystkiem sprawy zniesienia deklaryfikacji dla szeregu produktów z dniem 1 października r. b. Komitet Taryfowy postanowił rozpatrywać wszelkie wnioski o przywrócenie dotąd obowiązujących ulg na następnym posiedzeniu Komitetu, za 4 — 6 tygodni.

Jednym z najważniejszych zagadnień, poruszonych na posiedzeniu, była sprawa przywrócenia ulg przewozowych na miał węglowy. W swoim czasie — wobec nagromadzenia wielkich

zapasów miálu w kopalniach — utworzono ulgową taryfę na ten rodzaj paliwa, zalecając jednocześnie przemysłowi przebudowanie odpowiednich instalacyj, wskutek czego szereg gałęzi przemysłu zainwestował odpowiednie urządzenia. Zniesienie ulgi przewozowej na miał zmusza przemysł do ponownej przebudowy, co oczywiście wpłynie na podrożenie kosztów własnych. Zresztą kopalnie górnośląskie i dąbrowieckie posiadają ponownie wielkie zapasy miálu węglowego, nie zaszyły więc żadne ekonomiczne przekształcenia, któreby usprawniły zmianę polityki taryfowej Min. Komunikacji. W związku z tem Komitet Taryfowy wystąpił do Pana Ministra Komunikacji z prośbą o ponowne zbadanie sprawy.

W rezultacie, na okres czasu od dn. 1.X. do 31.XII 1930 zostały przyznane zniżki: na przestrzeni 200 — 400 klm. — 5%, powyżej 400 klm. — 10%.

Rozpatrywana była również sprawa, referowana przez przedstawiciela Związku Przemysłu Chemicznego, a dotycząca przyznania prawa do korzystania z taryfy eksportowej dla materiałów drzewnych, idących do impregnacji i eksportowanych później przez porty. Obecnie przewóz dokonywany jest na zasadzie taryf łamanych, co tak dalece podraża koszty przewozu, iż uniemożliwia impregnację, zmuszając przemysł drzewny do wysyłek zagranicę towarów w stanie nienasyconym. Komitet Taryfowy przychylnie rozpatrzył tę sprawę.

Nawiązując do poprzednio drukowanych informacji donosimy, że uruchomione zostało solvayowskie stypendjum imienia Dyrektora Zygmunta Toeplitza. Pragnący korzystać z tego stypendjum, mogą składać podania, zaopatrzone w „curriculum vitae”, świadectwa szkolne oraz program zamierzonych prac — pod adresem Zakładów Solvay w Polsce, Warszawa, ul. Czackiego 14.

W związku z rozszerzonymi możliwościami zasilania zagranicznej prasy codziennej notatkami i wiadomościami z zakresu polskiego przemysłu chemicznego — zwracamy uwagę członków Związku na tę możliwość, prosząc o korzystanie z niej — przez nadsyłanie odpowiednio zredagowanych wiadomości w języku francuskim lub niemieckim.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 65 z dn 23 września 1930 ukazało się pod poz. 518 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 30 sierpnia 1930 w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej. Rozporządzenie to przewiduje podwyższenie stawki celnej na potaż, objęty poz. 105 p. 3 taryfy celnej, ze zł. 13 do zł. 20 od 100 kg. Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 13 października 1930 r.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	200 "
" czysty 99%	330 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "
* Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	16 "
Chlorek cynku 50 ^o Bė	55 "
Chlorek wapnia bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	750 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bė	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	240 "
Klej skórnny	400 "
Krezol	140 "

* Kwas azotowy 30 ^o Bė w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60 ^o Bė	7,37 "
" solny 19 ^o /21 ^o Bė	13 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	270 "
Oleina zwierzęca destylat	280 "
" saponifikat	270 "
Oleum 20%	19,94 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smola preparowana	20,95 "
Siarczan amonu	36 "
* Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14—16 "
Stearyna	285 "
Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

POCZTA LOTNICZA PRZEWOZI PASAŻERÓW,
KORESPONDENCJĘ, TOWARY

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękitny Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”,

Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórnny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”,

Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI

PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1930 R.

SEKCJA NAWOZOWA ZWIĄZKU

Jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu chemicznego jest wytwórczość nawozów sztucznych, której zwłaszcza w dobie obecnej — trwania kryzysu rolnego — poświęcać należy szczególną uwagę. Z tych właśnie wychodząc założeń, Związek Przemysłu Chemicznego — jak już o tem donosiliśmy — powołał do życia przed niedawnym czasem Sekcję Nawozową, gdzie reprezentowane są wszystkie dziedziny produkcji sztucznych nawozów: fosforowych, azotowych i potasowych.

Drugie z kolei plenarne posiedzenie Sekcji odbyło się dn. 3 października r. b. i miało za zadanie rozważenie bieżących zagadnień przemysłu nawozowego oraz załatwienie szeregu spraw organizacyjnych. Obszerniejszą wymianę zdań wywołała sprawa Ustawy o handlu nawozami sztucznymi, która domaga się nowelizacji — w znaczeniu zarówno wprowadzenia wielu istotnych poprawek do tekstu Ustawy, jak właściwego wypracowania przepisów wykonawczych.

Po omówieniu szeregu spraw merytorycznych i organizacyjnych, uchwalono w ostatecznym brzmieniu Regulamin Sekcji, który przytaczamy niżej w dosłownem brzmieniu — przedewszystkiem z uwagi na to, że stanowi on równocześnie normalny regulamin wszystkich sekcji, działających na terenie Związku.

REGULAMIN SEKCJI NAWOZOWEJ ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

§ 1.

Celem rozważania spraw zawodowych, dotyczących przemysłu nawozów sztucznych, na terenie Związku Przemysłu Chemicznego działa Sekcja Nawozowa, której członkami są przedsiębiorstwa chemiczne należące do Związku i produkujące sztuczne nawozy — po uprzednim zgłoszeniu swojego akcesu do Sekcji.

§ 2.

Przedmiotem prac Sekcji są wszystkie ogólne, interesujące przemysł nawozów sztucznych sprawy, wniesione bądź przez członków Sekcji, bądź przez Zarząd lub Dyрекcję Związku Przemysłu Chemicznego, przedewszystkiem zaś sprawy celne, kolejowe, opinjowanie projektów ustaw i roz-

porządzeń dotyczących nawozów sztucznych i t. d.

§ 3.

Pracami Sekcji kieruje wybierane raz do roku Prezydjum, składające się z przewodniczącego, conajmniej jednego vice - przewodniczącego Sekcji oraz z kooptowanych przez Prezydjum członków. W posiedzeniach Sekcji bierze również udział przedstawiciel Dyrekcji Związku. Protokół prowadzony jest przez biuro Związku.

§ 4.

Zebrania Sekcji zwoływane są przez Prezydjum w miarę potrzeby; zawiadomienia o posiedzeniach powinny być rozsyłane conajmniej na tydzień przed terminem.

§ 5.

Uchwały Sekcji Nawozowej mają moc obowiązującą dla członków Sekcji i są ważne, jeżeli zapadły prostą większością głosów na zebraniu Sekcji w obecności członków, rozporządzających conajmniej $\frac{1}{4}$ głosów, obliczonych na podstawie § 21 Statutu Związku Przemysłu Chemicznego, i jeżeli nie sprzeciwiają się przepisom tego statutu i postanowieniom ogólnych zebrań Związku Przemysłu Chemicznego.

§ 6.

Uchwały Sekcji są komunikowane Zarządowi Związku i podlegają wykonaniu, jeżeli w ciągu tygodnia nie zostały przez Zarząd zakwestjonowane. W razie protestu ze strony Zarządu, zakwestjonowana uchwała powinna być poddana pod obrady najbliższego ogólnego zebrania Związku Przemysłu Chemicznego.

§ 7.

Wszelkie piśmienne wystąpienia nazewnątrz Sekcja skutecznie wyłącza za pośrednictwem Związku Przemysłu Chemicznego. Wystąpienia zewnętrzne inn go charakteru — przez Związek lub przez Prezydjum Sekcji.

Zebranie Sekcji Nawozowej wskazało, że ta forma porozumiewania się poszczególnych przedsiębiorstw nawozowych, które mają poważny zespół wspólnych interesów, jest nadzwyczajnie celowa i szczególnie w naszych warunkach wskazana.

NOWE TRAKTATY HANDLOWE

Rumunja zawarła ostatnio traktaty handlowe z Francją, Czechosłowacją i Włochami. Na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania Polska korzystać będzie, między innymi, z następujących zniżek celnych, przyznanych innym państwom:

	Cło w lejach za 100 kg.
224 Mydła w płynie, proszku i pastach nieperf.	3.500
Ex. 278 Kwasy tłuszczowe	1.200
345 Oleje roślinne	1.200
1732 Wyroby techniczno-chem. do użytku domowego	
Ex. 1751 Lekarstwa wszelkie jak: pigułki, cukierki, kapsułki, emulsje, tabletki i t. d.	40—350
Ex. 1752 Lekarstwa dozowane	500—600
1757 Perfumy	800
Wody do ust	160
Brylantyna, kremy i pomadki kosmetyczne	250
1768a Biel cynkowa	300
Litopon	320
1776 Farby artystyczne	2.500
Kwas winowy	2.500
1565 Węgiel drzewny w miazdze	325
1771 Ultramaryna w proszku lub kawałkach	400

KRONIKA

Dn. 8 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przedyskutowano i załatwiono szereg spraw bieżących i organizacyjnych. W skład członków Związku przyjęta została Fabryka Mydła Eryk A. Kollontay w Katowicach; w ten sposób Sekcja Tłuszczowa Związku, grupująca wszystkie poważniejsze przedsiębiorstwa tłuszczowe Rzeczypospolitej i w. m. Gdańska, została skompletowana przez największą śląską fabrykę mydła.

Zarząd postanowił rozszerzyć ramy Sekcji Eksportowej Związku, powołując do niej przedstawicieli wszystkich eksportujących przedsiębiorstw chemicznych, jakie należą do Związku. Na przewodniczącego Sekcji Eksportowej powołano p. Inż. Feliksa Wiślickiego.

Do Prezydium Związku, składającego się dotychczas z pp.: Dr. J. Landaua — Prezesa, Prof. J. Zawadzkiego, Inż. W. Płużańskiego, Inż. J. Wojnara — Wiceprezesów oraz Inż. Z. Toeplitza, Inż. W. Sommera — członków Prezydium, powołano jeszcze pp.: Inż. F. Wiślickiego i Inż. J. Podraszkę.

Posiedzenia Zarządu Związku postanowiono zwoływać w drugą środę każdego miesiąca o godz. 5-ej po poł., posiedzenia Prezydium Zarządu — w każdy wtorek o godz. 1 min. 15 w poł.

Celem utrwalenia kontaktu między przedsiębiorstwami prowincjonalnymi i stołecznymi oraz

Dyrekcją Związku — postanowiono niektóre posiedzenia sekcji fachowych Związku odbywać poza Warszawą, w ośrodkach gdzie znajdują się właściwe należące do Związku fabryki.

Dn. 7 października r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym — z pośród spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny — postanowiono: środek izolacyjny, składający się z ca. 70 proc. odpadków korkowych oraz z ca. 30 proc. roztworu celulozoidu — cłię wg. poz. 60 p. 1. d. taryfy celnej; farby na wodzie bez domieszki pigmentu organicznego — cłię wg. poz. 137 p. 5b. taryfy celnej.

Z dniem 1 października 1930 r. podwyższone zostały koszty przewozu kwasu siarkowego drogą zniesienia deklasyfikacji. W nowym układzie stosunków koszty przewozu kwasu 60° Bé wynoszą na typowych przestrzeniach: przy 300 klm. — 25 proc. ad valorem, przy 400 klm. — 29 proc. ad valorem. Tak wydatne obciążenie towaru w wysokim stopniu podwyższa koszty własne produkcji w przemysłach konsumujących, mianowicie w zakresie jedwabiu sztucznego, przemysłu farmaceutycznego, benzolowego, soli nieorganicznych, syntetycznego oraz w przemyśle opartym na przerobie soli.

W związku z powyższym, Związek Przemysłu Chemicznego złożył wniosek do Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej o przywrócenie dawnej stawki przewozowej.

Izba Handlowa Polsko - Rumuńska zwróciła się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zwrócenie uwagi członków Związku na pożytek należenia do Izby; przedsiębiorstwa, eksportujące do Rumunii, istotnie wyciągnąć mogą poważne korzyści z prac wspomnianej Izby.

Podług ostatnio uzyskanych informacji, Sowiety rozpoczęły import do Polski chlorku wapna, ofiarując go po cenie 4 £. za 1 tonnę franco granica bez cła. Po doliczeniu cła oraz kosztów przewozu, cena franco fabryka odpowiadałaby mniej więcej cenom polskim. Obecnie jednak oferty sowieckie proponują chlorek wapna w cenie 3 £, co ma już niedwuznaczny charakter dumpingowy.

Biuro Związku otrzymało Sprawozdanie o sytuacji gospodarczej okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie i referat Prof. W. Zawadzkiego, Dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, p. t. „Siły wytwórcze ziem wschodnich”.

Okręg Izby obejmuje województwa: wileńskie, białostockie, nowogródzkie i poleskie. Wszyscy interesujący się życiem gospodarczym naszych kresów znajdują we wspomnianych wydawnictwach bogate materiały.

NA MARGINESIE

Na rynek księgarski znów rzucono kilka książek adresowych, które spełniać mają zadanie informowania czytelnika o przejawach gospodarczych życia polskiego, zwłaszcza zaś o polskim rynku. Podobne wydawnictwa powinny spełniać doniosłą rolę, zaś kilka z nich, jak np. księga adresowa Inż. Sroki lub znany dobrze „Rocznik o spółkach akcyjnych” stoją na wysokim poziomie i całkowicie wywiązują się z trudnego zadania dokładnego i szczegółowego podawania wiadomości o działających na terenie naszego kraju firmach przemysłowych i handlowych.

Tem gorzej na podobnym tle rysują się ostatnie wydawnictwa w powyższym zakresie, które nie tylko niedbalstwem formy, ale przede wszystkim karygodnym lekceważeniem treści muszą stawiać pod znakiem zapytania celowość podejmowania prac, do których organizatorowie nie są najwidoczniej odpowiednio przygotowani.

Książka adresowa, ostatnio kolportowana na rynku księgarskim, charakteryzuje się wprawdzie potężną objętością (zawiera powyżej 1,000 stron formatu dużej ósemki), lecz treść jej została skonstruowana w sposób, który nazwaćby można humorystycznym, gdyby równocześnie nie był tak beznadziejnie smutny — lekceważeniem elementarnych wymagań, jakie stawiać się zwykło księgom informacyjnym.

Przykładowo tylko wskażemy kilka najdrażniejszych szczegółów. Gdyby więc z ilości miejsca, poświęconego opisowi Izby Przemysłowo-Handlowych, sądzić o uprzemysłowieniu właściwych okręgów i ich znaczeniu w życiu gospodarczym Polski, to na pierwszym miejscu znalazłaby się Izba Wileńska (14 stron) na drugim — Izba Bydgoska (9 stron), na ostatnim — Izba Warszawska (3 strony).

Z rozdziału o miastach dowiaduje się uważny czytelnik, że najgłodniejszymi uwagi ośrodkami miejskimi są w Polsce: Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy (dlaczego w rozdziale o miastach?), Królewsko - Stołeczne miasto Lwów, Lublin, Radom, wolno - królewskie miasto Drohobycz, królewskie wolne miasto Nowy-Targ. O istnieniu takich, z olbrzymią tradycją historyczną i kulturalną, miast jak Kraków czy Wilno, ważnych ośrodków przemysłowych, jak Łódź czy Bielsko, wreszcie o stolicy Państwa — Warszawie zdają się autorowie owej książki adresowej nic nie wiedzieć, nie wspominając o nich ani jednym bodaj słowem.

W rozdziale o Kasach Chorych sporo informacji o tych instytucjach w Złoczowie, Tarnopolu, Pińczowie; pominięto za to Kasę warszawską, łódzką czy poznańską!

Z całą bezwzględnością należy ostrzec czytelnika przed uczeniem się geografii Polski z omawianego dzieła: dowiedziałby się bowiem — ku swemu wielkiemu zdziwieniu, że Jasło i Kraków leżą w Województwie Warszawskim, Tczew i Toruń — w Województwie Krakowskim, Rawa Ruska i Przemyśl — w Wojewódz-

twie Pomorskim, zaś powiat warszawski — w Województwie Lubelskim!

A teraz trochę szczegółów dotyczących przemysłu chemicznego. W rozdziale, poświęconym wytwórczości perfumeryjnej, znana z ogłoszeń przedwojenna firma Anna Csillag, (postać kobieca z długimi włosami i wezwanie do czytelnika: „Ja, Anna Csillag, z włosami na 1,80 mtr. długimi...”) zajmuje 9 wierszy druku garmondowego, najstarsza w Polsce fabryka perfumeryjna Pulsa — 4 wiersze drobnego petitu. W tak zwanej „ogólnej części przemysłu chemicznego” — Sp. Akc. „Rędziny”, Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce Boruta” w Zgierzu powięcono po 3 wiersze petitu, zato np. fabryka kwasu węglowego we Lwowie zajmuje 16 wierszy garmondu i t. d. i t. d. Podobnych przykładów możnaby wyliczyć znacznie więcej.

Niepodobna się dziwić że jedno takie wydawnictwo podrywa zaufanie do wszystkich książek adresowych, i że każdy przemysłowiec lub kupiec, któremu proponuje się poparcie wydawnictw informacyjnych — kategorycznie odmówi temu żądaniu, wskazując kompromitujący spłot nieścisłości i błędów, jakimi roi się omawiana książka adresowa.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 69 z dn. 8 października r. b. ukazało się pod poz. 554 Rozporządzenie Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, oraz Spraw Wewnętrznych w sprawie przepisów higieny i bezpieczeństwa przy przygotowywaniu farb i past zawierających związki ołowiu oraz przy wykonywaniu robót malarskich takimi farbami.

Rozporządzenie to zawiera szczegółowe przepisy w powyższym zakresie, idące niekiedy tak daleko, że praktycznie biorąc uniemożliwiają one całkowicie stosowanie farb zawierających związki ołowiu. Podobnie rygorystyczne przepisy nie zdają się być wskazane. W ramach samych przepisów istnieją zresztą pewne sprzeczności wewnętrzne; tak np. Rozporządzenie zakazuje wykonywania omawianych prac przez kobiety, równocześnie zaś we wzorze księgi kontroli zaprzecza tej zasadzie, umieszczając w niej rubrykę, wskazującą pleć zatrudnionych robotników.

Rozporządzenie domaga się dokładnego przeprowadzenia i wprowadzenia szeregu poprawek, co nie jest chyba rzeczą trudną z uwagi na to, że przepisy uchodzą w życie dopiero dn. 8 stycznia 1931 r.

ECHA

* Z dniem 1 października r. b. dotychczasowy Dyrektor Zarządzający Zakładów Solvay w Polsce, p. Zygmunt Toeplitz, opuścił zajmowane stanowisko, obejmując funkcje Vice-Prezesa Rady Zakładów Solvay. Na Dyrektora Zarządzającego powołany został p. Inż. Henryk Kułakowski.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 "
" " czysty 99%	330 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "
* Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlow 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 "
Chlorek cynku 50 ⁰ Bė	50 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	750 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 40%	270 "
Fosfory rachowskie surowe	3.50—4 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30 ⁰ Bė	305 "
" techniczna 85/86%	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	220 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

* Kwas azotowy 30 ⁰ Bė w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60 ⁰ Bė	7,37 "
" solny 19 ⁰ /21 ⁰ Bė	11,50 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	140 "
" ołowiu	235 "
Oleina zwierzęca destylat	275 "
" saponifikat	265 "
Oleum 20%	19,94 "
Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
Smoła preparowana	20,95 "
Siarczan amonu	36 "
* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 "
Stearyna	280 "
Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

POCZTA LOTNICZA PRZEWOZI PASAŻERÓW,
KORESPONDENCJĘ, TOWARY

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

„Pepege”, Polski Przemysł Gumowy.
Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1930 R.

KRYZYS GOSPODARCZY A NAUKA

Znana jest opinia, sformułowana przez jednego ze współczesnych amerykańskich działaczy przemysłowych, a równocześnie propagatora rozumnie stosowanych zasad naukowej organizacji, że okres kryzysu gospodarczego wyzyskiwać należy w kierunku pogłębiania sprawności przedsiębiorstwa, jego modernizacji oraz krytycznego zbadania metod produkcji — aby po zakończeniu przesilenia przedsiębiorstwo okazało się najbardziej konkurencyjne w zespole innych, pokrewnych.

W warunkach naszej polskiej rzeczywistości, przy ogólnym braku kapitałów, wyczerpaniu zdolności kredytowych, spadającej konsumpcji wewnętrznej, wzroście zapasów magazynowych — trudno nawoływać do nowych inwestycji, do łożenia poważniejszych środków na kosztowną zazwyczaj modernizację przedsiębiorstwa.

Natomiast jedna dziedzina pracy nie powinna — mimo dotkliwego kryzysu — leżeć odłożeniem. Dziedzina ważna, istotna zwłaszcza dla przemysłu chemicznego: to najbliższa współpraca nauki z techniką, popieranie badań naukowych zarówno na terenie szkół akademickich, jak w specjalnych pracowniach i zakładach.

W kraju, gdzie przemysł chemiczny oddawał na stał na bardzo wysokim poziomie — w Niemczech — współpraca owa charakteryzuje się tak bezpośrednią łącznością między nauką i przemysłem, że trudno znaleźć granicę, kiedy chemia czysta wspomaga przemysł, kiedy zaś przemysł pozostaje na usługach nauki.

W kraju naszym wskazana idea oddawna już znalazła zrozumienie i realizację. Chemiczny Instytut Badawczy, zwłaszcza z chwilą przeniesienia go do Warszawy, objął specjalnie szerokie dziedziny. Katedry chemii naszych uniwersytetów i politechnik chętnie przystępują do opracowywania istotnych zagadnień, najściślej związanych z produkcją. Często jednak brak środków budżetowych osłabia natężenie pracy, niekiedy nawet nie pozwala podjąć wielu zamierzonych tematów.

W tym stanie rzeczy niezbędna jest rze-

czowa pomoc ze strony przemysłu. Pomoc tem łatwiejsza, że nie chodzi tutaj o setki, lecz raczej o dziesiątki tysięcy złotych. Drobne stosunkowo subsydia, wydawane przez przemysł poszczególnym pracownikom chemicznym, nie tylko przyczynią się do wykształcenia nowych pożytecznych pracowników dla przemysłu, lecz pozwolą również opracować problemy, z jakimi trudno się czasem uporać, posiadając do dyspozycji tylko niewielkie, niezbyt bogato wyposażone laboratoria fabryczne, podręczną biblioteczkę i w braku odpowiedzialnego kierownika naukowego.

Związek Przemysłu Chemicznego niemal od pierwszego dnia swojej egzystencji, rozumiejąc doniosłość takiej właśnie współpracy z nauką, starał się subsydjować w miarę możliwości ciekawsze prace naukowe i poważne pracownie uniwersyteckie i politechniczne. Fundusze na ten cel wpływały od zrzeszonych przedsiębiorstw, które co roku wydzielały pewne kwoty, oddając je do dyspozycji Związku na cele popierania badań naukowych. Od pewnego czasu jednak źródło to poczęło zawodzić. Sumy, przeznaczone na cele naukowe, wpływały coraz rzadziej i w coraz szczuplejszych rozmiarach. Tymczasem potrzeby pracowni naukowych nie maleją, lecz przeciwnie — rosną. Ilość katedr jest coraz większa; wybitni uczeni Polacy powracają z zagranicy na teren ojczystych uczelni i, spotykając skąpe wyposażenie wyznaczonych im pracowni, nie mogą często kontynuować prac, rozpoczętych gdzie indziej.

Kryzys przemysłowy, wpływając oczywiście na zdolności finansowe przedsiębiorstw, nie może jednak rozluźnić więzów między nauką i przemysłem. Z pośród wskazań amerykańskich znawców przemysłu niech chociaż jedno znajdzie realizację w okresie kryzysu gospodarczego w Polsce. Popieranie badań naukowych nie może ustać w dobie przesilenia gospodarczego, zaś sumy na ten cel wyłożone przyczynić się mogą przecież do spotęgowanej prosperacji przedsiębiorstwa w okresie sprzyjającej konjunktury.

POSUNIĘCIA PRZECIWDUMPINGOWE

Dumping towarów sowieckich, o którym wielokrotnie już wspominaliśmy, zagraża nie tylko Polsce, lecz również wielu innym — bodaj że wszystkim krajom Europy. Objęte złośliwym importem państwa bronią się przeciw niemu, wprowadzając specjalne cła bojowe, zakazy przywozu, niekiedy nawet bez specjalnych rozporządzeń nie wpuszczając poprostu towarów rosyjskich w granice kraju.

Z pośród zdecydowanych posunięć w tej dziedzinie zanotować można ostatnimi czasy Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej, kontrasygnowane przez Ministrów: Spraw Zagranicznych, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa, Skarbu z dn. 3 października 1930 r. Rozporządzenie to zakazuje przywozu wielu artykułów pochodzenia rosyjskiego, przede wszystkim produktów żywnościowych i rolnych. Zawiera również zakaz przywozu szeregu towarów chemicznych, mianowicie: kleju rybiego, kleju kostnego, kleju skórniego, żelatyny, oleiny, stearyny, kwasu oleowego, kwasu stearynowego.

Na terenie Rumunii istnieje zakaz przywozu kaloszy rosyjskich. Łotwa powołała specjalną komisję antidumpingową, której zadaniem jest wynalezienie odpowiednich środków obrony. Stany Zjednoczone ograniczają przywóz szeregu produktów rosyjskich, specjalnie zboża. Inne kraje stosują represje przywozowe, lub opracowują podwyżki ceł i antirosyjskie zakazy przywozu, stosują wreszcie — jak np. Holandia — bojkot towarów rosyjskich.

ODZNACZENIA POLSKICH FIRM CHEMICZNYCH NA WYSTAWIE W LEODJUM

Kończąca się wkrótce międzynarodowa Wystawa Przemysłowa w Liège ogłosiła już listę przyznanych przez Jury odznaczeń wystawowych. Wszystkie biorące udział w Wystawie polskie przedsiębiorstwa chemiczne zostały odznaczone wysokimi nagrodami. Mianowicie, Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie, Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach i Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu otrzymały najwyższą nagrodę — Grand Prix. Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych — drugie z kolei odznaczenie — Diplome d'Honneur.

Związek Przemysłu Chemicznego, który zorganizował udział polskiego przemysłu chemicznego w Wystawie oraz przedstawił syntetycznie rozwój przemysłu chemicznego na ziemiach polskich, otrzymał również Grand Prix.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia Trzaska, Evert & Michalski (Warszawa, Krakowskie Przedmieście 13. Gmach Hotelu Europejskiego) nadsyła nam następujący

spis ostatnio wydanych książek z zakresu chemii czystszej i stosowanej:

- Meister Edwin.* — Die Spinnerei in technologischer Darstellung. Mit 223 Textabb. 1930. Mk. 15 50. Lw.
Die Riechstoffe und ihre Derivate. Hrsg. v. A. Wagner. Bd. 5. Mk. 40—
Linder A. — Kunstseide. 1930. Mk. 2.—
Drews K. — Kältetechnik. Mit 100 Abb. 1930. nn. Mk. 16—
Simon Oscar. — Laboratoriumsbuch für die Industrie der Riechstoffe. 1930. Mit 8 Abb. Mk. 9.— geb.
Waeser Bruno. — Handbuch der Schwefelsäurefabrikation. (3 Bde). Bd. 1—3. geb. Mk. 204.—
Wiener Ferd. — Die Lederfärberei und die Fabrikation des Lackleders. Mit. 17 Abb. 1930. Mk. 6.— Lw.
Becher C. — Lederkonservierungsmittel u. Treibriemen-Adhäsionsmittel. 1929. nn. Mk. 2.10
Becher C. — Wagenfett-Fabrikation. 1930. Mk. nn. 2.50
Berderl E. — Einfaches chemisches Praktikum für Keramiker, Glastechniker, Metalltechniker usw. Tl. 3 u. 4. (Die Analyse). 1930. Cart. Mk. 6.—
Kirchdorfer Fr. — Die gebräulichen Klebstoffe. 1930 nn. Mk. 2.50.
Becher C. — Die Herstellung von Putzmitteln für Edelmetall, Metall, Marmor, Glas. 1930. nn. Mk. 4.20
Herzinger Ed. — Appreturverfahren und Vorschriften für die Ausrüstung animalischer vegetabilischer und gemischtfaseriger Textilien unter Berücks. der maschinellen Einrichtungen. Mit 52 Abb 1930. Lw. 12.—
Seeligmann Fr. u. E. Zieke. — Handbuch der Lack- und Firnisindustrie. Mit 212 Abb. 1930. Lw. Mk. 45.—
Zerr G. und R. Rübencamp. — Handbuch der Farbenfabrikation. Mit Abb. 1930 Lw. Mk. 45—
Seiden Rudolf. — Kōnik Kautschuk. Kautschuk in Wissenschaft, Wirtschaft u. Technik. Mit 21 Abb. 1930. geb. Mk. 2.80.
Lévi — Technologie et Analyse des principales marchandises. Br. Fr. 52.— rel. Fr. 61.—
Sadtler. — Chemistry of Familiar Things £ — . 15/—
Curtis. — Artificial Organic Pigments. £. — . 21/—
Gandhi. — The Indian Cotton Textile Industry. £.—.6/—
Einheitliche Untersuchungsmethoden für die Fett- und Wachsindustrie. Tl. 1. 1930. Mk. 15.00. Lw.
Wagner Hans und Robert Haug. — Mikrophographie der Buntfarben. Tl. 1. 1930. nn. Mk. 3.00.
Taschenbuch für Gaswerke, Kokereien Schwelereien und Teerdestillation. Hrsg. v. H. Winter. 1930. Mit 37 Abb. geb. nn. Mk. 14.00.
Herzog G. Fiek. Poldt.-Untersuchungen an Textilriemen zur Verbesserung der Leistung. Mit 29 Abb. u. 15 Tab. 1930. Mk. nn. 8.40.
Leunay. — La Technique industrielle. Fr. 65.— Rel.

KRONIKA

Dnia 15 października 1930 r. w gmachu Ministerstwa Przemysłu i Handlu odbyło się IX doroczne plenarne posiedzenie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Obok odczytania protokołu poprzedniego posiedzenia P. K. N., komunikatu Prezesa Komitetu o zmianach zaszyłych w składzie osobowym Komitetu, sprawozdania z działalności Komitetu za okres od dn. 1. IV. 1929 i sprawozdania kasowego — przyjęto: nowy regulamin P. K. N. z poprawką, wprowadzoną na Komisji Ogólnej dn. 11 października, oraz szereg norm — między innymi pierwsze polskie normy stali. Celem dostosowania wymagań norm do wzrastającego poziomu odnośnych produktów, postanowiono przeprowadzać co pewien czas rewizję właściwych norm. W myśl tego założenia zalecono

rewizję kilku norm, między innymi cementu portlandzkiego.

W związku z międzynarodowymi pracami nad normalizacją węgla i powierzeniem Polsce referatu sortymentów węgla, uchwalono rozszerzyć zakres dotychczasowej Komisji Sortymentów Węgla i kontynuowanie prac, mimo bardzo wolnego ich tempa. Powstała nawet myśl połączenia prac tej Komisji z pracami Podkomisji metod analizy węgla kamiennego; sprawę tę przekazano do rozpatrzenia i ostatecznej decyzji Prezydjum P. K. N. W wolnych wnioskach uchwalono zaprosić do składu osobowego P. K. N. dwóch przedstawicieli Izb Przemysłowo-Handlowych.

Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego — jak już o tem donosiliśmy — uchwalił odbywać co pewien czas posiedzenia sekcji Związku poza Warszawą, celem utrwalenia kontaktu z firmami, mającymi siedzibę na prowincji, oraz celem umożliwienia tym firmom brania udziału w obradach sekcyjnych. W myśl tej uchwały, Sekcja Farmaceutyczna dn. 22 października b. r. odbyła swe zebranie w Poznaniu, w lokalu firmy R. Barcikowski. W zebraniu wzięli udział prawie wszyscy członkowie Sekcji Farmaceutycznej Związku.

Otwierając obrady, przewodniczący Sekcji, p. Dr. S. Otolski, powitał zebranych, podkreślił odmienny charakter zebrania i podziękował firmie R. Barcikowski za użyczenie lokalu i serdeczne przyjęcie członków Sekcji. Następnie zdał sprawozdanie z dotychczasowej działalności Sekcji, poczem przystąpiono do dyskusji nad poszczególnymi punktami porządku obrad. Z tematów, poruszanych poraz pierwszy, wymienić należy szczególnie rozważaną sprawę kontaktu z Komisją Farmakopealną, w związku z zamiarem wydania w najbliższym czasie pierwszej polskiej farmakopei. Ze względu na duże zainteresowanie tą sprawą uchwalono, aby Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do Komisji Farmakopealnej z wnioskiem zaproszenia delegata Związku celem współpracy w Komisji. Ustosunkowano się przychylnie do inicjatywy Komisji Technologji Chemicznej P. K. N., zmierzającej w kierunku zorganizowania Podkomisji normalizacji wyrobów farmaceutycznych nieobjętych farmakopeą, normalizacji opakowania wyrobów farmaceutycznych, sposobu znakowania, aparatury i t. p. Na szczególną uwagę zasługuje sprawa znormalizowania opakowania, którego nadmierna różnorodność powoduje niezdrowe stosunki na rynku. Polski Komitet Normalizacyjny i Dep. Zdrowia Min. Spraw Wewnętrznych wypowiedział się przychylnie w tej sprawie.

Z okazji pobytu w Poznaniu zorganizowano zwiedzenie fabryki D-ra Romana Maya w Luboniu; p. inż. Owsiany, oprowadzając wycieczkę po fabryce, objaśniał i pokazywał bardzo szczegółowo urządzenia fabryki, ze szczegól-

nem uwzględnieniem oryginalnych pomysłów i ulepszeń.

Dn. 27 października r. b. odbyło się pierwsze w powiększonym składzie posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego, pod przewodnictwem p. Dyrektora F. Wiślickiego. Odkładając do następnego numeru obszerniejsze omówienie wyników zebrania zaznaczamy, że na posiedzenie przybyli liczni przedstawiciele eksportujących przedsiębiorstw chemicznych, zaś tematem obrad były najżywotniejsze sprawy wywozu polskiego.

W organie urzędowym Polskiego Komitetu Normalizacyjnego — „Wiadomości Polskiego Komitetu Normalizacyjnego” — ukazał się w zeszycie wrześniowym interesujący artykuł Inż. J. Kłosińskiego o normalizacji aparatury chemicznej. Autor, po zwiedzeniu wystawy aparatury chemicznej Achema IV we Frankfurcie, zwraca uwagę na tendencje całkowitego znormalizowania najczęściej powtarzających się aparatów chemicznych, np. wież absorbcyjnych, zbiorników, podgrzewaczy i t. p. Normalizacji podlega również sprzęt laboratoryjny, jak biurety, cylindry, tygły, płóćki i t. d. Zjawisko to jest tem ciekawsze, że dotychczas przemysł chemiczny uważany był — przynajmniej w zakresie procesów produkcyjnych — za stanowiący niewdzięczne pole dla poczynai normalizacyjnych.

Wobec powstałych w poszczególnych spółkach akcyjnych wątpliwości, czy przy uzgadnianiu statutów istniejących spółek z wymaganiami prawa o spółkach akcyjnych (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r.) należy również podnieść wysokość kapitału zakładowego oraz nominalną wartość akcji do granic ustawowego minimum (250.000 zł. dla kapitału zakładowego i 100 zł. dla wartości nominalnej akcji), o ile wysokość kapitału zakładowego, względnie wartość nominalna akcji jest niższa, podajemy do wiadomości, że niema obowiązku uskutecznienia podobnych przesunięć.

W związku z ogólną zmianą numeracji telefonów na terenie m. st. Warszawy, część zainstalowanych w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego telefonów otrzymała nowe numery. Obecnie więc korzystać należy z następujących telefonów:

Dyr. E. Trepka	749-91
Inż. T. Zamoyski	776-08
A. Barszczewski	529-69
Biuro, sprawy normalizacyjne	410-14

ECHA

* Komisja Konkursowa II Targów Północnych przyznała Wielki Medal Złoty następującym przedsiębiorstwom chemicznym, wchodzącym w skład Związku: Sp. Akc. „Terenbenthen”, Sp. Akc. „Pepege”.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.	* Kwas azotowy 30 ^o Bè w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 50%	180 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" czysty 99%	330 "	" siarkowy 60 ^o Bè	7,37 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny 19 ^o /21 ^o Bè	11,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	" octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "	" czysty w łuskach	68 "
czysty	105 "	Octan sodu	140 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 "	" ołowiu	235 "
Chlorek cynku 50 ^o Bè	50 "	Oleina zwierzęca destylat	275 "
Chlorek wapnia bielący	40 "	" saponifikat	265 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Oleum 20%	19,94 "
Chloroform czysty	750 "	Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Smola preparowana	20,95 "
Fenol czysty	300 "	Siarczan amonu	36 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Soda amonjakalna	25 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30 ^o Bè	305 "	" kaustyczna	60 "
* " techniczna 85/88%	175 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 "
Karbid	75—80 "	Stearyna	280 "
Karbolineum	45 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej kostny	220 "	Toluen czysty	120 "
Klej skórny	400 "	Żelatyna techn.	450 "
Krezol	140 "		

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapnia bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

„Pepege”, Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1930 R.

POLSKI EKSPORT CHEMICZNY

Wywóz produktów chemicznych wykazuje w ciągu ostatnich dwu lat tendencję stałego wzrostu, zarówno jakościowo jak ilościowo, co jest wyrazem stałego rozwoju przemysłu chemicznego, i opanowywania coraz to nowych, najodleglejszych nawet rynków zbytu. Poszukiwanie nowych dróg wywozu oraz walka z krajami konkurencyjnymi wymaga oczywiście całego szeregu nader żmudnych i skomplikowanych prac w dziedzinie polityki handlowej, celem usunięcia wszelkich napotykaných przeszkód, uitorowania drogi polskiemu produktowi, oraz postawienia go w warunkach conajmniej jednakowych w porównaniu do towaru konkurencyjnego.

Wyczuwając potrzeby chwili, oraz rozumiejąc doniosłość dokonywujących się przekształceń w zakresie eksportu — Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego powołał do życia Sekcję Eksportową, złożoną z czołowych przedstawicieli wszystkich eksportujących przedsiębiorstw chemicznych; pierwsze organizacyjne posiedzenie odbyło się dn. 27 października r. b. pod przewodnictwem p. Dyr. Feliksa Wiślickiego.

Zebranie jednogłośnie wypowiedziało się za koniecznością pogłębienia i usystematyzowania dotychczas prowadzonych prac; udział wszystkich eksporterów Sekcji zapewni stały i żywy kontakt między Sekcją a przedsiębiorstwami wywozającymi, oraz umożliwi uzgodnienie i zharmonizowanie opinii we wszystkich ważniejszych sprawach w zakresie eksportu.

Przedmiotem prac Sekcji będą przedewszystkiem sprawy traktatów handlowych, zarówno w płaszczyźnie wyzyskania oraz badania już zawartych konwencji, jak inicjowania nowych; udoskonalenie metod studjów przemysłu chemicznego w okresie budowy umów handlowych — stanowią przedmiot nieustannego zainteresowania przemysłu. Specjalną uwagę trzeba poświęcić traktatom handlowym, zawierającym między poszczególnymi państwami, gdyż Polska otrzymuje automatycznie na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania celnego szereg nowych ulg, co stwarza dla przemysłu polskie-

go nowe możliwości wywozowe. Sygnalizowanie zmian w tej dziedzinie posiada pierwszorzędną doniosłość. Nie mniej ważne są prace interwencyjne, w związku z podwyższaniem ceł przez poszczególne kraje, co niejednokrotnie zamyka drogę polskiemu wywozowi.

Rozbudowa eksportowych taryf kolejowych oraz prace w zakresie międzynarodowych taryf związkowych, wreszcie współpraca w zakresie utworzenia dogodnych połączeń morskich od portów wysyłających — w znacznym stopniu ułatwiają zadanie eksporterowi i częstokroć przesądają nawet o powodzeniu naszego wywozu, tembardziej że eksport produktów chemicznych odbywa się raczej na rynki odleglejsze.

Zagadnienie zwrotu ceł i premij eksportowych posiada bodaj najrealniejszą wartość dla przedsiębiorstw, rozpoczynających eksport, wględnie wchodzących na nowe rynki. W dzisiejszym stanie rzeczy, kiedy przy wywozie na rynki zagraniczne napotykamy na zorganizowany opór w postaci wysokich barjer celnych, oraz obserwujemy nieraz wybitną dumpingową akcję konkurencji, zmierzającą do usunięcia wszystkich konkurentów — kraj nasz musi przedsięwziąć odpowiednie środki zaradcze, okazując eksporterom właściwą pomoc, celem wyrównania szans na rynkach obcych. Dokładna znajomość zapotrzebowania rynków odbiorczych, zwyczajów i uzansów handlowych, które praktyka wywozu nakłada na eksportera — stanowi o rozwoju i racjonalnej organizacji eksportu; badania w tej dziedzinie będą też stanowiły dużą część pracy Sekcji.

Celem uzyskania jaknajdalej idącej sprawności, Sekcja Eksportowa pozostawać będzie w stałym i ścisłym kontakcie z Państwowym Instytutem Eksportowym, który już w swej dotychczasowej działalności wykazał nader poważne rezultaty.

Na posiedzeniu w dn. 27 października wyłoniony został Komitet Organizacyjny Sekcji Eksportowej w składzie pp.: F. Wiślickiego, W. Kleinadla, W. Bereszki, K. Ginsberga, W. Płużańskiego; zadaniem Komitetu będzie kierowanie pracami Sekcji.

INFORMATOR CHEMICZNY

W związku z inicjatywą podjęcia wydawnictwa, które miałyby na celu — z okazji 10-lecia Związku — zobrazować w sposób zwięzły lecz dokładny całościowy kształt spraw, interesujących w Polsce chemika, narzucony został plan takiego wydawnictwa. Obejmować ma ono następujące zagadnienia:

Rozwój polskiego przemysłu chemicznego w okresie powojennym, na tle stosunków światowych.

Statystyka produkcji najważniejszych artykułów chemicznych wytwarzanych w Polsce.

Spis artykułów chemicznych wytwarzanych w Polsce, z podaniem producentów.

Obrót handlowy chemikaliami z zagranicą.

Dane dotyczące eksportu polskich chemikalij.

Polskie i międzynarodowe instytucje chemiczne.

Syndykaty i kartele chemiczne.

Nauka i nauczanie chemii w Polsce (szkolnictwo średnie, zawodowe i wyższe).

Czasopiśmiennictwo chemiczne polskie i obce.

Najważniejsze dane bibliograficzne.

Naukowa organizacja i normalizacja.

Sprawy patentowe.

Ustawodawstwo chemiczne.

Sprawy celne i taryf kolejowych.

Spis chemików polskich.

Wydawnictwo pomyślane jest w ten sposób, że zawierać będzie tylko charakterystykę przedmiotu, i źródła z których czerpać należy wszystkie dokładniejsze szczegóły. Tak więc np. rozdział dotyczący ustawodawstwa chemicznego lub taryfy celnej nie będzie przedrukiem odpowiednich przepisów prawnych i pozycji taryfowych, lecz wskaże sposób podejścia do tych tematów i uwypukli najistotniejsze cechy naszego prawodawstwa w zakresie chemii lub systemu celnego.

Ponieważ omawiane dziełko ma być przede wszystkim praktycznym informatorem i miałyby się ukazywać periodycznie — np. co 5 lat — przeto jest rzeczą ze wszech miar wskazaną, aby w swojej treści było możliwie kompletne, zaś w opracowaniu przedmiotu — całkowicie odpowiadało potrzebom życiowym. Dlatego też zwracamy się do wszystkich naszych czytelników, aby zechcieli zapoznać się z proponowanym planem wydawnictwa i komunikowali pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego wszystkie uwagi i życzenia, zarówno co do ewentualnego rozszerzenia treści, jak sposobu ujęcia przedmiotu.

SPIS CHEMIKÓW POLSKICH

W związku z omawianiem wyżej wydawnictwem „Informatora Chemicznego”, Komitet Redakcyjny przystąpił już do prac nad spisem wszystkich chemików polskich z wyższym wykształceniem. Podstawą spisu są tymczasem listy członkowskie Polskiego Towarzystwa Che-

micznego, Związku Inżynierów Chemików oraz Stowarzyszenia Techników Polskich. Listy te jednak są oczywiście niekompletne, gdyż wielu chemików nie należy do żadnej ze wskazanych instytucji. Ponieważ zaś wspomniany spis wtedy tylko będzie miał prawdziwą wartość, gdy będzie obejmował wszystkich polskich chemików, zwracamy się przeto do naszych czytelników z prośbą o nadsyłanie pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego, Warszawa, Czackiego Nr. 1, odpowiednich wiadomości, ujętych w następującej formie:

Imię i nazwisko

Stopień naukowy, nazwa ukończonej uczelni

Specjalność

Zajmowane stanowisko

Adres.

Zawiadomienia o zamierzonym przeprowadzeniu spisu chemików oraz prośba o zgłaszanie odpowiednich danych opublikowane będą również we wszystkich polskich czasopismach chemicznych oraz w prasie codziennej.

STUDJUM NAUKOWEJ ORGANIZACJI

W miarę przenikania do świadomości ogółu konieczności oparcia metod zarządzania na zasadach naukowych, wyłoniła się pilna potrzeba rozpowszechniania wiedzy teoretycznej i praktycznej o naukowej organizacji i przygotowania odpowiednio wyszkolonych sił fachowych.

Aby sprostać temu ostatniemu zadaniu, Rada Instytutu Naukowej Organizacji postanowiła utworzyć specjalne Studium dla osób, pragnących wykształcić się w tym kierunku.

Kursy obejmować będą, poza wykładami, zajęcia seminaryjne i ćwiczenia praktyczne. Ponadto każdy słuchacz będzie obowiązany do przeprowadzenia samodzielnych studjów i badań na zadane tematy. Przy wyborze tematów brany będzie pod uwagę zakres praktyki samych studjujących.

Celem ułatwienia studjującym korzystania z kursu bez uszczerbku dla ich pracy zawodowej, zajęcia obowiązkowe w Instytucie odbywać się będą przeważnie w godzinach wieczornych.

Program studjów i ćwiczeń, poza wspólną częścią ogólną, będzie ustalany dla każdego studjującego indywidualnie, zależnie od zawodu w jakim pracuje, lub jakiemu zamierza się poświęcić.

Cały kurs trwać będzie od 12 do 18 miesięcy, zależnie od postępów studjującego.

Słuchaczom, którzy wykażą dostateczne postępy w studjach, będą wydawane dyplomy z ukończenia Studium.

Wybitniejsze prace z zakresu teorii i zastosowań praktycznych, dokonane przez studjujących, będą odznaczane i ogłaszane drukiem.

Warunki przyjęcia są następujące:

Opłata za kurs wynosi zł. 1.600.

Studjum rozpoczyna się wkrótce.

Podając powyższe do wiadomości, zwracamy szczególną uwagę przedsiębiorstw chemicznych na możliwość delegowania na Studjum odpowiedzialnych pracowników, przyczem specjalna organizacja kursów pozwala nawet na korzystanie z nich również ze strony osób, zamieszkałych na prowincji.

KRONIKA

Dn. 12 listopada 1930 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, na którym rozważano przedewszystkiem sprawę zbliżającego się dziesięciolecia Związku Przemysłu Chemicznego: w roku przyszłym upływa bowiem 10 lat od chwili zorganizowania naszej instytucji.

Pozostawiając tymczasem na uboczu zewnętrzną stronę upamiętnienia tej rocznicy, w formie specjalnego ogólnego zebrania Związku, Zarząd postanowił uczcić w sposób trwały zbliżającą się rocznicę i podjął inicjatywę wydania specjalnego dziełka, o którym mowa na innym miejscu, oraz wybicia pamiątkowej plakiety. Do Komitetu Redakcyjnego tego wydawnictwa powołani zostali pp.: Dr. J. Landau, Prof. J. Zawadzki, Inż. W. Płużański, Inż. J. Wojnar, Inż. F. Wiślicki, Inż. Z. Toeplitz, Inż. J. Podraszko, Inż. W. Sommer, Dr. A. Dorabalska, Inż. E. Trepka, Inż. T. Zamoyski, A. Barszczewski.

Na posiedzeniu tem zarząd załatwił poza tem szereg spraw bieżących oraz wysłuchał sprawozdania Dyrekcji z działalności Związku za ostatni miesiąc.

Dn. 12 listopada r. b. w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego odbyło się zebranie Sekcji Farmaceutycznej Związku. W pełnym niemal składzie Sekcji omawiano szereg spraw bieżących.

Celem zorientowania się w ogólnej produkcji farmaceutycznej (z uchwyceniem nawet drobniejszych wytwórni np. przy aptekach) powzięto myśl rozesłania ankiety do poszczególnych aptek ewentualnie drogerji, z zapytaniem, czy zajmują się one produkcją wyrobów farmaceutycznych, leków, specyfików i w jakiej mianowicie ilości. Ankiety podobną należałoby rozesłać w porozumieniu z Pol. Powsz. Tow. Farmaceutycznym, zapewniając oczywiście zapytanych o całkowitej poufności nadesłanych odpowiedzi.

W związku z mającą się ukazać pierwszą polską farmakopeą, wyłania się problem oznaczania nazw omawianych w farmakopei preparatów, w tytułach właściwych rozdziałów. Powzięto opinię używania na pierwszym miejscu nazwy chemicznej, a w nawiasie zastrzeżonej nazwy polskiej, jeżeli podobna istnieje. W przeciwnym wypadku, należy posilkować się odpowiednią zastrzeżoną nazwą zagraniczną.

Wysłuchano sprawozdania z posiedzenia, które odbyło się w dn. 4 listopada r. b. na terenie połączonych komisji polityki handlowej i racjonalizacji Warszawskiej Izby Przem. Handlowej. Przedmiotem obrad tego posiedzenia była sprawa sprzedaży specyfików poza aptekami. Ożywiona dyskusja nie doprowadziła do żadnych pozytywnych uchwał, wobec czego postanowiono sprawę odłożyć do następnego zebrania komisji Izby, które ma się odbyć bez udziału rzeczoznawców — w gronie radców Izby.

W poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” podaliśmy zmienione numery telefonów, zainstalowanych w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego. Ponieważ jeden z nowych numerów telefonów został wydrukowany błędnie, podajemy je raz jeszcze, prosząc o korzystanie wyłącznie z poniższych numerów telefonicznych:

Dyr. E. Trepka	748-91
Inż. T. Zamoyski	776-03
A. Barszczewski	529-69
Biuro, sprawy normalizacyjne	410-14

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 74 z dn. 31 października r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 19 września 1930 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie soli potasowych.

Rozporządzenie to stanowi zwrot cła, uszczupionych za sprowadzone z zagranicy maszyny i urządzenia użyte przy produkcji soli potasowych, pg. normy 60 groszy od 100 kg. wywiezionych zagranicę soli potasowych. Rozporządzenie weszło w życie dn. 5 listopada 1930 r. i obowiązuje do dn. 31 marca 1931 r.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 28 z r. b. ukazał się dodatek I do Aneksu zawartego w części II zeszyt 1, na zasadzie którego utworzona została taryfa eksportowa dla kwasu siarkowego z opłatami kl. 19 i dla oleum — z opłatami kl. 18. Taryfa ta obowiązuje od 15 listopada przy eksporcie do Rosji, Rumunii, państw bałtyckich oraz przy transportach via Gdańsk i Gdynia.

ECHA

* W „Monitorze Polskim” z dn. 10 listopada r. b. ukazała się lista osób, odznaczonych Orderem Odrodzenia Polski. Z pośród przemysłowców chemicznych odznaczeni zostali Krzyżem Oficerskim: p. Inż. Tomisław Morawski, Generalny Dyrektor Sp. Akc. „Lignoza” w Katowicach, za zasługi przy organizowaniu władz górniczych oraz za rozbudowę i sprzężenie kierownictwo fabryką materiałów wybuchowych „Lignoza”, oraz p. Inż. Jerzy Wojnar, Naczelny Dyrektor Związku Koksowni w Katowicach. Obydwu odznaczonym składamy serdeczne powinszowania.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 "
" " czysty 99%	330 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "
* Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 "
Chlorek cynku 50° Bé	50 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	750 "
" "pro narcosi"	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 40%	270 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
* " techniczna 85/88%	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	220 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "

* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,37 "
" solny 19°/21° Bé	11,50 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
" rogowa 13/14°/6N	60 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	140 "
" ołowiu	235 "
Oleina zwierzęca destylat	270 "
" " saponifikat	265 "
Oleum 20%	19,94 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smola preparowana	20,95 "
Siarczan amonu	36 "
* Siarczek sodu 60/62%	65 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól głauberska kalcynowana niemielona	12,50 "
Stearyna	270 "
Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacja 204-49 i 56-99.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

„Pepege”, Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1930 R.

AMERYKAŃSKA ADMINISTRACJA PRZEDSIĘBIORSTW PRZEMYSŁOWYCH*)

Wydana pod powyższym tytułem książka zainteresuje niewątpliwie szerokie koła kierowników i pracowników przemysłu chemicznego.

Autor, który przez dwadzieścia kilka lat pracował na stanowiskach kierowniczych w przemyśle amerykańskim, a po powrocie do kraju podjął pracę doradcy administracji przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce, pragnie przekonać czytelnika, że zaszczepienie na gruncie naszym racjonalnych metod administracji, stosowanych w Ameryce, może oddziaływać nader dodatnio na usprawnienie pracy przedsiębiorstw i przyczynić się w wysokim stopniu do poprawy stanu gospodarczego Polski, oraz do osłabienia i zaniechania walk społecznych.

Ożywioną działalność na tem polu prowadzi w Polsce od lat kilku Instytut Naukowej Organizacji, poruszone więc przez p. Gehringa idee nie są obce naszemu społeczeństwu.

W działalności propagatorów naukowej organizacji górował dotychczas pierwiastek raczej naukowo-teoretyczny, — p. Gehring pisze z praktyki i dla praktyki.

Omówiwszy w części pierwszej marnotrawstwo w przemyśle, które panowało przed 25 laty powszechnie w Ameryce, i walkę jaką podjął z tem marnotrawstwem Taylor, przechodzi autor w części II-iej do charakterystyki zasad amerykańskiej administracji przedsiębiorstw. Najważniejsze rozdziały poświęcono przedyskutowaniu miar sprawności dla kierownictwa, oraz buchalterji przemysłowej. T. zw. buchalterja przemysłowa, będąca niezbędnem uzupełnieniem zwykłej buchalterji handlowej, pozwala na

racjonalne ujęcie zagadnienia kalkulacji, na ścisłe odgraniczenie kosztów wytwórczości, kosztów sprzedaży i wydziału administracyjnego, oraz na natychmiastowe odszukiwanie słabych stron działalności przedsiębiorstwa.

Pozostałe rozdziały książki poświęcone są sprawie zastosowania zasad amerykańskiej administracji przedsiębiorstw w kraju naszym.

P. Kazimierz Gehring ocenia należycie wielką rolę czynnika ludzkiego w pracy przedsiębiorstw; to też zarówno w swej działalności w charakterze doradcy przedsiębiorstw przemysłowych, jak i w zasadach wyłożonych w swej książce — sprawie tej poświęca wiele uwagi. Mówiąc więc o zastosowaniu zasad amerykańskiej administracji w Polsce, stara się wszędzie uwzględnić cechy charakterystyczne psychiki polskiej.

Omawiając zasady organizacji, przystosowane przedewszystkiem do przedsiębiorstw dużych, podaje materiał w tej formie, że czytelnik z łatwością potrafi przystosować wszelkie rady i wskazówki do warsztatów mniejszych.

We wstępie autor wyjaśnia, że zamierzał napisać książkę o charakterze przedewszystkiem informacyjnym — ponieważ podanie szczegółowej odpowiedzi na pytanie, jak stosować w praktyce wszystkie zasady amerykańskiej administracji przedsiębiorstw, wymagałoby opracowania wielotomowego dzieła. W rzeczywistości — znajdujemy w książce znacznie więcej, niż autor zapowiada.

Przemysł chemiczny, ze względu na swą różnorodność, więcej może nawet niż inne wymaga racjonalnej organizacji i administracji. Żywić należy nadzieję, że pójdzie za radami i wskazówkami p. Gehringa przyczyni się niemało do usunięcia marnotrawstwa i do postawienia tego przemysłu na zdrowych podstawach.

*) Kazimierz Gehring, Amerykańska Administracja Przedsiębiorstw Przemysłowych. Geneva. — Podstawy stosowania w Polsce. Z przedmową Adama Krzyżanowskiego. XXVI — 638. Skład główny w drukarni Anczyca i S-ka w Krakowie, zł. 19.50, w oprawie zł. 22.

KAMPANJA SPIRYTUSOWA 1929-30

Dn. 28 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Państwowej Rady Spirytusowej, na którym Dyrekcja Państwowego Monopolu Spirytusowego złożyła sprawozdanie z kampanji z r. 1929-30. Sprawozdanie opracowane jest, jak zwykle, w sposób wyczerpujący i charakteryzuje wszechstronnie działalność D. P. M. S.

Podajemy niżej kilka ciekawszych liczb, dotyczących produkcji i zużycia spirytusu w Polsce:

PRODUKCJA SPIRYTUSU

W kampanji	Ilość czynnych gorzelnii	Ilość spirytusu w hl 100°
1924/25	1.282	720.980
1925/26	1.351	632.983
1926/27	1.282	578.781
1927/28	1.401	662.815
1928/29	1.424	728.506
1929/30	1.471	878.042

Sprzedż spirytusu na cele przemysłowe przedstawiała się w kampanji 1929/30 jak następuje: (w litrach 100°)

dla aptek i szpitali	421.648
na pachnidła	646.608
do mydeł glicerynowych	28.010
do fabryk. środków. leczn. syntetyczn.	50.700
do fabrykacji octu	1.713.475
" " lakieru i politory	472.045
" " eteru siarkowego	270.650
" " środków wybuchow.	184.590
" " sztucznego jedwabiu	225.000
" " prochu	1.476.575
na inne cele przemysłowe	127.503
na cele napędowe	1.751.993
Razem	7.368.794

STATYSTYKA PRODUKCJI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Nakładem Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych ukazała się Statystyka Zakładów Górniczych i Hutniczych na Polskim Górnym Śląsku za r. 1929. Z wydawnictwa tego, opracowanego w sposób źródłowy i w formie łatwej do korzystania — podajemy kilka liczb zaokrąglonych, interesujących specjalnie przemysł chemiczny.

Górnośląska produkcja węgla kamiennego:

w r. 1924	23.706.000 tonn
" " 1925	21.450.500 "
" " 1926	25.950.000 "
" " 1927	27.731.000 "
" " 1928	30.209.000 "
" " 1929	34.222.000 "

Blenda cynkowa:

w r. 1924	188.500 tonn
" " 1925	247.100 "
" " 1926	242.400 "
" " 1927	221.000 "
" " 1928	210.300 "
" " 1929	185.000 "

Koks:

w r. 1924	855.800 tonn

w r. 1925	914.700 tonn
" " 1926	1.046.000 "
" " 1927	1.311.500 "
" " 1928	1.155.700 "
" " 1929	1.740.500 "

Smoła surowa:

w r. 1924	39.600 tonn
" " 1925	44.500 "
" " 1926	52.000 "
" " 1927	66.100 "
" " 1928	78.700 "
" " 1929	86.800 "

Benzen surowy:

w r. 1924	10.600 tonn
" " 1925	12.600 "
" " 1926	14.700 "
" " 1927	17.800 "
" " 1928	21.100 "
" " 1929	23.100 "

Amoniak syntetyczny:

w r. 1927	1.800 tonn
" " 1928	11.800 "
" " 1929	10.300 "

Kwas siarkowy 50°Bé:

w r. 1924	150.700 tonn
" " 1925	214.800 "
" " 1926	174.800 "
" " 1927	227.400 "
" " 1928	270.500 "
" " 1929	295.200 "

Żelazokrzem:

w r. 1926	670 tonn
" " 1927	1.620 "
" " 1928	1.800 "
" " 1929	2.000 "

TRAKTAT HANDLOWY Z GRECJĄ

W dniu 15 listopada r. b. wprowadzone zostały prowizorycznie w życie niższe cła ustalone w konwencji handlowej polsko-greckiej, podpisanej w dn. 10 kwietnia 1930. Traktat ten oparty jest zasadniczo na klauzuli największego uprzywilejowania celnego i z tego tytułu Polsce przypadają następujące niższe cła w zakresie produkcji chemicznej, przyznane w swoim czasie przez Grecję innym krajom:

Poz. greckiej taryfy celnej	Cło konwencyjne
159 a. 11. Kwas winowy	15 drachm met za 100 kg.
160 b. Karbid	14 "
160 c. 1. Dekstryna	10 "
160 c. 7. Kazeina	20 "
161 d. 4. Wyroby farmaceutyczne w pigułkach i kapsułkach	20 "
" Wyroby farmaceutyczne w tabletkach, pastylkach i ampulkach	120 "
" Szczepionki	bez cła
" Surowice	30 "
164 d. Puder, pasty, eliksiry do zębów	300 "
166 a. Mydła do prania i dla celów techn.	40 "
169 a. Barwniki anilinowe	140 "
" b. c. Barwniki wszelkie	270 "
177 d. Tektura dachowa	6 "

Celem obliczenia wysokości efektywnego cła, należy drachmy met. przeliczyć na drachmy papierowe, mnożąc stawkę celną przez 14; ponadto dochodzi szereg opłat dodatkowych, w wysokości ok. 70%.

Celem zilustrowania możliwości zbytu produktów chemicznych na rynku greckim, podajemy statystykę przywozu niektórych produktów chemicznych za 5 miesięcy 1930 r.:

	tonn	w tysiącach drachm metal.
Węgiel drzewny	10.082	16.230
Kwas winowy	38	1.692
Potaż żrący	4	35
Siarczan miedzi	2.067	16.814
Chlorek wapna	176	567
Naftalen	280	1.550
Gliceryna	41	662
Nawozy sztuczne	1.660	5.693
Karbid	500	2.231
Kleje	149	2.690
Specyfiki farmaceutyczne	46	8.008
Perfumy	11	2.217
Mydło toaletowe	29	1.036
Farby mineralne	1.275	10.698
Barwniki	52	6.932
Cerata	61	4.073
Jedwab sztuczny	108	2.548

KRONIKA

Dn. 25 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej, na którym — z pośród spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny — postanowiono:

kwasy mlekowy aromatyzowany, nasycony większymi ilościami estrów i eterów — cłi wg. poz. 27 taryfy celnej, jeżeli zawiera spirytus; wg. 115 taryfy celnej, jeśli nie zawiera spirytusu; ekstrakty garbnikowe naturalne, obciążone solami mineralnymi, cłi wg. poz. 124 p. 3 taryfy celnej.

Jedna z należących do Związku fabryk chemicznych ma na sprzedaż kilka używanych kotłów, rezerwuarów, motorów oraz maszynę parową 16 PS. Dokładny spis tych urządzeń jest do przejrzania w biurze Związku Przemysłu Chemicznego.

Sygnalizujemy zorganizowanie na terenie Czechosłowacji przedsiębiorstwa, które ma na celu eksploatację i finansowanie nowych pomysłów technicznych, patentów, licencji i t. p. Przedsiębiorstwo zostało założone w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą „Rationa” i mieści się w Pradze, II, Narodni tr. 20.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 78 z dn. 21 listopada r. b. ukażało się pod poz. 612 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa

z dn. 15 listopada 1930 r. w sprawie ceł wywozowych.

Rozporządzenie to unifikuje dotychczasowe przepisy w zakresie ceł wywozowych i formułuje jednolitą celną taryfę wywozową.

W Dz. Ust. Nr. 78 z dn. 21 listopada r. b. ukażało się pod poz. 613 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 15 listopada 1930 r. o zawieszeniu cła wywozowego od makuchów.

Rozporządzenie to zawiesza cło wywozowe od makuchów lnianych i rzepakowych do dn. 31 maja 1931. Ponieważ w okresie od dn. 31 maja do 1 grudnia makuchy są wolne od cła przy wywozie — w wyniku brzmienia taryfy wywozowej — przeto powyższe Rozporządzenie jest równoznaczne z zarządzeniem zwolnienia makuchów od cła wywozowego na okres jednego roku, t. j. do dn. 1 grudnia 1931.

Wydanie wspomnianego zarządzenia jest realizacją — częściową przynajmniej — wielokrotnie przez Związek Przemysłu Chemicznego wysuwanego postulatu konieczności wolnego obrotu zagranicznego makuchami. W obecnej bowiem sytuacji makuch nie znajduje zbytu na rynku krajowym, istnieje przeto konieczność umieszczenia go zagranicą, czemu nie może stać na przeszkodzie jakiegokolwiek cło wywozowe. Sfery rolnicze, które początkowo nie znajdowały zrozumienia dla naszego stanowiska, obecnie doszły do analogicznych z nami wniosków, co znalazło wyraz w cytowanym Rozporządzeniu. Stwierdzić zresztą należy, że powyższe Rozporządzenie nie zadawała nas w zupełności, gdyż w interesie gospodarstwa narodowego leży całkowicie wolny wywóz makuchów, nie ograniczony żadnymi terminami. Dlatego też nie będziemy ustawiali w staniach, zmierzających ku pełnemu zniesieniu cła wywozowego na makuchy.

W Dz. Ust. Nr. 79 z dn. 27 listopada r. b. ukazało się pod poz. 622 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 listopada 1930 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Pozostawiając omówienie tego Rozporządzenia do następnego numeru, zaznaczamy tymczasem, że zmiany taryfy celnej, obejmując te pozycje taryfowe które były już zmieniane podczas rewizji w r. 1925, stwarzają precedens w zakresie możliwości zmian innych pozycji. Obecnie przeprowadzone zmiany wyczerpują tylko w pewnym stopniu postulaty przemysłu chemicznego w dziedzinie celnej.

ECHA

* W „Monitorze Polskim” z dn. 10 listopada r. b. ukazała się lista osób, odznaczonych orderem Odrodzenia Polski. Krzyżem Kawalerskim odznaczony został z pośród przemysłowców chemicznych p. Ludwik Spiess, Prezes Rady Sp. Akc. „L. Spiess i Syn”, Konsul Honorowy Norwegii — za zasługi na polu przemysłu chemiczno-farmaceutycznego. Odznaczonemu składamy serdeczne powinszowania.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.	* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" czysty 99%	330 "	siarkowy 60° Bé	7,37 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	solny 19°/21° Bé	10,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,62 "	octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,82 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	rogowa 13/14%N	60 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
czysty	105 "	czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 "	Octan sodu	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	50 "	ołowiu	235 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	270 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	265 "
Chloroform czysty	750 "	Oleum 20%	19,94 "
" „pro narcosi”	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg	12 "
Fenol czysty	300 "	Smoła preparowana	20,95 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	36 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
* " techniczna 85/88%	175 "	kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	270 "
Klej kostny	220 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej skórný	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.
„Pepege”, Polski Przemysł Gumowy.
Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórný:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1930 R.

NOWE STAWKI CELNE

Stosunki celne na polskim terytorjum celnem uregulowane są, jak wiadomo, ustawą z dn. 31 lipca 1924. Art. 7 tej ustawy daje Rządowi możliwość przystosowania obowiązujących stawek celnych do zmienionych warunków życia gospodarczego, przyczem przepis ten doniedawna komentowany był w taki sposób, że Rząd uważał za możliwe jednokrotnie tylko zmienić stawki celne, odrzucając — z uwagi na brak podstaw prawnych — propozycje dalszego ich przystosowywania do warunków życia.

Pogląd ten uległ jednak przekształceniu w kierunku liberalniejszego komentowania postanowień ustawowych, co znajduje wyraz w sygnalizowanym już przez nas Rozporządzeniu Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 listopada 1930 (Dz. Ust. Nr. 59 poz. 622). Rozporządzenie to wprowadza szereg zmian w zakresie rewidowanych już jednorazowo pozycji taryfy celnej, które w odniesieniu do przemysłu chemicznego przedstawiają się jak następuje:

Poz.	Nomenklatura	Stawki celne	
		Dotychczasowe. Obecne	Obecne
		w zł. od 100 kg.	
82 p. 1	Żywica drzew iglastych	5.20	20.—
	Kalafonia i galipot . . .	10.40	20.—
86 p. 2	Terpentyna surowa . . .	13.—	20.—
86 p. 3	Terpentyna rafinowana . . .	32.50	40.—
89	Sole potasowe naturalne, skoncentrowane, chlorek potasu, siarczan potasu, oprócz osobno wymienionych . . .	1.50	6.—
106 p. 1	Octan wapnia surowy . . .	13.—	25.—
107 p. 1	Podchloryn wapniowy i podchloryn sodowy . . .	18.20	24.—
108 p. 6a	Kwas octowy	104.—	150.—
z 112 p. 8	Aceton	91.—	140.—

Poz.	Nomenklatura	Stawki celne	
		Dotychczasowe	Obecne
		w zł. od 100 kg.	
z 112 p. 17b	Dwunitrochlorobenzol, dwunitrofenol	137.60	400.—
„ 112 p. 17d	Dwufenyloamina	137.60	350.—
„ 112 p. 17d	Toluilendwuamina	137.60	500.—
112 p. 17g	Benzydyna	206.40	500.—
z 112 p. 17k	Kwas H	240.80	700.—
124 p. 2	Ekstrakt quebrachowy:		
	a) suchy niesulfitowany	3.90	5.—
	b) suchy sulfitowany	13.—	18.—
	c) ciastowaty	10.40	12.—
	d) płynny	7.80	10.—
124 p. 3	Ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione:		
	a) suche	5.20	20.—
	b) ciastowate	10.40	17.—
	c) płynne	7.80	13.—

Zmiany powyższe obejmują tylko część postulatów przemysłu chemicznego w zakresie taryfy celnej. Długi szereg wniosków, dotyczących racjonalniejszego niż obecnie ukształtowania ochrony celnej na artykuły wytwórczości chemicznej, nie znalazł urzeczywistnienia w obecnie ogłoszonym Rozporządzeniu. Dotyczy to w szczególności takich działów przemysłu chemicznego, jak produkcja niektórych kwasów organicznych, gotowych farb i t. d. Ponieważ jednak omawiane Rozporządzenie stanowi już najzupełniej dostateczny precedens do przeprowadzania dalszych zmian taryfy celnej, gdy życie postawi właściwe wymagania — należy sądzić, że w ślad za Rozporządzeniem z dn. 22 listopada 1930 ukażą się nowe, przystosowujące dalsze stawki celne do zmienionych warunków życia gospodarczego.

Pewna giętkość ustawodawstwa celnego jest elementem dostatecznie ważnym w całokształcie stosunków gospodarczych każdego kraju, aby wskazane precedensy znalazły corychlej ciąg dalszy w nowych zarządzeniach celnych.

SPADEK CEN HURTOWYCH W PRZEMYSŁE CHEMICZNYM

W ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy daje się zauważyć systematyczna niżka cen hurtowych produktów chemicznych. W wielu wypadkach niżki te wywołane zostały spadkiem cen surowców na rynku międzynarodowym, niekiedy jednak koszty produkcji nie uległy zmianie i spadek cen jest wynikiem wyłącznie ogólnej depresji gospodarczej na rynku polskim. Jak powszechną i daleko idącą jest niżka cen, świadczy niżej podane zestawienie (spadek cen obliczony jest w przybliżeniu):

Nazwa produktu	Spadek cen
Klej kostny	18—19%
Klej skórny	10%
Stearyna	10%
Gliceryna (zależnie od gatunku)	10—15%
Oleina	10%
Olej lniany	33%
Makuchy lniane	30%
Terpentyna	7%
Kwas solny	18—19%
Sól glauberska	15—16%
Kwas siarkowy 60°Bé	5%
Biel cynkowa	18—20%
Siarczan amonu	16—17%
Mączka kostna	15%
Azotniak	10—13%
Nitrofos	14%
Superfosfat	10—11%
Smola węglowa preparowana	5%
Pak węglowy twardy	7%
Oleje impregnacyjne	7—8%
Oleje pędne	7—8%
Ultramaryna	15—16%
Jedwab sztuczny	15%
Mydło zwykłe	10—15%
Margaryna	5%
Tłuszcze jadalne	10—15%

Pomimo niżkowej tendencji cen, płace robotnicze nie uległy zmianie.

KRONIKA

Dn. 10 grudnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania Dyrekcji z działalności Związku oraz załatwiono szereg spraw bieżących.

Dn. 7 grudnia r. b. odbyła się uroczystość założenia i poświęcenia kamienia węgielnego Gmachu Elektrotechniki i Technologii Chemicznej Politechniki Warszawskiej. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na uroczystości tej reprezentował

Minister Komunikacji Inż. Alf. Kühn. W imieniu przemysłu przemawiał Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. E. Trepka.

NOWELIZACJA PRZEPISÓW WYKONAWCZYCH DO ROZPORZĄDZENIA O MONOPOLU SPIRYTUSOWYM

Po długotrwałych naradach, opartych na pracach specjalnej komisji Państwowej Rady Spirytusowej, po zasięgnięciu opinii kompetentnych w sprawach spirytusowych czynników — ukażoło się w Dz. Ust. Nr. 59 (poz. 621) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12 listopada r. b., nowelizujące przepisy wykonawcze do Rozporządzenia o Monopolu Spirytusowym. Nowela ta uwzględnia w znacznym stopniu postulaty górzelnictwa, zmienia też w pewnej mierze przepisy, znajdujące zastosowanie w tych gałęziach przemysłu chemicznego, które używają spirytusu.

Poza drobnymi stosunkowo zmianami w zakresie postanowień natury porządkowej, wprowadzono szereg poprawek w zakresie stosowania środków skażających. Poniżej podajemy zestawienie dawniej i obecnie obowiązujących norm skażania spirytusu do poszczególnych celów przemysłowych:

Przeznaczenie spirytusu	Dawny środek skażający	Nowy środek skażający
	na 1 hektolitr 100° spirytusu	
Denaturat	2,0 l. spirytusu drzewn. 0,5 l. zasad pirydyn. 1,0 l. olejów keton. 0,3 l. nafty 0,2 l. barwnika	2,0 l. spir. drzewn. 0,5 l. zasad. piryd. 0,5 l. olejów keton. 0,3 l. nafty 0,2 l. barwnika 0,3 l. środka skażającego A.
Do mieszanek napędowych		0,1 l. środka skażającego B
Do samolotowych mieszanek napędowych		5,0 l. benzyny naftowej
Do celów przemysłowych, jeżeli otrzymany produkt nie zawiera wolnego alkoholu	2 l. terpentyny lub 1,5 l. kalafonji lub 5 l. benzyny naft. lub 0,025 l. oleju zwierz. lub 2,5 l. spirytusu drzewn.	2,5 l. spiryt. drzew. lub 1,0 l. terpen. lub 0,025 l. oleju zwierzęcego lub 3,0 l. benzolu lub 1,0 l. zasad pirydy. lub 1,0 l. olejów ketonowych lub 5,0 l. benzyny naft. lub 1,0 l. siarczku węglowego
Do wytwarzania eteru	10 l. eteru lub 1 l. benzolu lub 0,5 l. terpentyny lub 0,025 l. tłuszczu zwierzęcego	1,0 kg kamfory lub 10,0 l. eteru etylow.

Przeznaczenie spirytusu	Dawny środek skażający	Nowy środek skażający
	na 1 hektolitr 100 ^o spirytusu	
Do wytwarzania celulozoidu, celitu, dermatoidu, jedw. sztucznej, syntetycznej kamfory . . .	1 kg. kamfory lub 1 kg. kalafonji lub 10 l. eteru	1,0 kg. kamfory lub 10,0 l. eteru etylow.
Do wytwarzania preparatów wysokiej czystości	2 l. terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	5,0 l. czystego alkoholu metylow.
Do wytwarzania półproduktów organicznych i barwników .	2 l. terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	1,5 l. czterochlorku węgla
Do apretury wyrobów gumowych	1 kg. kalafonji lub 6 kg. szelaku	6,0 kg. szelaku
Do produkcji fotograficznej .		10 l. eteru lub 1 l. fenolu
Do wytwarzania chloroformu, jodoformu itp.		0,3 kg. chloroformu lub 0,3 kg. jodoformu lub 0,5 kg. chlorku etylowego lub 0,3 kg. bromku etylowego
Do celów przemysłowych, jeżeli otrzymany produkt zawiera wolny alkohol, z wyjątkiem oddzielnie wymienionych	2 l. terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	2,5 l. spiryt. drzew. lub 2,0 l. terpentyny lub 0,035 l. oleju zwierzęcego lub 5,0 l. benzolu lub 1,5 l. zasad pirydyn. lub 2,0 l. olejów keton. lub 5,0 l. benzyny naftow. lub 10,0 l. acetonu lub 3,0 l. benzolu i 2,0 l. acetonu lub 4,0 l. alkoholu amyłowego i 1,0 l. nafty
Do wytwarzania politory	1 kg. kalafonji lub 2 l. terpentyny lub 5 l. benzyny naft. lub 0,025 l. oleju zwierz. lub 2,5 l. spirytusu drzewn.	2,0 l. olejów ketonowych i 0,5 l. spiryt. drzewnego
Do wytwarzania mydeł kosmetycznych . . .		1 kg. oleju rycynowego i 0,4 kg. ługu sodowego lub potasowego

Przeznaczenie spirytusu	Dawny środek skażający	Nowy środek skażający
	na 1 hektolitr 100 ^o spirytusu	
Do wytwarzania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych	2 l. terpentyny lub 1 l. ftalanu dwuetyl. lub 0,5 kg. tymolu lub 5 kg. tynktury benzoosowej	1,0 l. ftalanu dwuetyl. i 0,5 l. acetonu lub 5,0 kg. tynktury benzoosowej i 0,5 l. acetonu lub 0,5 l. roztworu piżma w benzoosanie i 0,5 l. acetonu lub 0,5 kg. olejku bergamotowego i 0,5 l. acetonu lub 3,0 kg. tynktury benzoosowej i 1,0 kg. mentolu lub 0,5 kg. tymolu lub 0,3 kg. tymonu i 1 kg. mentolu

Nowe środki skażające charakteryzują się lepszym przystosowaniem ich do celu, na jaki ma być użyty spirytus.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 81 z dn. 30 listopada 1930 ukazało się pod poz. 635 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o organizacji i funkcjonowaniu instytucji ubezpieczeń społecznych.

Zasługuje na uwagę przepis art. 79, który postanawia: „do czasu zastosowania Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 22 marca 1928 o postępowaniu przymusowym w administracji do egzekucji świadczeń pieniężnych na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych — instytucje te będą pobierały odsetki zwłoki w wysokości odsetek prawnych, zwiększonych o $\frac{1}{5}$ tych odsetek...”

Ponieważ odsetki prawne wynoszą obecnie 10%, przeto instytucje ubezpieczeń społecznych obowiązane są pobierać odsetki zwłoki w wysokości 12% w stosunku rocznym. Przepis ten wszedł w życie z dn. 30.XI.1930.

W Dz. Ust. Nr. 85 z dn. 5 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 654 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie górniczym.

Rozporządzenie to kodyfikuje dotychczasowe przepisy w zakresie prawa górniczego i stwarza jednolite normy prawne w tej dziedzinie. Rozporządzenie wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1932.

W Dz. Ust. Nr. 86 z dn. 6 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 664 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie nowelizacji prawa o spółkach akcyjnych.

Rozporządzenie to przedłuża o jeden rok termin uzgodnienia dotychczasowych statutów spółek akcyjnych z przepisami nowego prawa.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.	* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100 ^{cc} HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
czysty 99%	330 "	siarkowy 60° Bé	7,37 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	solny 19 ⁰ /21 ⁰ Bé	10,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,68 "	octowy techn. 30%	110 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,88 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	17 "
* Azotan amonu	103,60 "	rogowa 13/14 ⁰ / ₆ N	60 "
Benzen handlow 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
czysty	105 "	czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 "	Octan sodu	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	50 "	ołowiu	235 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	265 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" saponifikat	255 "
Chloroform czysty	750 "	Oleum 20%	19,94 "
" „pro narcosi”	1.800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smoła preparowana	20,95 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	36 "
Fosfory rachowskie surowe	3.50—4 "	* Siarczek sodu 60/62%	65 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
* " techniczna 85/88%	175 "	kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 "
Karbolineum	45 "	Stearyna	260 "
Klej kostny	220 "	Superfosfat 16%	12,80—13,92 "
Klej skórny	400 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165 „PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80. „Pepege”, Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.	Fosfity: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.	Potaż zrączy: Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Siarka: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.
Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Novarsenobenzol: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.
	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10